

---

చెన్నై పురి:

శ్రీగోపాలకృష్ణ ముద్రాక్షరశాలయం

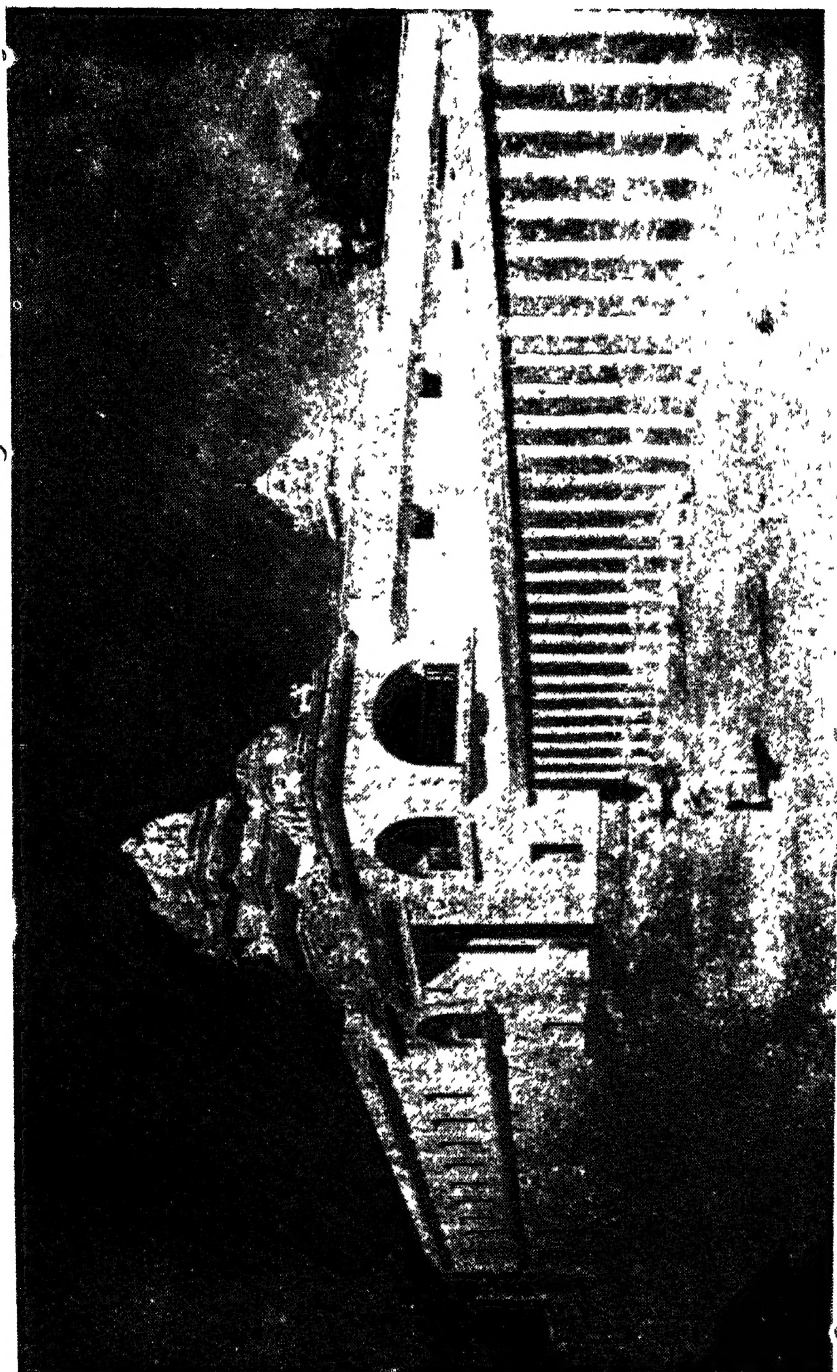
మద్రాసు

వైయకరణపంచాంగ విద్యత్కవిసారథౌ

శ్రీమత్పండిత రొ.పి.చర్లభట్టర్ పార్థసారథి అయ్యంగారు వారిచే

ప్రచురింపబడినది.

---



(က) ၁၆ နှစ်မှ ၂၀ နှစ်အထိ





శ్రీ పట్టాభిరామస్వామివార్లు. నర్సారావుపేట





## పీఠిక.

ప్రతిష్ఠావిధిదర్శణము అను నీ చిన్నగ్రంథము శ్రీవైఖానస భగవచ్ఛాస్త్ర సంహితలలో విస్తారముగ చుపడేకొంపబడిన సకల విధులను సులభమైనవిని స-స్మృతపద్యములలో బోధించుచున్నది. ఇయ్యది నృసింహవాజపేయయాజులువారిచే ననుగ్రహింపబడినది. వీరు పంచఖండమును అర్చనావిధిని, ఉత్సవసారమును గూడ గద్యమున రచించిరి. శ్రీవైఖానస గృహ్యసూత్రమునకు వాజపేయాయమను భాష్యమును వ్రాసినదిగూడ వీరేనని పెద్దలు చెప్పుదురు.

ఈ పద్యములందు వ్యాకరణదోషములును ఛందోదోషములును విస్తారముగ కానవచ్చెడివి. ఐనను గ్రంథముయొక్క సరళతను గుర్తించి నప్పుడు యీరీతి గ్రంథకర్తనాటిభాషను తెలుపుచున్నదని తలచి కవిత యందు గ్రంథకర్తయొక్క స్వాతంత్ర్యమును మాత్రమే పాఠకులు ఆదరింతురని నమ్ముచున్నాను. అందుచేతనే ఆచోటులను నేను సవరింపలేదు. కాగితపు కరువు అచ్చుపరులదుర్భిక్షముగల యీకాటకపు దినములలో నాకోర్కెను మన్నించి దీనిని ముద్రించుటకు వలయుద్రవ్యమును శ్రద్ధాభక్తులతో సమర్పించిన గాజశ్రీ నాగసరపు సుబ్బారాయుడు శ్రేష్ఠిగారికిని వారికి సగ్వదాహితచింతకులై యీప్రచురణమునకు మూలకారణమైనట్టియు సరసారాపుపేట సంస్థానాస్థాన విద్యద్వయకేణ్యులగునట్టియు పండిత వేదాంతం రంగాచార్యులువారికిని తమతమగ్రంథములను సలహాపడుటకై నాకొసంగిన పుస్తకముల సొంతదారులకును నాకృతజ్ఞతను తెలియబఱచుకొనుచున్నాను.

శ్రీవైఖానసవిద్యానిలయం  
సర్వజిత్తు పువ్య కుంభ గిరి బుధవారం }

ఇట్లు  
గ్రంథసంస్కర్త  
పార్థసారథి.

# ముద్రాపక పరిచయః.

(సంస్కృత) శ్లోకః)

అస్త్యైద్రావనౌ గుంటూరుమండలే నరసారాపుపేటనామ్నా  
మహితం నగరమ్. తత్రాసీదార్యవైశ్యకులాలంకారః మాధ్యమశముక్తా  
మణిః నాగసరపువీరయ్యగుప్తనామా గుణనిధిః. తస్య జ్ఞశ్చరే చత్వారః  
పుత్రాః, బాపనయ్య పాపయ్య చినపాపయ్య పున్నయ్యాభిధానాః  
కులదీపకాః. తేషు పున్నయ్యాభిధానస్య అలమేలంబాయాం ధర్మ  
పత్న్యాం అనంతపున్నయాఖ్యా పుత్రికా తథా బుద్ధుఖవత్సరామాధ  
శుక్లద్వాదశ్యాం (10-7-1596) సుముహూర్తే సుబ్బరాయాఖ్యః పుత్రశ్చ  
సమజనిమాతామ్. మాతా చానయోః దైవమర్విలసితాద్దివం జగామ  
జాతస్యాస్య ద్వాదశ ఏవ దివసే. సమనస్తరం పితా చాస్య పున్న  
యాఖ్యః ద్వితీయాం పత్నిం మేకమాంబూ పరిణీయ తయా కంచి  
త్కాలముషిత్యా దివం జగామ సుతే అష్టవర్ష దేశీయే.

పశ్చాద్వేంకమాంబయా మాతుః సపత్న్యా సంరక్ష్యమాణౌ  
వృధే సుబ్బరాయః. తతః కీలకవత్సరే విమళాంధగ్రామవాస్తవ్యస్య  
గోనుగుంట్లవంశావతంసస్య గురవయాఖ్యస్య పుత్రరత్నాత్ గోపాల  
కృష్ణయాఖ్యాత్ అలమేలంబాయాం లబ్ధజనుం వేంకటసుబ్బమాంబా  
ముసయేమే సుబ్బరాయః.

ధన్యజీవితస్యాస్య లోకోపకారద్వారేణ భగవన్ముఖోల్లాసాయ  
వినియుజ్యతే నిజవిభూతిరితి స్థాలీపులాకనయేన తత్రుకారాః కేచన  
ప్రదర్శయన్తే.

ప్రజానామైహికలాభాయ స్వాదుశీతలపానీయపరిశోభి వాపీ  
తటాకప్రసాదినిర్మాణం తథాశార్ధవైదేహికకార్యకరణోపయోగాయ  
ధర్మసత్త్రినిర్మాణం పూర్వోక్తధర్మనిర్వహణాయ వడేకరపరిమితభూదా  
నేన శాశ్వతపుత్రికల్పనం, తర్నుగరప్రభుత్వోష్ణతదికితానలయే స్త్రీణా

సహాయాయ స్వపత్నీనామ్నా (వేంకటసుబ్బమాంబా వార్డు) ప్రసవా  
 గార నిర్మాణం తథా తత్రైవ సగరే ప్రజాసామాధ్యాత్మికోపకా  
 రాయ శ్రీమద్భిః పంగనామములలక్ష్మీనారాయణపుకర్మభిః 1789  
 శాలివాహనశకే ప్రభవవత్సరే ప్రతిష్ఠాపితస్య శ్రీ పట్టాభిరామస్వా  
 మినః శిథిలస్థాయితనస్య గర్భాలయముఖమండపగోపురప్రాకారాదిని  
 ర్మాణేన నవీకరణం జాతరూపమయకలశాదిస్థాపనేన పరిష్కారకరణం  
 తథా పండిత వేదాంతం రంగాచార్య చినరంగాచార్యయోరానుమ  
 శికార్చకజరయోః సతోః అస్మదీయపర్యవేక్షణేన జీర్ణోద్ధారప్రతిష్ఠాపన  
 మిత్యాదయః తే ప్రకారాః కించ నర్సారావుపేట నగరపురపాలకసం  
 ఘస్యో పాధ్యక్షపదవీమలకృతవ త్సార్వవైశ్యమహాదయోవ్యయ  
 మేవ ప్రథమః తథా బహ్వీషు వ్యాపారసంస్థాసు ప్రజాసేవకసంఘేషు  
 చాధ్యక్షోపాధ్యక్షసభ్యత్వపదవీనిర్వాహేణ యశోభాజనం చ విజయ  
 తే. కవిరల్లజాశ్చ సహజసద్గుణమముం స్వకృతీనాం స్వయంవరపతిం  
 చ చక్రీరే చిక్ష్ీన్తి చ.

అస్మాభి శ్చేత్తం తస్మం గళమా శాస్యతే.

శ్రీకల్యాణాగుణాకరః శుభకరః కారుణ్యవారానిధిః

సీతాలక్ష్మణవాయుసూనుభరతప్రఖ్యైః సదాసేవితః ।

శ్రీసుగ్రీవవిభీషణాంగదముఖైః సంస్తూయమానః పరః

సుఖ్యారాయమనన్తపుణ్యమనఘం పట్టాభిరామోఽవతాత్ ॥ 1

శ్రీమన్నద్రసురాష్ట్రమండలవరే శ్రీగర్తపుర్యాహ్వయే

నర్సారావుపురే ప్రసిద్ధవిభవో మాన్యల్యగోత్రోద్భవః ।

ఇష్టాపూర్తవిశేషధర్మనిరతః కోఽవ్యస్తి లక్ష్మీసుతః

అల్మేల్మంగమపున్నయార్యతనయః శ్రీసుబ్బరాయః సుధీః ॥ 2

కాల్యాదేవబహుకృతో బహుముఖం విద్యద్భిరేతాదృశీం

లక్ష్మీం తత్ర విచిన్త్య సర్వసు కలాస్వాస్వాద్య దివ్యాం ధియమ్ ।

స శ్రేష్ఠీ సువిశుద్ధమంగళగుణః స్వాత్మానురూపాం ప్రియాం  
చక్రే వేంకటసుబ్బమాం సమవయోవృత్తాం సుశీలాస్వయామ్ ॥ 3

లోకానాముపకారమేవ కలయన్ యః కారయామాస వై  
వాపీకూపతటాకసత్త్రిభవనాన్యాయామదేవాలయాన్ ।  
సత్త్రిం పైత్తుకకర్మనిర్మితకృతే వైద్యాలయాంశ్చ ప్రపాః  
తత్తచ్చాశ్వతపోవనాయ బహులాం భూమిం దదా ధీమణిః ॥ 4

యశ్చక్రే నిజభోగభాగ్యవిభవం ధర్మావనామూర్పణం  
చార్చిద్యం నిరసిష్టురేవ కుతుకీ దీనావనే దీక్షితః ।  
సంఖ్యావత్కవితల్లహా సహృదయా సంభావయన్ సాదరం  
స శ్రీమాన్ జనభాగధేయమహిమా కల్యాణకల్పద్రుమః ॥ 5

అధ్యక్షః పురపాలసంఘనిలయే వ్యాపారసంఘేషు చ  
శ్రేష్ఠః సర్వకలాన్వితః శుభగుణః లోకోపకారాత్మకః ।  
సత్యాహింసనశాన్తిదాన్తికగుణాకల్యాణసంపత్సఖః  
జీయాన్మంగళమంజళః కృతిపతిః శ్రీసుబ్బరాయః సుధీః ॥ 6

స శ్రేష్ఠీ సువిశుద్ధభవ్యచరితః కల్యాణసంపత్కరః  
శ్రీనారాయణనామకైః నిజపురే పూర్వైః ప్రతిష్ఠాపితమ్ ।  
జ్వలం చోద్ధృతవాన్ ముదా సురుచిరం ధర్మావనే తత్పురః  
ప్రాకారాగ్రిమమండపాదికలనైః పట్టాభిరామాలయమ్ ॥ 7

శ్రీరామచంద్రోఽవతు సుబ్బరాయం  
సబంధుమిత్రం సకలార్తిహరీ ।  
దీక్షాయురారోగ్యమహావిభూతి  
దానేన విజ్ఞానవికాసనేన ॥ 8

మంగళం మహత్.



శ్రీ పట్టాభిరామస్వామివార్ల ఆలయజీర్ణోద్ధారధర్మకర్తలు

శ్రీనాగసరపు సుబ్బరాయశ్రేష్ఠి దంపతులు.

(శ్రీవారు - అర్చకులు.)



శ్రీ విఖనసాచార్యులువారు.

శ్రీ పట్టాభిరామస్వామివార్ల సన్నిధి, నర్సారావుపేట.







ప్రయోగశాస్త్రవిధానము ప్రకృతి సర్వవిహంగుడవ్యయ " 9½

అచార్యులగునై:—

ఉచాఃస్థానాః----- సామ్యోత్పదారం సప్తత్రయిషోఽర్కపలక్షితం చ ।

॥ १० ॥

యస్మాన్మా - యస్మాన్మాస్మ్య గురూః స పశ్యాన్యథోక్త పషః ।

111

తదాత్మకాద్యైః యః సో లభేత విలిఖ్య తస్మానుమతేః పరేణ ।

మూర్త్యా మహాకాన్తినిధాపి తాన్తిం నృత్వాఽన్యమాచార్యమనేన  
కుర్యాత్ ॥ 12½

శిలాలక్షణము:—

రక్షేషః, పులోహైమవతైః, గ్రుమైర్వా మృచ్ఛర్క-రాభ్యాం సుధయాభ  
కృత్వా ।

ధ్రువం చ వా కౌతుకముత్సవాదీః లోహేన కుర్యాత్సతతం శిలా చేత్॥

యదగతఃస్థూలమియం పుమాంశ్చయన్మూలతఃస్థూలమసౌచయోషిత్ ।

కృత్యగ్రములంనపుమాక విశాలం సూతే ప్రదేశే ప్రతిమాశిరఃస్యాత్ ॥

ప్రసాదయః శైలధరాంబునాతాః (బ్ర) శక్త్యమృద్ధి చ విశాలదీపాః ।

పుమా: ఘనస్మిగ్ధరజైకవర్ణా న్యాయ-రక్షావ్యక్తరవా తు పండా 151

ఉద్వేగము స్యాదిరివాదిజానామధోముఖం భూమిసముద్భవానామ్ ।

ప్రేక్ష్యం ముఖం వా గిరివారిచానాం యద్వా గరియఃస్థలమత్ర శీరమ్॥16½

జలాగమ. స్వాత్మమవృచానాం ప్రాజ్ఞస్తకా చ్ఛేదయదా చ తద్రూః ।

సాచ్చాన్తిరామమృశిరాఃపరాస్యాస్యాచ్చీకరాపుష్టికరోత్తరాస్యా

విదిచ్ఛిరాశ్చేత్పరివర్జసి యా శిలా వివర్జా స్ఫటితా చ భేదైః ।

శ్రీరూప్యశాసుమీరాదిగైభః యుక్తాం త్యజేత్సర్వశుభం పరీక్ష్య॥ 18

శుభార్చిమిత్తై: సహ శిల్పినా తత్సమేత్య సుభారకసాధనైశ్చ ।

తదక్షిణ తద్వ్యస రాజమధ్యే దేశాధిపం దిక్షు దిశామధీశాః॥ 19½

దేవాంశ్చ విద్యాధర నాగంశ్చ పిశాచగస్తర్వకరాక్షసాంశ్చ ।

బల్యస్తమస్తాదశసంఖ్యదేవాన్ విష్ణుం చ విఘ్నేశ్వరమర్చయిత్వా || 20½  
 బౌపసనాగ్నావశి వాస్తుశాఖామం కృత్వా శిలాశుద్ధిమపి ద్రుమస్య |  
 బౌపసనే వాహవసీయాకుండే తన్నామభిరైష్ట్యవహోమమేకే || 21½  
 షష్టైష్ట్యవేష ప్రహరం గృహీత్వాగాయత్రిమక్తావహులికాంగురుప్రాక్ |  
 శ్రీవిష్ణుగాయత్రిముద్యో విష్ణోః దేవ్యాదికానాః తు తదీయమస్త్రైః |  
 సంభిద్య కించిత్తస్థి కిల్పినా తాం సందేదయిత్వాపి శిలాం ద్రుమం వా ||  
 తం వాహయిత్వా శకటాదినాఽలయం ప్రవిశ్య తత్తత్ప్రతిమాంశిలాదిభిః |  
 స్త్రీభిః స్త్రీయం వై పురుషం చ పురుభిః పండేన పీతాలయమేవ కార్యమ్ ||

శ్రీవాజపేయక్రతుర్దీప్తితేన శృసిహనామ్నాగ్నిచితా ప్రణీతే |  
 విష్ణుప్రతిష్ఠావిధిదర్శనే స్మిన్నాద్యాగమాచార్యశిలాపరీక్షా ||

ఇతి ప్రథమం ప్రకరణమ్.

## అథ ద్వితీయం ప్రకరణమ్.

ప్రతిమామానలక్షణమ్:—

అష్టాహతః స్యాదణురేణుకాదిభిః మానాంగులో వాఽష్టయహోదరా  
 యతమ్ |

మాత్రాంగులం మధ్యమపూర్వమస్మ తస్మాద్యాంగులేర్మధ్యమపర్వణాయ  
 తమ్ || 1

తద్దేహలబ్ధాంగులమాహ యస్య యత్తాలమానం తదిదం విధక్తమ్ |

శాఖాంగులం నామ సముష్టిమధ్య ప్రమేయమేభిర్యది వాగ్నికుండమ్ || 2

మానాంగులైః తేత్రవికేతనాది వాస్తుప్రమాణాన్యపి వాలయాదీన్ |

మాత్రాంగులైః పీతగృహాయుధేభ్యశయాగ్నికుంఠస్రవముఖ్య

యానాన్ || 3

తద్దేహలబ్ధాంగులిభిః ప్రమాణం బేరాఖలాంగస్య పదన్తి తత్తజ్ఞాః |

తదంగులీనాం దశవార్కసంఖ్యా వ్రాదేశతాతా ద్వయమస్య హస్తమ్ ||

కిష్కంశ్చతుర్వింశతిరంగులీనాం ప్రజాపతిర్యః ఖలు పంచవింశః ।  
 ససంక్షయమృష్టిమృతస్త్రి వింశతిం ధనుగ్రహహాఖ్యం ఖలుసప్తవింశమ్ ॥ 5  
 బ్రహ్మేశవిష్ణోర్దైత్యతాలమాహుః స్కందార్కశక్రస్య నవార్ధతాలమ్ ।  
 స్యాద్ద్వైవింశతిం తు సవతాలమాహుః దేవ్యోఽముషీణాంచ నవేతరాణామ్ ॥  
 అష్టాశ్చానాం సప్త జఘన్యకానాం కుబ్జస్య షడ్వామనకస్య పంచ ।  
 చత్వాః భూతస్య తు కిష్కరస్య త్రయోధ కూశ్మాండగణస్య తు ద్విః ॥ 7  
 ఏకః కబంధస్య భవస్త్రి తాలాః శ్రేష్ఠాదయో విష్ణుహరాజమానాః ।  
 సవేదవింశేన తేన విష్ణుం వినాభినా తేన హరం తథాఽజమ్ ॥ 8  
 ఏతే క్రమాదుత్తమమధ్యమాధమా దశాఖ్యతాలాః శిలమేకముత్తమమ్ ।  
 జగత్యధిష్ఠానవిమానగర్భచ్ఛాపరాంబుజస్తంభకపోతకర్తుమ్ ॥ 9  
 సమం ధ్రువోచ్చం యది వా తదేవ కృత్వా నవాంశం చ తదేకభాగమ్ ।  
 కర్తుః సమాక్షస్య హనుప్రవేష్టస్తనాస్తహ్నాన్మృతముశస్త్రి కేచిత్ ॥ 10  
 ఏకాదివృద్ధ్యా నవహస్తమేకే ధ్రువం తథైవ సవతాలమేకే ।  
 కర్తుః కర్తృరంగులిభిశ్చ కేచిత్త్రిద్వ్యైకపంచోత్తమముఖ్యహస్తమ్ ॥ 11  
 త్రింశాంగులాదేకయుతాదహీనం షడ్షడ్వివృద్ధ్యా యుతమూర్ధ్వమేవమ్ ।  
 పంచాంగులాశీత్యవధిం తదాదితథాభివింశాదిశతాంగులాస్తమ్ ॥ 12  
 మున్యంత్రబాణాభికరాంశితే ధ్రువే తదేకభాగం చలదేవతోన్నతమ్ ।  
 ధ్రువే త్రిభాగే యుగలాంశమేకే యద్వోత్తమాదిత్రివిధే ద్విభాగమ్ ॥ 13  
 కర్మార్చనాద్యతనవరామకృష్ణౌ ధ్రువస్య మానం బలిబేరమేకే ।  
 వా కౌతుకార్థం త్రివిధైకభాగం ధ్రువాకృతిం కౌతుకమాహకేచిత్ ॥ 14  
 వా స్నాపనం కౌతుకమాహ విష్ణుం ధ్రువేతు మత్స్యైకమతేనైకే వా ।  
 ధ్రువస్య మత్స్యైదిచతుష్టయస్య సజామదగ్నస్య చ కల్కిమూర్తేః ॥  
 స్యాదత్సవో విష్ణురనాయుధస్య రామస్య చేదాయుధవాక్ స రామః ।  
 సర్వేషు కృష్ణేష్వపి పార్థసారథిః వా క్రీడయన్ప్ర్యానితకృష్ణ ఉత్సవః ॥ 16  
 యద్వావతారేషు జనార్దనే వా స్యాత్కేశవేనైస్యః స్థిత ఏవ చోత్సవః ।  
 చతుర్ముఖం స్నాపనమాహ సర్వం దేవీయుతం స్నాపనముత్సవంచ ॥ 17

దేవీయక్త బలికాతుకా తు పారాణికే పూర్వవదేవ సర్వమ్ ।  
 కర్ణాస్తబాహ్వస్తమపీడ్విరోద్వ్యోః హికాస్తమేకం సకలస్య దేవ్యాః 18  
 ధ్రువస్య నాభిస్తనబాహుమాత్రం భక్తస్య మానం పరిషద్గణస్య ।  
 మృచ్ఛరూపభ్యాం సుధయా ధ్రువం చ చలాచలా ధాతుకీలాద్రుమైశ్చ ॥  
 రత్నైస్సులోహైః చలమేవ కుర్యాదేకేర్థచిత్రైః సుధయా ధ్రువాదేః ।  
 ఆభాసకం ధాతుజమేవ చిత్రం ద్రవ్యైస్తద్వైస్త్వైస్త్వివిద్ధాచిత్రమ్ ॥ 20  
 శ్రేష్ఠాదిచిత్రం సకలాంగదృష్టమద్ధాంగదృష్టం తలు సార్థచిత్రమ్ ।  
 ఆభాసచిత్రం పటభిత్తిముఖ్యమాతేఖ్యమేవం క్రశియా వదన్తి ॥ 21  
 మోక్షార్థినో విప్రజనస్య శైలజం శ్రేష్ఠం సితాభం యది వా కృతేయకే ।  
 కామ్యార్థినః క్షత్రజనస్య తామ్రజం యదోత్తమం ద్వాపరకే  
 హిరణ్మయమ్ ॥ 22

ధన్ధానో వా వణిజశ్చ మృణ్మయం త్రేతాయకే రక్తనిభం చ మధ్యమం ।  
 పుత్రార్థినః శూద్రజనస్య దారవా కనీయసం కృష్ణనిభం కతాయకే ॥ 23  
 (గృహకర్పనం తత్పరివారవర్జం రత్నైస్సులోహైః పారథ వా శిలాభిః ।  
 షడంగులాహీః మిహేష్టమామం షడంగులైః కర్తుం హితవస్య ॥ 24  
 పూర్వోక్తవత్తద్దశతాలమాదిరన్తై ర్యథాభిలాభమిహాన్నతంస్యాత్ ) .

శ్రీవాజపేయకతుదీక్షితేన నృసింహనామ్నాగ్నిచితా ప్రణీతే ।  
 విష్ణుప్రతిష్ఠావిధిదర్పణేస్మిన్ ధ్రువాదిమూర్తైర్నవభాగలక్షణమ్ ॥

ప్రతిమామానలక్షణమ్.

కృత్వా విభాగం ప్రతిమోచ్ఛమాంఘ్రి కేశాస్తమేకం ముఖమబ్ధిభాగమ్ ।  
 ఫాలం గలం జానుయుగం ప్రపాదం భాగం ద్వివక్త్రాంశుజః సక్లిజంఘాః ॥  
 ప్రకోష్ఠమూర్ధ(ల?) ద్వయమేకమాహృదానాభిమాశేఫమపి స్తనాస్తరం ।  
 మధ్యాంగులాస్తం ఘటికాది పాదం పాణ్యేకమాస్యం చ భుజాస్తరం త్రిః ॥  
 వింశాంగులం వా మకుటస్య తుంగం మూలం శిరోనాహమథార్ధమగ్రమ్ ।

ఉద్వేగముచేత ప్రాయశః తన స్వంత ప్రాణమును విడుదలచేసెను || 3

అంతట నుండి నానికొక ప్రాణముండు మునుకొనెను ||

ఉద్వేగముచేత చాచ్చునందు పురిచుట్టుకొనినైర్వా పరమరూపభాగమ్ || 4

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ || 5

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ || 6

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ || 10

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

రదమ్ || 12

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ || 14

అంతట నుండి ప్రాణమునైర్వా పరమరూపభాగమ్ ||

స్థితిః శయోదృశ్యతకం నవత్వం ననాప్తసార్థాంశులమూలమగ్రమ్. 15

వృత్తం ద్వికేభావృత్తగుండకంతం హికాంకమాత్రాకుమః ద్విరంశమ్ ।

కత్తావరం సార్థం నానాశం స్యాత్ ప్రాప్తం ప్రాప్తతిహవికుర్యాత్. 16

హికావృత్తస్య త్రిణవాయుని తరగ్జలస్య సార్థం న మధ్యతోష్టా

విశాలమేషాం ద్వియశం తు ప్రాప్త్యాత్మోష్టావృత్తావళికం ద్విమాత్రమ్

త్రిసప్తమాత్రాయతకం ప్రకోష్టా మహావతః సప్తవిశాలమస్తమ్ ।

యవం త్రిమాత్రం మణిబద్ధస్య వృత్తం లింగస్య ద్విం విపులం సప్తవ్యవమ్. 18

షణ్మధ్యతోశుష్కకవిష్కకాబ్ధియో మవ చతుఃషష్ఠ్యం మధ్యయోక్తతః ।

సార్థైర్యైః కంక్తిముదీర్య సప్త షష్ఠిస్తతోశుష్కకనిష్ఠావస్తమ్ ॥ 19

తథా త్రి (త్రి?) భేదేషు యుగ్మిభిర్యైః సార్థం నఖానాం విపులం

తథోష్టతమ్ ।

ద్వ్యంగ వృత్తపర్వత్రయమవ్యవస్థానామ ప్రదాంకకృతేయగంఠైః ।

తలం త్రికేభం కృతశంఖపదద్ధనుత్సావంశుశాఖ్యం త్వథ హికా

సూత్రాత్ ।

(త్రయోదశాంశం చ కుచాంతమేవ మధ్యం ద్వయై? కంస్తవస్త్ర

తోష్టతమ్ ॥ 21

మధ్యోదరస్యాపి విశాలమర్థం త్రిపుంచమాత్రిం వసుయుగ్మమేకమ్ ।)

స్యాత్ షట్పతుర్నాభివిశాలనిమ్నం వస్త్రాయతం సప్తదశాం శమర్థమ్ ॥ 22

శోణ్యాః కటేః సార్ధనవం దశాంశం వ్యాసస్తు విశాంశముశన్తి కేచిత్ ।

ద్విషట్పు మేధాస్య విశాలదీర్ఘం ముహూర్య తు ద్విశ్చతురంగులం చ ॥ 23

త్రయోదశార్ధాంశకకమూరుమూలం స్యాద్ద్వాదశాంశం విపులం చ

మధ్యమ్ ।

జానోశ్చ తారం నవసార్ధమష్టే సప్తాశ జుఘాధికమధ్యనాహమ్ । 24

సార్ధం చతుస్తన్నలకస్య తారం గుల్ఫస్య చే ద్వ్యంగులముచ్చమేకమ్ ।

షడ్వా చతుః సాష్ఠీమతస్తలస్య పంచార్ధముచ్చం విపులం తు పంచ ॥ 25

షట్సప్తవాద్యగ్రవిశాలమంఘేః కేచిచ్చతుష్పంచ షడాదికాశమ్ ।

పాదస్య చాపభుజిచాపాద్భుజం ద్విరాయతం సద్వియమం చతుశ్చ ।  
యాచా చతుః క్షేత్ర సచతుర్వచం త్రిదవ్యర్థం కనిష్ఠావధికాయతాని ॥ 26

పాదస్య చాపభుజిచాపాద్భుజం ద్విరాయతం సద్వియమం చతుశ్చ ।  
యాచా చతుః క్షేత్ర సచతుర్వచం త్రిదవ్యర్థం కనిష్ఠావధికాయతాని ॥ 27  
సాక్షాత్పరమైశ్వర్యైశ్వర్య సమం విశాలం చ కనిష్ఠికాంతమ్ ।  
స్యాదప్తపఃపార్శ్వచతుర్నాథం చతుః త్రిభిష్టైర్విపులం సఖానామ్ ॥ 28  
స్తనాస్తయంగుళ్యమథామయస్య నాభ్యస్తమాహుర్వరదస్య దోష్టః ।  
ఉచ్ఛిస్తమాహుః కటివక్త్రబాహూవః హిక్కాసమా తావపరా  
భుజాగ్ని ॥ 29

చక్రావిహేత్యున్నతమాస్యచేత్రకర్ణాంతమేవం బహవః కరాశ్చ ।  
దశాప్తపక్షిశ్చ తిరస్థచక్రం వృత్తం ద్వితాలం ముకుటస్యతుంగమ్ ॥ 30  
చక్రస్య కంఠస్య విశాలమష్ట సప్తధవా వహ్నిశిఖానివతం చ ।  
శ్రీవత్సమస్తః శ్రియఃమగ్నికోణం వక్షః స్థలే దక్షకుచోర్ధ్వభాగే ॥ 31  
పీఠాంబరం కస్తుభహారముద్రికాకేయూరమఃజీర సువీర కంకణమ్ ।  
సంహృతమాత్రోదరబంధమశ్యమ్యక్త్యా సమస్తం మకరాకకుండలమ్ ॥ 32  
ఆకుంచితేష్వస్తరమేవ తావత్ స్థితే పదేకుంచితవత్తథాన్యత్ ।  
వాస్థానకే చాననకే శయానే వృత్తే చ మానాస్యకశే త్రిభంగే ॥ 33

<sup>3</sup> శ్రీవాజపేయకృతుదీక్షితేన సృసిహనామ్నాగ్నిచితా పగ్ణీతే ।  
విష్ణుప్రతిష్ఠావిధిదర్శనేస్మై వైఖానసీయప్రతిమావలక్షణమ్ ॥ 34



దేవీపూజితమాలక్షణమ్.

సవార్ధతాలోదయమిందిరోర్వ్యోః స్త్రీణాం కనిష్ఠం సవతాలమేకే ।  
 ఉష్ణీషకేశాస్తరమబ్ధిభాగం సమశ్చయం భాగమితో దృగస్తమ్ ॥ 1  
 చతుర్యమం భాగమతః పుటాస్తం సమశ్చయం త్రిశ్చుబుకాస్తమస్మాత్ ।  
 భాగం గలం కంఠత ఆహృదంశాః త్రయోదశానాభిమితో భాగస్తమ్ ॥ 2  
 జంఘాయా మడ్వింశతిర్ద్వి జాను స్యాత్ షోడశాబ్ధిశ్చరణయతోచ్చమ్ ।  
 అంగుష్ఠికాతర్జనిదీర్ఘ మభిరధారదీర్ఘం చతురశ్ర దీర్ఘమ్ ॥ 3  
 ద్వ్యష్టష్టసప్తదుశ్చైర్ద్యవైశ్చ వ్యాసం తదర్థం సఖవిస్తృతాని ।  
 మట్నంచపాదాగ్రకమూలవిస్తృతం పంచాథ గుల్ఫం నలకాబ్ధివిస్తరమ్ ॥  
 మట్నస్త జంఘాస్తరజాను విస్తృతం <sup>1</sup>త్రయోదశోర్వ్యోః ద్వ్యగుణం కటేః  
 స్తృతమ్ ।

స్థిప్తిండయోః సప్తవిశాలమభిరశ్వద్ధవతాక్రృతిమాహ యోనిమ్ ॥ 5  
 శ్రోణ్యాశ్చ వింశద్యవమటానిమ్నం స్యాన్నాభిరేకాదశ మధ్యతారమ్ ।  
 త్రయోదశార్థం విపులం కుచాధరం సవాంగులం స్యాత్సనతారవిస్తృతం ॥  
 ద్వ్యశుచ్చుచుకం వర్తులమర్థమక్షమస్యార్థముచ్చుం కుచయోస్తు పంచ ॥ 7  
 కక్షాస్తరం సప్తదశాంగులం స్యాత్ షడ్వింశతిర్పాపూరథాశ్వికోర్పరం ।  
 ప్రశోష్టమష్టాదశ సప్త పాణిస్త్రీపంచమట్నస్తవిశాలమేషామ్ ॥ 8  
 మట్నంచభూతాబ్ధియుగాయతాః స్యుర్మధ్యాత్మనిష్ఠావధికాంగులీనామ్ ।  
<sup>2</sup>సందాద్రివస్సస్త్రిశ్చతుభిర్యవైశ్చ వ్యాసం సఖానాం సయవం తదుచ్చం ॥  
 సప్తాంగులైకాదశ కంఠతారం ద్వ్యర్థం కలం సద్వీయవం కుచాస్తమ్ ।  
 భూమధ్యనేత్రాస్తపుటాననాస్తం యవాంగులార్థం యది గోజిదీఘమ్ ।  
 యవాంగులం చాధరమన్యదన్యోత్పటాదనుస్త్రీః శ్రవణాబ్ధివిస్తృతమ్ ॥  
 కర్ణస్య దీఘం ద్వీయవం చ భాగం పంచాన్యలంబం చతురేవ నాసా ।  
 నేత్రస్య దీఘం విపులం సపాదం ద్వీరేఖమింద్రివరపత్రవత్సాత్ ॥ 11

1. త్రయోదశేషః ? క్వచిత్. 2. సందాద్రివస్సాన్యతిభిర్యవైశ్చ.

3. త్సుటాధమస్త్రీశ్రవణం.

పూర్ణేన్ద్రవక్త్రం తిలపుష్పనాసాం శంఖాభకర్ణం పశుపుచ్ఛబాహుమ్ ।  
 రంభోరుకాండంచ నిమగజంఘం పద్మాఘ్రిపాణిం ప్రతిమాదికుర్యాత్ ॥  
 పుంస్త్రీప్రమాణం గదితం తథాన్యత్ విభజ్య తత్తాలమనేన కుర్యాత్ ।

(అస్మిన్ ప్రతిష్ఠావిధిదర్శనే వై వైఖానసీయే సకలార్థసంగ్రహే) 13

శ్రీవాజపేయక్రతుదీక్షితేన నృసింహనామ్నాగ్ని చితాప్రణీతే ।

విష్ణుప్రతిష్ఠావిధిదర్శనేస్మిన్ పుంస్త్రీపుమాణం గదితం ద్వితీయమ్ ॥ 14

ఇతి శ్రీమాధవాచార్యసూనునా వాజపేయయాజినా సర్వ  
 వేదసాగ్నిచితా సరసింహనాజపేయయాజినా ప్రణీతే సకలాగమసార  
 సంగ్రహే వైఖానసీయే ప్రతిష్ఠావిధిదర్శనేస్మిన్ అంగులిలక్షణం  
 దేవతాతాల ప్రమాణం ధ్రువకౌతుకస్నహోత్సవ బలిభేరాదిప్రమాణ  
 మవతారోత్సవ చిత్రచిత్రార్థచిత్రాభాస కామ్యాదిబ్రాహ్మణాది కృత  
 యుగాది వర్ణలక్షణం దశతాలాదిపుంస్త్రీప్రతిమాలక్షణం నామ ద్వితీ  
 యం ప్రకరణమ్.

ఇతి ద్వితీయం ప్రకరణమ్.

## అథ తృతీయం ప్రకరణమ్.

శ్రీకేశనాదేశ్చ తదస్త్రుభేదతః ప్రదక్షిణం పద్మకరాదిలక్షణమ్ ।

సపద్మశంఖాదిగదం చ విద్ధి శ్రీకేశవం సాసితపాండువర్ణమ్ ॥ 1

శంఖాబ్జకౌమోదకిచక్రహస్తం నారాయణంవిద్ధి సితాసితాభమ్ ।

సశంఖకౌమోదకి పద్మచక్రం నారాయణం కేచిదుదీరయన్తి ॥ 2

శ్రీమాధవం విద్ధి సితాసితాభం బిభ్రద్గదాచక్రసుశంఖపద్మమ్ ।

సచక్రకౌమోదకిపద్మశంఖం గోవిందమేవం భజ పాండు <sup>1</sup>కృష్ణమ్ ॥ 3

గదాబ్జశంఖారిధరం రమేశం నీలోత్పలాభం భజ విష్ణుమూర్తిమ్ ।

సచక్రశంఖాబ్జగదం భజామి రక్తోత్పలాభం మధుసూదనం చ ॥ 4

త్రివిక్రమం సాబ్జగదాశీశంఖం సుర క్తసిల్ త్విలవర్ణమాహుః ।  
 శంఖాదికామోదకిపద్మహస్తం తం కృత్రినుం వాసు మధ్రవ్యమ్ ॥ 5  
 శ్వేతాభమిమస్థమభోదకుంభం వభ్యసహస్తం వధివాసునాభ్యమ్ ।  
 తం నిశ్వరూపం భజ వాసునం చ తద్విద్విద్విభాహుం స్ఫటికాభమాహుః ।  
 పద్మాసనస్థం శశిమ-చలస్థం వభ్యసహస్తియూషకరం చ వాసునమ్ ।  
 మా నూభ్యకం వాసునమాత్తభత్రం స్వర్ణచ్చవిః దండకమండలు చ ॥ 7  
 పద్మారికామోదకిశంఖహస్తం తం శ్రీభరం విద్ధి సితాసితాభమ్ ।  
 భజామి కౌమోదకిచక్రపద్మశంఖం హృషీకేమధాసితాభమ్ ॥ 8  
 సశంఖపద్మారిగదం భజామి శ్రీపద్మనాభం సితమేచకాభమ్ ।  
 దామోదరం పద్మదకా గదాతీ బిభ్రాణమోదే సితకారవర్ణమ్ ॥ 9  
 శ్రీవాసుదేవం భృతశంఖచక్రగదాబ్జమాదిత్యనిభం భజామి ।  
 ధ్యాయేదిమం మోహనవాసుదేవం చంద్రాభమబ్జారిగవాంబుజాధ్యమ్ ॥ 10  
 విద్యాంబుజాదర్శకపూర్ణమంభపద్మం గదాశంఖయదర్శనాధ్యమ్ ।  
 సాదామినీచంద్రసమానవర్ణం దేహార్థలక్ష్మీ భజ వాసుదేవమ్ ॥ 11  
 సచక్రశంఖాబ్జగదం మహాస్తం శ్రీవాసుదేవం నవసుస్తావమ్ ।  
 సంకషణం విద్ధి గదాదరాబ్జయదర్శనాకం రజితాద్రికావత్ ॥ 12  
 బిభ్రద్గణశంఖసుదర్శనాబ్జం భానుప్రభాభం భజ వాసుదేవమ్ ।  
 ప్రమృష్ణుదేవం భజ రక్తవర్ణం సచక్రశంఖం సగదాంబుజం చ ॥ 13  
 భజానిరుద్ధం సుహిరణ్యవర్ణం సచక్రకౌమోదకి శంఖపద్మమ్ ।  
 ఖడ్గేషుశంఖాక కటిమాదధానం హిరణ్యవర్ణం భజ వానిరుద్ధమ్ ॥ 14  
 శ్వేతాసితాభం పురుషోత్తమాభ్యం పద్మారికామోదకిశంఖహస్తమ్ ।  
 అథోక్షజం సాంబుజపాంచజన్యం కౌమోదకిచక్రగుజం భజామి ॥ 15  
 శ్రీనారసింహం భజ చక్రపద్మగదాదరాకం ఘోరశుభవర్ణమ్ ।  
 భజాచ్యుతాభ్యం సగదాబ్జచక్రం శంఖాకహస్తం సితమేచకాభమ్ ॥ 16  
 జనార్దనం సాంబుజచక్రశంఖగదాకహస్తం భజ నీలవర్ణమ్ ।  
 సశంఖకౌమోదకిచక్రపద్మం ధ్యాయేదుపేష్టం ఘోరకృచ్ఛవర్ణమ్ ॥ 17

ధ్యాయేద్ధరిం శంఖసుదర్శనాబ్జగదాంబుజం పాండరకృష్ణవర్ణమ్ ।

కృష్ణం భజే శంఖగదాంబుజాతచక్రాంకితం నీరదనీలవర్ణమ్ ॥ 18

దశావతారప్రతిమాలక్షణమ్:—

తం శంఖశాక్తాంకుశపాశచక్రగదాఖ్యకౌమోదకీబాణయుక్తమ్ ।

భజాష్టబాహుంసితమత్స్యమూర్తిం వా స్వర్ణవర్ణం ఘనమత్స్యమూర్తిం॥

కూర్మం భజామృష్టభుజం సితాసితం వా కేవలం మత్స్యవదాయుధాన్వితం

వరాహావక్త్రం భజ శుక్లవర్ణం సపద్మకౌమోదకీచక్రశంఖమ్॥ 20

స్వర్ణాభమాజాను సితం తమార్ధవమాకంఠమకాశమతోఽసితాభమ్ ।

సచక్రశంఖం భజ ఖడ్గఖేటకౌమోదకీశక్తివరాభయాంకమ్ ॥ 21

పాతాలమాదిం ప్రలయం చ యజ్ఞతీర్థం వరాహం భజ పూర్వవత్తత్ ।

వామేన కంఠం త్వనుగూహ్య భూమ్యాః సంగృహ్య చాన్వేన కరేణ

పాదా ॥ 22

జిహ్మస్తమస్యాః శిర ఇన్దిరాభం? శంఖారిహస్తాదివరాహమీడే ।

భజే వరాహం ప్రలయాఖ్యమబ్జశంఖారిసత్కట్యవలంబిహస్తమ్ ॥ 23

శ్వేతప్రభం యజ్ఞవరాహమీడే సుఖాసనస్థం కమలాధరాన్వితమ్ ।

యోగం సృసిహం భజ శంఖచక్రప్రసారితోయాపరి బాహుయుగ్మమ్ ॥

స్తంభోద్భవం తం భజ నారసింహం సచక్రశంఖాంబుజమభ్రవర్ణమ్ ।

భజే సృసిహం ధృతచక్రశంఖం పాశాంకుశాధ్యం కులిశంగదాధ్యమ్ ॥

తం నారసింహం వరదారిశంఖపాశాంకుశహామనికాగదాబ్జమ్ ।

సశక్తిఖడ్గాగ్నిస్పృణం సదండకుంతం కుతారారిదరాసిసీరమ్ ॥ 26

దోర్భిర్దధానం ముసలం గదాంచ తోత్రం చ శూలం చ మహాసృసిహం ।

భజే సృసిహం గరుడాధిరూఢం తథాష్టబాహుం ఘననీలవర్ణమ్॥ 27

సవ్యేఽభయం చక్రశరా చ ఖడ్గం వామే ధనుఃఖేటగదా దధానమ్ ।

భజారుణాభం చ సుదర్శనస్థం సచక్రశంఖం వరదాభయాంకమ్ ॥ 28

లక్ష్మీసృసిహం భజ శంఖచక్రరామోపగూహోరుగిధానహస్తమ్ ।

స్వర్ణప్రభం వామనమూత్రచక్రదండం భజే తం వటువేషధారిణమ్ ॥ 29

త్రివిక్రమం శంఖసుదర్శనాంకం ప్రసారితాదానభుజం భజామి । (ధి॥  
వామం ప్రసార్యోర్ధ్వమథేతరాంఘ్రిణాస్థితంతదూర్ధ్వాంఘ్రినుభాతదోఽన్వి  
త్రివిక్రమం తం సగదారిశంఖం భజాసిశక్తిం శరభక్షశాఙ్గమ్ ।  
శ్రీజామదగ్న్యం బజరక్తవర్ణం పరశ్వభోద్దేశకరం చ రామమ్ ॥ 31  
అభప్రభం భార్గవరామమీడే సుతారచాపేషుసుశక్తిహస్తమ్ ।  
స్థితం త్రిభంగేన భజాంబుదాబం సబాణచాపం రఘురామమీడే॥ 32  
సబాణశంఖారిశరాసనాంకం చతుర్భుజం దాశరథిం భజామి !  
వీరాసనాసీనరఘూద్వహం తం సంజ్ఞానముద్రోరునిధానహస్తమ్॥ 33  
రామం భజే కల్పతరోరధఃస్థం వ్యాఖ్యానముద్రోరునిధానహస్తమ్ ।  
హనూమదాగ్రత్యజలక్ష్మణాదిసీతాన్వితం రామమథాసనస్థమ్ ॥ 34  
ప్రసారితాకుంచితపాదమాస్థితం భజామి రామం శరరిక్తదోర్ధ్వయమ్ ।  
భజాభిషిక్తం రఘురామమీడ్యం నిరాయుధం చానుజజానకీయుతమ్॥ 35  
సీతాంబజామ్యంబుజవామహస్తాం ప్రసారితాన్యాయం కనకప్రభాం తథా ।  
సబాణచాపం బజలక్ష్మణఖ్యం సదాస్థితం స్వర్ణనిభం తథాన్యమ్॥ (త ?)  
ధృతాతపత్రం భరతి సితాభం శత్రుఘ్నమింద్రివహేనువర్ణమ్ ।  
దోర్భ్యం దధానం ముసలం హలం చ శ్వేతాభవర్ణం బలరామమీడే ॥  
ప్రసారితాకుంచితపాదమాస్థితం నిరాయుధం తం బలరామమాహుః ।  
కృష్ణం భజే శ్యామతనుం త్రిభంగం సయష్టిసంక్రీడనబాహుయుగ్మమ్ ॥  
నృత్యత్పదాబ్జం సవసీతహస్తం ప్రసారితాన్యద్భుజమాహ కృష్ణమ్ ।  
శాలీయనాగస్య ఫణాలిరంగే నృత్యత్పదం పుచ్ఛకరం చ కృష్ణమ్ ॥ 39  
తం పద్మశంఖారిగిరీ దధానం కృష్ణం భజే గోకులరక్షితారమ్ ।  
సవేణుయష్టిం భజ కృష్ణమీడ్యం సకింకీదామభుజం సగోపమ్ ॥ 40  
తం జ్ఞానముద్రాం మురలీం దధానం కృష్ణం భజే సేవితయోగిబృన్దమ్ ।  
సశంఖచక్రం కటిబాహుయుగ్మం స్థితం ఘనాభం భజ కృష్ణరూపమ్ ॥  
ఆకుంచితం దక్షిణమన్యతః స్థితం త్రిభంగయుక్తం ధృతశంఖచక్రమ్ ।  
దోర్భ్యం దధానం మురలీం చ తద్భిలే నివేశితోష్ఠం భజ పింఛమస్తకం॥

స్వర్ణప్రభం కంఠమనర్పనాంకం లక్ష్మసమేతం భజ వేణుహస్తమ్ ।  
 దోష్ఠదక్షాంత్యాకృత్యం చాపకేయాక భజే మన్మథగోప మరణభం  
 తమిషుచాపేషునునర్పనాన్మచాకాంకుశం స్వర్ణసువేణుహస్తమ్ ।  
 సూర్యప్రభం మృగగోపమీదే తా భుక్తిముక్తిప్రసమిందిరేశమ్ ॥ 44  
 అశ్వాభిరూపా శ్మితభక్తభేటం ఘనాంజనాభం భజ కల్కిమూర్తిమ్ ।  
 భాగ్యయేద్యయగ్రీవ సహజ్జవద్వ ఆసీశమూహపరిజారు కాంఘ్రిమ్ ॥ 45  
 సయోగపట్టం సితభం దిగ్భస్మచ్యుతాక్షమాలాఫలపుస్తకంచ ।  
 విద్యేశమశ్వాభిముఖం కంఠాభం పద్మాక్షమాలావరపుస్తకారణమ్ ॥  
 విద్యాభిరూపం కేశభం హయూహం సచక్రశంఖోరుముగ్ధదోర్ద్రయమ్ ।  
 స్వర్ణసూర్యభాస్వితచంద్రపీతే నివన్ణమిద్దుప్రభమశ్వవక్త్రమ్ ॥ 47  
 సుధాక్షసత్త్వస్తకమండికాభ్యం తం విశ్వరూపాద్యహితం భజామి ।  
 వైకుంఠమందిప్రభశంచవక్త్రం ద్వాత్రింశదాష్టవృతతుమ్కరాభ్యం ॥  
 బిభ్రాణుబ్జసువహూలశంఖచక్రాగ్నికుండ్యంబుజమాద్యమీదే ।  
 తం విశ్వరూపం భజ విశ్వరూపం సవిశ్వహస్తాక్షిముఖం భజామి ॥ 49  
 తం స్వస్తికాసేమహోభుజాభ్యాం కటిం చ పద్మే జపమాలదానే ।  
 సకుండికాదండమహోర్ద్వదోర్భ్యాం శంఖం చ చక్రం భజ తం దధానమ్ ॥  
 వైకుంఠమీదేర్ధరనుం చ విష్ణుచ్చంద్రాభయబ్జారిసదర్పణాబ్జమ్ ।  
 విద్యాంబుజాదర్శకకుంభపద్మగదాదరారీసపి వాదధానమ్ ॥ 51  
 ప్రసారితాబ్జం ద్విభుజం సువర్ణకన్యాచనద్ధస్తనికాం చ లక్ష్మీమ్ ।  
 భూమిం స్వవస్త్రాస్తరితస్తరాబ్జం పద్మప్రసారద్వికరాం ఘనాభామ్ ॥

సానకాదిభేదవిచారః:—

ఏతే స్థితాఖ్యాసనశాయినః స్యుః చతుర్విధాస్తే పృథగస్త్రయోగమ్ ।  
 భోగం చ వీరం విరహం క్రమేణ గదావిహీనం గదయాన్వితం చ ॥ 53

1. ద్వాత్రింశదాష్ట ఇతి ఛందోభంగేన స్తోకః కుత్రచిత్.

2. చక్రాహినుతాంబుజం.

వామే గదాశంఖసుదర్శనాంకం యోగాదిసర్వాః చతురస్తు కేచిత్ .  
దేవేవిహీనం జరదాశంఖకటిం దధానం స్థితనామయోగమ్ || 54

దేవీసమేతం స్థితమాసమీక్ష్య పార్శ్వస్థితైర్భోగమజాదిముఖైః |  
శ్రీహూమునీంద్రైః రహితం తు వీరసునాయుధం వా విరహం సదేవీమ్ || 55  
దేవీ విన్యై వాసితమత్రయోగం భృగ్వదిభిర్యుక్తమనన్వితం వా |

దేవ్యా మునీంద్రైశ్చ సహసితంతు సంసేవితం చామరధారిణీభ్యామ్ || 56  
స్వస్త్రావోపేంద్ర్యైః శిరసాః స్వహాసేం భృగ్వదియుక్తం మునిరాహభోగం |  
వీరాసనం తైః రహితం చ కేచిన్న్యస్త్రావసనే పాదయుగాసితం చ || 57

ప్రసాదితోరూపరిహస్తయుగ్మం వై కేరకాంక్షోధక్వృతాన్యజంఘం |  
ఊర్ధ్వాననం పాశయుతం చతుర్భుజం యద్వా ద్విహస్తంవిగతాయుధం చ ||  
ప్రసార్య వామం భుజమన్యహస్తం కృతోపపదానం చ దృగున్నిమిల్య |  
బ్రహ్మైస్య నాభౌ తు సుదర్శనాద్యాః కుడ్యాశ్రితాః స్మర్యమ

కైటభౌ తు || 59

తత్పాదపార్శ్వే శయనం ఫణీంద్రే క్షీరాబ్ధిమధ్యే యది యోగశయ్యా |  
స్వస్త్రావపదానే ముకుటా చ కించిద్ద్వారం నిరీక్ష్యాశ్రితపార్శ్వమేతత్ || 60  
శ్రీభూకరోన్మర్దితపాదయుక్తం పూర్వోక్తమన్యద్యది భోగశయ్యా |  
స్వస్త్రావపదానే భుజమత్ర మాలిన్యస్తేక్షితద్వారమపి ద్విహస్తమ్ || 61  
చతుర్భుజం వా ధృతచక్రశంఖం దేవ్యా వినాన్యద్యది వీరశయ్యా |

తం యోగమార్గం పశుయోగకాంక్షీతం భోగమార్గం ఖలు భోగకాంక్షీ ||  
తం వీరమార్గం విజయాభిలాషీ కుర్యాద్యథేష్టుం ధ్రువబేరమేవ |

వా కాతుకం నోత్సవబేరమన్యం కుర్యాత్ స్థితం చ స్పృహనం బలీశమ్ || 63  
స్థితే స్థితే కాతుకమాసితే ధ్రువే శయానకే వా స్థితమాస్థితాః పరాః |  
స్థితే స్థితే లక్ష్మ్యవసీ హరీషీతే ధ్రువాసనే వా శయనే త ఆసితే || 64

శ్రీవాజపేయక్రతుదీక్షితేన నృసింహనామ్నాగ్నిచితా ప్రణీతే |  
స్తోత్రం చతుర్వింశతిమూర్తినాం చ దశావతారస్య చ లక్షణం తత్ ||

పరివర్దేవతాలక్షణమ్. తత్ర భృగ్వాదీనామ్:—

ధ్రువస్య దక్షో త్రరభిత్రిమూలే జాన్వాసితం పుష్పయుతద్విహస్తమ్ |  
 మృకండుపుత్రం భృగుమింద్రితోస్య బ్రహ్మణమబ్జాసనమబ్జవక్త్రమ్ || 1  
 బిభ్రద్విరాభీతికుశాక్షమాలాః సావిత్రినాథం భజహంసయానమ్ |  
 రుద్రం సటంతైః పరశ్వథావయంసాద్ధేందుమాలిం సవృషం త్రిలోచనమ్ ||  
 వ్యాఘ్రస్య చర్మాంబరమృచికేశం స్వర్ణాబమాద్యం వరుణేరుణాభమ్ |  
 ధాతారమీడే రథయానకస్థితం సవేణుపత్రచ్ఛవి సంధిసీపతిమ్ || 3

ధాత్రాదీనామ్:—

ధ్యాయేద్విధాతారమిభేంద్రాయానం శుకాభమూర్జాపతిమాస్థితం చ |  
 భవంగమూర్ధ్వక్షణము త్రరాంఘ్రిం ప్రీతీశమభ్రచ్ఛవిముక్షయానమ్ || 4  
 లఘోముఖో నీలనిభః కతంగః దక్షాంఘ్రిరశ్వీ హరిణీపతిః స్యాత్ |  
 స్వణాకభరక్రాంతంబరదన్తియానం నాగేశమీడే పతిరం స్థితం చ || 5  
 హేమాబ్జవర్ణం వరణం ధరేశం శరధ్వజం తం ద్విభుజం క్రమేణ |  
 దక్షో త్రరాఘోపరిపట్టికాన్యకవాటయోః ద్వావి సమాస్థితాస్తే || 6  
 యామ్యేరుణాభం మణికం శుకాంబరం జటాపవీతాజనదీప్తమంజలిం |  
 నామే తు సన్ధ్యాం కనకప్రభాభాం హృద్యంజలిస్థాం మణికన్య పత్నీమ్ || 7  
 ద్వావే ద్విలియే బహిరేవ దక్షిణే శాతాతపాఖ్యం జటినం చతుర్భుజమ్ |  
 వైఖానసం తం స్ఫుటికాభమీడే సనీలవస్త్రం రురువాహనం చ || 8  
 వామే సితం తాపసమభ్రవర్ణం కూర్మాధిమాథం త్వథకూర్చకేతుం |  
 సపువ్యతారాక్షరసన్నిధికో వేదప్రియో దంషధరో ద్విబాహుః || 9

లోకపాలానామ్:—

శ్యామాబమింద్రీం ద్విభుజం సవజ్రం శచీపతిం హేమనిభాన్మృరాధ్యమ్ |  
 కింజల్కభం రోహితవాజివాహనం స్వాహాస్వధేశం స్రువకక్తికాయుధమ్ ||



నీలాభవత్త్రం మహిషేంద్రవాహనం సత్యవత్రేకం యమదండపాశినమ్ !

శార్దూలయానం ధృతశూరిమిష్యమారంభపం భంజనిపం త్రిలోచనమ్ ॥

రక్తామ్బరం నీలనిభం నృపాహనం సదండపాశం కింకేళిమస్రపమ్ ।

వాయుం సితాభం ధృతఖడ్గపాళం సశృష్టసారం భజతాంజనీశమ్ ॥ 12

శ్యామం కుభేరం శలినీధరం చ రక్తామ్బరం దండధరం రథస్థమ్ ।

తం పాటలాభం వృషయానమిశ్వరం త్ర్యక్షం జయేంద్రం పరశు

త్రిహరినమ్ ॥ 13

రక్తాభసప్తాశ్వరథాబ్జహస్తం సుదర్శనాశేనుకనాభమర్కమ్ ।

సౌమ్యేశమధ్యే హరినచ్చ విష్వక్సేనం సుచర్ణం శ్వసనాధిరూఢమ్ ॥ 14

ప్రసారితాకుంభితవామదక్షిణస్వామిం సమాసీనమథాగ్నివర్ణమ్ ।

దేవ్యాసహేవాభయపుష్పహస్తం యద్వా గదాశక్తివరద్విహస్తమ్ ॥ 15

చతుర్భుజం వాఽభయశంఖచక్రవరాన్వితం విష్ణునదాహురన్యత్ ।

తద్భహ్మసూత్రం చ వినోపవీతం శ్రీనత్సమేపం పరికల్పయేత్తమ్ ॥ 16

బిభ్రత్కదల్యామ్రఫలేక్షుమోదకం గజాస్యమభిప్రభమేకదంష్ట్రీణమ్ ।

శేషం సితాభం ద్విభుజం ఘణాన్వితం తౌ గోపురాద్దక్షిణవామతః స్థితౌ ॥ 17

సోపానమధ్యే జటిలం ద్విహస్తం శ్రీభూతరాజేశ్వరబాహ్యవక్త్రమ్ ।

దూర్వాంకురాభం ధృతదండమైంద్రాం జ్ఞప్తీశ్వరం న్యక్షమగారపాలం ॥

వివస్వతం రక్తనిభం సదండముత్సాదినీశం చ యమే సితాంబరమ్ ।

బహుప్రజేశం ద్విభుజం హలాయుధం కపోతయానం శరభాండవర్ణమ్ ॥

రక్తాభరక్తామ్బరయాపకేతుం మిత్రం విదుః పంక్తిపతిం ప్రతిచ్యామ్ ।

వ్రతాపతిం పద్మనిభం సితామ్బరం క్షత్తారమింగా కుశకేతుచక్రీణమ్ ॥

కపాలశూలాగ్నికరారుణాంబరం విద్యుత్పతిం తం హవిరక్షకం విదుః ।

పుష్పాసితాస్త్రింబరమీనకేతుం పుల్లేశమాహుః కుసుమాధినాథమ్ ॥

సితాసితాభం బలిరక్షకం చ మృగేంద్రయానాదువత్ప్రదండినమ్ ।

మయూరరథ్యాః కుసుమాంబరాయుధా రోహణ్య ఏతా ద్విభుజా

శ్చతుర్భుజాః ॥ 22

శ్రీమహావిద్యామంత్రమునామ రక్తాక్షరేణాద్రవిభాం

సదంష్టికామ్ ।

శ్రీమహావిద్యామంత్రమునామ రక్తాక్షరేణాద్రవిభాం శుకవస్త్రవీతామ్ ॥

శ్రీమహావిద్యామంత్రమునామ రక్తాక్షరేణాద్రవిభాం శుకవస్త్రవీతామ్ ॥

శ్రీమహావిద్యామంత్రమునామ రక్తాక్షరేణాద్రవిభాం శుకవస్త్రవీతామ్ ॥ 24

శ్రీమహావిద్యామంత్రమునామ రక్తాక్షరేణాద్రవిభాం శుకవస్త్రవీతామ్ ॥

శ్రీమహావిద్యామంత్రమునామ రక్తాక్షరేణాద్రవిభాం శుకవస్త్రవీతామ్ ॥ 25

శ్రీమహావిద్యామంత్రమునామ రక్తాక్షరేణాద్రవిభాం శుకవస్త్రవీతామ్ ॥

శ్రీమహావిద్యామంత్రమునామ రక్తాక్షరేణాద్రవిభాం శుకవస్త్రవీతామ్ ॥

శ్రీమహావిద్యామంత్రమునామ రక్తాక్షరేణాద్రవిభాం శుకవస్త్రవీతామ్ ॥

శ్రీమహావిద్యామంత్రమునామ రక్తాక్షరేణాద్రవిభాం శుకవస్త్రవీతామ్ ॥ 27

శ్రీమహావిద్యామంత్రమునామ రక్తాక్షరేణాద్రవిభాం శుకవస్త్రవీతామ్ ॥

యుక్తామ్ ।

దశాశ్వయుక్తస్వర్ణమిందమిదే తం రోహిణీశం సితహేనువర్ణమ్ ॥ 28

శ్రుతాభయాబ్జాబరసితాక్రీః దిక్కుంభికుంభాంబృభిషేకయుక్తా ।

మాలాయుధం వత్సదయానమాస్థితం మరీచిమన్యదృగ్భువ

చ్ఛుచిప్రభమ్ ॥ 29

శంఖాయుధం ప్రీతిపతిం పులస్త్యం బ్రహ్మసనన్తం కనకాభమిదే ।

తామ్రప్రభం సన్నతికాక్షమేశమన్యత్భృగూక్తం పులహం వదన్తి ॥ 30

స్వాత్మప్రీతిశోబదబాధిరూఢః క్రతుః సితాభో భృగువత్తదన్యత్ ।

అరుణతీకశ్చ-హరిద్రదన్త్యో దండీ వసిష్ఠః సవపటకయానః ॥ 31

మధుప్రభోఽత్రిస్త్యచమాయనాథో వపటకదారూఢ ఇతోభృగూక్తః ।

మరీచిముఖ్యాద్విభుజాశ్చ వామాః అంకోపరిష్టాద్ధృతదక్షిణాన్యుః ॥ 32

గవిష్ఠ ఇన్ద్రివరభశ్చ దండీ సత్యాక్షిపః కుంభకయాన ఏవ ।

శ్యామాబహస్తా హరిణీ సితాంబరా విష్ణుప్రియా చాతకవాహనాన్వితా

సంజ్ఞానముద్రాజపమాలపుస్తకాకమండలుః శ్వేతనిభా సరస్వతీ ।

బ్రాహ్మ చతుర్వక్తభుజా కుశేభవా న్యాత్మింగలా హంసంభా

సితాంబరా ॥ 34

సరిత్రియా శ్యామనిభా చతుర్భుజా రిక్తాంబరా శక్తిధరా కుమారికా  
సాస్త్రైష్ట్యపి శ్యామనిభా చతుర్భుజా సశంఖచక్రా వరదాభయాన్వితా  
నారాహవక్త్రాః శృతశంఖచక్రా శ్యామా వరాహీశ్వర సింహయానా  
ఇంద్రాణిమాహుర్యసస్యవడ్డాం వజ్రాబ్జహస్తాం కుశితుండయానామ్  
కాలీ చ కాలాభకరాలదంష్ట్రాః చాముండికా చంద్రధరా త్రిశక్తీ  
ఉష్ట్రాధియానా హి కపాలశూలా ప్రసారితాకుంచితవామదత్తా ॥ 37  
చతుర్భుజం వజ్రభుజమగ్నివర్ణం మయూరయానం గజవాహనం వా  
సూన్ద్రం భజే కుక్కుటకేతుయానం వదానం శక్తిధరేమమాలిమ్ ॥ 38  
తాక్షక్యా ద్విపక్షం ద్విభుజం చ వాస్థితం ప్రసారితాకుంచితపాద

మాసితమ్ ॥

స్వర్ణాభమస్తాహిపభూషణాన్వితం సపంచవర్ణం భజతోత్సహోక్తవత్ ॥ 39  
చక్రం శరంగారహితాశనాభం నూకృతిం చక్రసుమాదశీషకమ్ ॥  
స్వర్ణాదినా వాప్యయానా మ్రమేణ చక్రం యము తాలమిహాస్యవృత్తం ॥  
తద్దవ్యంగులు సావరణం చ పట్టం ద్వేష్టికాంగులు వాస్య ఘనం

వదశ్రమ్ ॥

సహోడశారాబ్జమథ త్రిరుచ్చం పాశ్చాత్పథరోద్ధావగ్నిశిఖర్తు కేచిత్ ॥ 41  
చక్రాధిపం తద్ధృదయే ద్విహస్తం సప్రాంజలిం వాస్థితమాసితం వా ॥  
చతుర్భుజం వాభయచక్రశంఖగదాన్వితం వాష్టభుజం చ కుర్యాత్ ॥ 42  
పద్మాంకుశాఖ్యా ముసలం చ చక్రం శంఖం ధనుః పాశగదే దధానమ్ ॥  
వా ద్వ్యష్టహస్తం యది చక్రశంఖధనుఃపరత్వస్త్రిమసీషుశూలమ్ ॥ 43  
పాశాంకుశాగ్నినపి వజ్రభేటహాలానయోగ్రం చ గదాం చ కుస్తమ్ ॥  
దోర్భిర్దధానం త్వరుణం త్రిశక్త్రం చేహ్మార్థచక్రం బలిబేరవర్జమ్ ॥ 44  
స్యాన్మృష్టికేశో యది భానుహేతిః వివృత్తయానన్నపనాలయస్థః ॥  
ప్రసారితాకుంచితపాదపద్మః ప్రసారి బాహ్వపిత తాక్షక్యముక్తః ॥ 45

భవజు తు సాసీః పృతజ్జమీత్యై తాక్ష్యభవజాకారతమం చ కుర్యాత్ ।  
 ఊర్ధ్వపతిం హుతకవర్ణమీద్యం సంహయదం వాయురథాసితాంశుకం ॥  
 శంఖః సితాభాః మకుటస్థశంఖః న్యాద్యాదుణీకో ద్విభుజః సితాన్బురః ।  
 వియద్గతిర్వా భవజ ఆయుధశ్చ హృద్యంజలిహాంసన రేన్ద్రీయానః ॥ 47  
 యాథాధిపః న్యాద్యబలిపీతమధ్యగః సభూతమాపాశృతిదిక్పతుప్తయః ।  
 దండీ ద్విహస్తాః విరజాక్రియోయమాహనుశుక్లోపరి హేమవర్ణః ॥ 48  
 ఆజత్రురక్తోపరి కృష్ణవర్ణో బహిర్ముఖః చాతకవాహనస్థః ।  
 బహిర్ముఖాః స్యుః పురుషాదికాస్తథా బ్రహ్మేశ్వరాద్యాః ధ్రువబే  
 వీక్షితాః ॥ 49

చావారికః కించిదభీక్షిగివాః ఏమానపాలాస్తు బహిర్ముఖాః స్యుః ।  
 ఈశే తు మధ్యే ఖలు దక్షిణాస్యః శాస్త్రస్తదన్యే పృథనపాయినస్తు ॥ 50  
 బహిర్ముఖాః స్యుర్గరుహోభివక్త్రః శ్రీభూతతాక్ష్యై ప్రథమావృతౌ చ ।  
 అన్యే ద్వితీయావరణాదికే స్థితాః ధ్రువాలయేతూః పరిషద్గణాః పరే ॥  
 ధ్రువస్య బాహుస్తననాభితుల్యః బ్రహ్మేశశాస్త్రాః రవిరన్యదేవాః ।  
 స్యుస్తత్త్రిభాగైకవిభాగమానాః సర్వే ధ్రువద్రవ్యమయాస్తు కేచిత్ ॥  
 శిలాద్రుజా వా యదిశాస్త్రసూర్యసంధాశ్చ దుర్గా గరుడశ్చ కేచిత్ ।  
 కుర్యాద్ధనూమస్తమపి ద్విహస్తం సప్రాంజలిం స్వర్ణనిభం సపుచ్ఛమ్ ॥ 53  
 స్థితం చ కౌపీనధరం కపీశం కర్ణోల్లసత్కుండలమస్రవక్త్రమ్ ।  
 యథాకులా భక్తజనాః ద్విహస్తాః సప్రాంజలీ ద్వాదశవాన్య  
 భక్తాః ॥ 54

బ్రహ్మదిసంస్థం పరిషద్గణం చ యథాగమోక్తం పరికల్ప్య రూపమ్ ।  
 సంస్థాప్య తద్ధామసు పూజయేద్వా పీఠేషు చావాహ్య తథార్చయేయః ॥  
 అశక్తకల్పః—

అశక్త ఏవం నవధా విభజ్య తదాలయోక్తానపి వార్చయేయః ।  
 శ్రీభూతశాస్త్రా గరుడం చ పీఠే న్యక్షస్సచావారిక ఆధమాధమః ॥ 56  
 ఇంద్రాదయోష్టౌ రవిచక్రశంఖాః పూర్వోదితాస్తేపి కనిష్ఠచుధ్యమాః ।

క్షత్తా వివస్వాక్ ధ్వజమిత్రయాదవః పూర్వాద్విదితాస్తే ద్వ్యధిచూత్రమాః  
త్రమాత్ 57

పూర్వా భృగుశ్రీగుహపిద్ధిమాతృశ్వేష్టాః చంద్రో యది సభ్యమాధమాః  
పూర్వేర్కషుగ్ధాగుహాఘోషమాత్మయధేజ్యయిత్రా నరమభ్యయభ్యమాః ॥  
శ్వేష్టాజగంగాకపితస్త్రోశుక్రయత్ర శ్వేష్టపీఠాభ్యుతగిరస్తథోత్తమాః ।

శ్వేష్టాధమాస్తే సురభూమిభాస్రీసురప్రియాశ్వేకబలశేఫుల్లా. 59

నైకాదశిద్వాదశరుద్రసూర్యాః పూర్వాద్విదితాః శత్రుమయభ్యమాః స్యుః ।

శ్రేష్ఠోత్తమాష్టా వహ్నో జయవాన్యః పూర్వాద్విదితాస్తే పరిరక్షకశ్చ ॥ 60

సద్వాసరపాలాః సకలత్రచోక్తాః గ్రాహ్యస్తదియా నవదాలయస్థాః ॥

శ్రీవాజపేయక్రతుదీక్షితేన సృసింహనామ్నాగ్నిచితా ప్రణీతే ।

విష్ణుప్రతిష్ఠావిధిదర్పణేఽస్మిక్ బ్రహ్మోర్విరావాన్యః పరివారదేవాః ॥

గృహార్చనాలగ్రామలక్షణాదిః—

గృహార్చనం చేత్పురివారవర్జం ౧ శ్లో ౧ సుహౌహారపి నా శిలాభిః ।

వడంగులాహీనమిహేష్టరూపం మాత్రాంగుతైః కర్తుం హోనాచ్చమస్య ॥

పూర్వాక్తవత్తద్దశతాలమాది రత్నైర్విధాలాభమిహాన్నతం స్యాత్ ।

శ్రీకేశవాద్యుక్తమపీహ సాలగ్రామోద్భవస్యాపి హరేస్తు లక్ష్మ ॥ 2

తద్వృత్తసూత్రేష్టమఏకముత్తమం మధ్యం ద్వీరంశం త్రితయం కసియసం ।

సవాసుదేవః శుభశుక్లవర్ణః సవామనో హ్రస్వసుసేలవృత్తః ॥ 3

సంకర్షణాఖ్యః శుభరక్తవర్ణో దామోదరో నీలనిభోఽనిరుద్ధః ।

నారాయణః శ్యామనిభోఽథ కృష్ణః విష్ణుస్తవినంతో బహువర్ణయుక్తః ॥

స్యాచ్ఛ్రీధరః పీత ఇదం సముక్తం తేత్రం చ చక్రాదిభిరాహ చిహ్నం ।

దీక్షుః స్త్రీబిందుర్విపులాయతాస్యః సమీపచక్రోబ్జరిపుస్తు మత్స్యః ॥ ౪

భానోస్సలత్కూ వృత రేఖపంచగా స్యాత్కూర్మమూర్తి 1 స్తవసులభ్య

చక్రా ।

సత్సంగం సమగ్రం సమస్తం సమస్తం సమస్తం సమస్తం సమస్తం ॥ 6  
 కృష్ణమేకం కృష్ణమేకం కృష్ణమేకం కృష్ణమేకం కృష్ణమేకం కృష్ణమేకం ॥  
 లక్ష్మీనామ సంహితం లక్ష్మీనామ సంహితం లక్ష్మీనామ సంహితం లక్ష్మీనామ సంహితం ॥  
 శ్రీనామ సంహితం శ్రీనామ సంహితం శ్రీనామ సంహితం శ్రీనామ సంహితం ॥  
 వృత్తాంతపుష్పం వృత్తాంతపుష్పం వృత్తాంతపుష్పం వృత్తాంతపుష్పం ॥ 8  
 సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం ॥  
 సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం ॥  
 సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం ॥  
 సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం ॥ 10  
 వృత్తాంతపుష్పం వృత్తాంతపుష్పం వృత్తాంతపుష్పం వృత్తాంతపుష్పం ॥  
 వృత్తాంతపుష్పం వృత్తాంతపుష్పం వృత్తాంతపుష్పం వృత్తాంతపుష్పం ॥ 11  
 సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం ॥  
 సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం ॥ 12  
 సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం సమాధిం ॥  
 వృత్తాంతపుష్పం వృత్తాంతపుష్పం వృత్తాంతపుష్పం వృత్తాంతపుష్పం ॥ 13  
 గోవిందమధ్యమస్య విశ్వేషే చక్రం చ నామే గిరిమాహ లక్షణం ॥  
 పీఠం వరాహం యపి వాఽవ్యవస్థం మత్రాబ్జయుక్తం  
 వనమాలయాంకితమ్ ॥ 14

మత్స్యకృతిః శ్యామలకాస్త్రీహృత్సూక్ష్మ సబిందురేఖాపిశిలా సుపూజ్యా ॥  
 సగోఖురాభఃస్థితసర్పచక్రా శ్వేతా త్వవక్త్రా తు హిరణ్యగర్భా ॥ 15  
 అభస్తటిద్భాభమధోర్ధ్వదింకలా జటేర్దుమాహుః శివనాభిమర్చ్యమ్ ॥  
 సుదర్శనస్త్రీముఖే తు లక్ష్మీనారాయణశ్చక్రమథాచ్యుతస్త్రిః ॥ 16  
 జనార్దనాఖ్యశ్చతురేవ పంచ స్యాద్వాసుదేవోప్యథ చక్రపటాః ॥  
 సంకషణః సప్తయుతోఽనిరుద్ధః పురుషోత్తమోఽష్టా నవ నారసింహః ॥  
 తతోఽప్యనన్తః సహ చక్రతీర్థే హతో ద్వయోః సంగమమత్రమూర్తిః ॥  
 లక్ష్మీప్రదా నీలశిలాథ పుష్టివృద్ధిప్రదా శ్యామశిలార్చకస్య ॥ 18

ధనప్రదా వీతికేలాభ రక్త రాజ్యప్రదా క్షేత్రకరి చ కృష్ణా !  
 సిద్ధిప్రదా స్థిర్వశేలాభ మక్తా మోక్షప్రదా పాకహరా చ పాంశుః । 19  
 అత్యంతైక్యా యది రోగజా న్యాగచ్ఛేదాం మోక్షశిలాఽర్చకస్య ।  
 స్యాత్సర్వహారిః కపిలార్చనస్య ప్తదాం మోక్షే దేవలా న్యాజిహ్వా 20  
 దాదిద్రవ్యా స్యాదముఖా త్వస్యస్థిరవా యుజీ త్వస్థిరతా ప్రసాసదా ।  
 సబద్ధచక్రా కపిలా త్రికోణా స్యాద్భువనా శిష్యపీ నా కాలా 21  
 సంక్షీణకారీ త్వదరోషముర్ధ్వరం చాబలనా నక్తానిలీనతోయా ।  
 సదదురం దగమపి త్రికోణమనః శేఖరం బహుర్ద్యుతమ్ 22  
 తిర్యక్స్థబద్ధస్ఫుటితా నైరం చ లాగ్నా చక్రం పరిపర్జ్య మూర్తిమ్ ।  
 ద్వారప్రదేశే సమచక్రమిష్యం సూక్ష్మం శ్చిరం స్థిర్గుణవృత్తమర్చయే ।  
 తత్సార్వభౌమం ద్వివిధా శ్చితం నా త్రిమూర్తిమర్చ్యం స్ఫుటితం చ  
 ఖండమ్ ।

తద్వాదశార్చాఫలమర్చకస్య స్యాత్సర్వసిద్ధిస్తవపరసిద్ధిః । 24  
 శ్రీవాజపేయక్రతుదీక్షిణేన సృసింహనామూర్తిని చితా ప్రణీతే ।  
 విష్ణుప్రతిష్ఠావిధిదర్శణేన్మోక్షా శ్రీమూర్తిభేదస్య స్వరూపముక్తమ్ ॥

ఇతి శ్రీమాధవాచార్యసూనునా వాజపేయరూజినా సర్వవేద  
 సాగ్నిచితా నరసింహ సోమరూజినా ప్రణీతే సకలాగమసారసంగ్రహే  
 ప్రతిష్ఠావిధిదర్శణే కేశవానిచతుర్వింశతిమూర్తినాం తద్భేదానాం  
 మత్స్యాదిదశావతారాణాం తద్భేదానాం తదన్యానాం యోగస్థానక  
 భోగస్థానక వీరస్థానక యోగాసన భోగాసన వీరాసన యోగశయన  
 భోగశయన వీరశయన ధ్రువభేరాణాం బ్రహ్మదీనాం ధాత్రాదీనా  
 మింద్రాదీనామాదిత్యాదీనా మన్యేషాం పరివారాణాం విష్వక్సేనగరుడ  
 చక్రాదీనాముత్తమోత్తమాది నవవిధపరివారాణాం గృహార్చన ప్రతి  
 మానాం సాంక్రామ మూర్తీనాం సామాన్య విశేషలక్షణం సామ  
 తృతీయం ప్రకరణమ్॥

ఇతి తృతీయం ప్రకరణమ్.

# అపచతుర్థం ప్రకరణమ్.

అనాదిభేదము చతుర్థయాది:—

గ్రామస్య విశేష్య కర విశ్రాంతో యద్యద్వాపలయం గ్రామముఖం చ విష్ణోః ।  
 ఐరాజ్యముః సా దహశితమైశే పూర్వేకమధ్యే రవిమిస్త్వవహ్నావ్యః ॥  
 విశేష్యకేసం వన్నయమాత్తకే తు దుర్గాం చ శాస్తారమథాన్రపే చ ।  
 మదాననం కశ్చినువాయుమధ్యే జ్యేష్ఠాముదక్కాలిముదక్చివా న్తరే ॥ 2  
 స్రాసాదకా చక్రవతిశ్చ విశ్వకర్మాదిభిస్తే గదితాః స్మరత్ర ।  
 స్యాన్నాగరం ద్రా విశ్వకసరాఖ్యం కలాంగభేదో యది కేశవాదేః ॥ 3  
 దశావతారిస్య యది త్రికూటః కుంభాకృతిర్వా గజపృష్ఠకో వా ।  
 చస్త్యాదిచక్రం చ విమూలకం వా స్యాన్నాగరాద్యం ముఖమండపం వా ॥ 4  
 త్రిమూర్తిః శైచ్ఛిఖిరీమూర్త్యం బ్రహ్మేశయోగ్విష్ణుముఖాలయే తే ।  
 చేత్సంచమూర్తేః పునఃపాదికానాం ప్రాగాదిచత్వారి బహిర్ముఖాని ॥ 5  
 ఏకాలయనాని ఏకాలయాని ప్రధానవక్త్రాణి దశావతారిణః ।  
 స కేశవాదేః ప్రథమాననం వా బాహ్యం చతుర్వింశతిధామ విష్ణోః ॥ 6  
 సుస్థానకాసీనకశాయినస్తు ఉపర్యుపర్యాలయమేకమాననాః ।  
 శాలాకృతిః స్మాత్ఫిణిశాయినశ్చ తదుక్తమస్యచిచ్ఛిఖరం పరస్య ॥ 7  
 తదాలయస్థప్రథమావృతానా ధామ స్వదేశే పరివర్తనస్య ।  
 స్యాన్నాగరాద్యాలయవిశ్వరస్య సద్యోష్టమూర్తేరపి పోడశాలయమ్ ॥  
 తథా శివాజస్య గణాధిపస్య చేద్ధన్విపృష్ఠం యది వా గుహస్య ।  
 దుర్గాదికానాం యది భూమిశాలామస్యస్య కుంభాకృతిమాహురేకే ॥ 9  
 హస్తాః శిలం వజ్రవతిర్నైత్యుఖో సాకిం చతుర్భిశ్చ వినాపృథీతికః ।  
 స్యాత్స్పృహతిః పంచభిన్వితః వినా హస్తాశ్చిత్తుష్పిరిహో త్రమాద్యాః ॥  
 పంచాశదిర్ధాన్వితము త్రచూదేః సవాలయస్యాగ్నతికా భవన్తి ।  
 తస్యాన్నతం ద్వాదశ వా దశాష్టా సప్తాంశకం విస్తృతమాలయాదేః ॥



యద్వాళయూనాం నవసప్తపంచ హస్తా విశాలా ద్విగుణాన్నతం తత్ ।  
 విమానతుల్యం యది నాగ్రమండికం తదన్యమన్తం యది వాస్తవాలమ్  
 అష్టాంశభక్తే ముఖమండికం స్వాదేతకభాగాదికము త్రిమాదేః  
 వస్వద్రిపి ఘావహ్నికుంభహ్ని చక్షుః భాగైర్వివిధైః కురుదం చ కంఠమ్  
 సకింధరం కంపకవాజనోర్ధ్వం కంఠాంఘ్రిబద్ధం ప్రమతే స్త్రీనమ్ ।  
 ఏకాదికం హృదయమిహాం కృత్వా కలాపిం ద్విగుణార్థభాగైః ॥ 14  
 అకంఠమాస్థాపితుడైః కంఠమేవ తిగుచ్చ - ద్విగుణ తదన్యమ్  
 పంచాంగయంత్రం కలపిం బహుశ్చక్రస్య త్రినాన్ద్రాలయత్రస్మిత్వా 15  
 లక్ష్మ్యోదిచారాదిగదానాహా శ్రీమహిమోద్భవమ్ ప్రత్యాయే  
 న్యతో వివిధానాం విము మిత్రః క్షుద్రాశ్చ మధ్యే చ కళా నారాకా ॥  
 శ్రీకేశవాదీనః యశ్చ నామ తస్మాద్విభేదానాం - విమానః  
 ఇంద్రాదిదేవాంశ్చ తదన్తరేషు బ్రహ్మేనవిభేద్యేనాశ్చ 17  
 మగ్ధాదిశాస్తాగుహకాలిముఖ్యాః శరణాచూతాన్తదన్తమాదేజః ।  
 రుద్రాలయశ్యాపః మణ్ముఖేన్తం నాదక్షిణాయాన్త్యంహిమాచూతా  
 ప్రాగాది తత్ హృదయమైన్తంస్య మధ్యే విగీతాశ్చ తదన్తరేషు  
 విఘ్నేశహగ్ధాదిసప్తమాతృస్తద్ధామవాలాః పరివారిజేనాః 19  
 స్యుర్భూతమాలాద్యపి నందవేదిర్యస్యాలయం తద్గదాన్త కృత్వా ।  
 ప్రాకారమాద్యం పరితః సమస్తాద్గర్భాలయస్య ద్విగుణం పురస్తాత్ ॥ 20  
 అన్యాని తత్తద్విగుణాని చైవ సప్తాస్తమేకాది సగోళురం న్యాత్ ।  
 శ్రీవాజపేయక్రతుదీక్షితేన నృసింహనామ్నాఽగ్నిచితా ప్రణీతే ।  
 విష్ణుప్రతిష్ఠావిధిదర్పణేఽస్మిన్ విమానము క్తం సహభాళిలస్య ॥  
 బాలాలయవిధిః—

యద్వాఽలయూత్ప్రాకృతదైవతస్య బాలాలయస్థాపనమాహ  
 సామృతమ్ ।  
 మూలాలయాన్తే సహ వా కృతస్య మూలాలయే స్థాపనమాహ  
 హరకమ్ ॥

శ్రీమద్భగవద్గీతా ప్రథమోధ్యాయః  
 అష్టాదశోధ్యాయః  
 అష్టాదశోధ్యాయః

తను తృప్తిచేసుకొనుట !

[illegible]

శ్రీకృష్ణుని పుట్టిన దినమునకు వ్యాసవల్లభార్జునుఁ ॥ 5  
శ్రీకృష్ణుని పుట్టినదినమునకు వ్యాసవల్లభార్జునుఁ మూలగ్రహం తదప్రే ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

[illegible]

శ్రీత్యానిః సూక్ష్మాన్తరమున చూడవచ్చును చూత్వా లయస్థాపనమాహురేచ్ఛే ||

[illegible]

ಶಿಕ್ಷಣ, ಪ್ರಜ್ಞಾಪ್ರಸಾರ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ, ಸಮಗ್ರ ಮೇವು ೫

मुख्य भागः—

ప్రాశస్త్యకథాలాః పాపాః సోఽస్మా యామ్యేగ్నికాలా నిర్ముతౌ సభా  
స్వాత్ ।

ಸೃಷ್ಟಿ ಕೃಷ್ಣನು ಈ ವಾಕ್ಯಂ ಕೇವಲ ಹೃದಯಂ ಈಶ್ವರಿ ||

యదాప్యభివృద్ధి కలాపి సుభైర్యతాః స్యుః

స్వపనాలయాద్యాః ।

అష్టాక్షక సమ్యక్ముఖోత్తమా సా వట్వట్య-స్థూణయుతౌ తు

మధ్యమా ॥ 2

స్వాత్ పోషణ సమ్యయుతా కన్విష్టా యాగాదిశాలా ఇతి కేచిదాహుః ।

పూర్వేఽగ్నిశాలాగ్న్యదగంతకాశా వా పోషత స్తమ్భయుతా త్రిభక్తిః॥

విమానహస్తద్విభుజాదిషట్పట్పృథ్వాంగులాదాత్రికరోక్తమేవ ।

చతుష్క-రాత్తుంకిమనాత్తుం ధౌత్యమోచ్యమన్తి ద్వితీయతమ్ ||  
 తలం సత్తాచ్యం చతుష్కకాలం సుత్తా ద్వారచతుష్కయా న్యాత్  
 వా సత్తాచ్యం సుత్తాచ్యం చతుష్కకాలం సుత్తాచ్యం సుత్తాచ్యం సుత్తాచ్యం  
 శాలా ప్రవా శాలా ప్రవా శాలా ప్రవా శాలా ప్రవా శాలా ప్రవా శాలా ప్రవా  
 త స్తాచ్యం శాలా ప్రవా శాలా ప్రవా శాలా ప్రవా శాలా ప్రవా శాలా ప్రవా  
 మాత్తాచ్యం వాత్తాచ్యం వాత్తాచ్యం వాత్తాచ్యం వాత్తాచ్యం వాత్తాచ్యం వాత్తాచ్యం

న్యాత్ ।

బహుశ్రుతిస్మేదినే చుది న్యాచ్యం ప్రవాచేరపి కుంచకస్య 7

తత్తత్తుం వాత్తాచ్యం సుత్తాచ్యం సుత్తాచ్యం సుత్తాచ్యం సుత్తాచ్యం సుత్తాచ్యం

శ్రేష్ఠా ప్రవాచ్యం తు తే రాద్యేత్వా సకారస్య కినియూచ్యం 8

సంపూ(తే)ర్ణమగ్రాదిమచ్యదేశే బైకత్ర దేవాలయ ఏవ వా న్యాత్

శ్రేష్ఠం తదగ్రేషు పృథగ్గ్రహణి మధ్యం చతుర్దిక్షు కవిషమేకమ్ । 9

ప్రత్యేకశాలాంకురకాక్షిమోక్షాధివాసకస్సాపసకస్య కుర్యాత్ ।

శక్తః సమస్తం పృథగేవ కుర్యాదకత్త ఏకత్ర తేవాలయే వా ॥ 10

శ్రీవాజపేయక్రతుదీప్తి తేన సృసింహ నామ్నాఽగ్నిచితా ప్రణేతే ।

ప్రోక్తా సయాగాదికృహగ్నిశాలా శయ్యాదివేదిస్త్రీవిధాయశుద్ధిః ? 11

అగ్నియతనాని:—

వక్ష్యేగ్నికుంఠం విభవప్రణేతు తదత్రిశోక్తం శ్రుతిసమ్మతత్వాత్ ।

బ్రహ్మచలం మంచవిధం ప్రకల్ప్య స్యసేతుఖస్వర్గమహర్షానేషు 1

తద్రూపకుంఠం భువి పృతచాపవేదాశ్రవహ్నయశ్రయుగ్రమాసీత్ ।

హృత్పద్మజత్వాన్మవి పాండరీకం తద్రూపవిష్ణోహా తపో జగత్ స్థా 2

వశాచ్యమైంద్రోత్తరమధ్యమాగ్నో స్యాద్దాహాపత్యాద్యభిశో హి

వేద్యాః ।

సమీకృతా మూం భువి వాలుకాభిః సృవాపి హోష్టాభితుషాద్విన్రైవ 3

వశాచ్యత్రిషట్రాంకులింజనోర్ధ్వభాగ్రా ద్వివేకం తస్య గాహాపత్యమ్ ।

వేదోచ్చవిస్తారమృతుప్రభాతం పృథ్విం చ వా స్థండిలమాహసర్వమ్ || 4

అభ్యర్థతద్వాగులివిభ్రమేర్థం హితోవ్యతిరం చాపనిభం ద్వివేది |

ప్రత్యేమబ్ధ్యం గులివిస్తృతం చ పణ్ణిన్నుకం దక్షిణవహ్నికుండమ్ || 5

సఖ్యేస్తృతిశ్చసావనీయమశ్రం ద్వాత్రింశదంగుల్యుపరి ద్వివేది |

భాగోచ్చవిస్తారమృతుప్రభాతం చాపాసనం ద్యృష్టమృతమూర్ధ్వవేద్యాః ||

సషడ్వివక్తుఃకుగిజాంగులిః స్యాద్భజాస్తథోదగ్యమవారుతేషు |

షడ్విన్నుముచ్చైవ్యిస్తృతిశ్చ భాగే వాశ్రం త్రికోణం హ్యుదగావసద్ధ్యం ||

ద్వాత్రింశదంగుల్యుపరి త్రివేది విశాలమాసాం యుగభూతభాగమ్ |

వేదోచ్చమశ్రం దశ వాప్త నిమ్నయుగ్వేద్యా ఉదక్షేన్ద్విత ఏవ సభ్యమ్ ||

సార్ధతిష్ఠత్కాంగులివృత్తమూర్ధ్వం వేదోన్నతం షట్చుచ్ఛ్రిభాగ

విస్తృతమ్ |

త్రివేద్యః షోడశపత్రమగ్నా స్యాత్ప్రేండరీకం దశ వాప్తనిమ్నయుక్ || 9

సభ్యోక్తవచ్చాచుణకాగ్నికుండమాపాసనం వాహవనీయవత్సన్యత్ |

సభ్యాబ్జయోర్దక్షిణశామ్యయోశ్చ బ్రహ్మాదుపీతే చతురశ్రవృత్తే || 10

భాగోన్నతే షోడశదీఘవిస్తృతే చాన్యస్య తు ద్వాదశదీఘవిస్తృతే |

తద్భ్రహ్మణః పశ్చిమతోఽఖలాగ్నేః శూర్పాకృతిః పైత్తుక వేదిరస్యాః ||

యుగోన్నతం పూర్వసద్యదగ్నేః పశ్చాత్తథా ప్రస్తరవేదిరశ్రా |

తద్దేవతాశ్చాచ్యుత సత్యపూరుషానిరుద్ధవిష్ణవహ్వాయవాసుదేవాః || 12

స్నానావటం చాహవనీయవత్తీర్థస్య భాగాధికమీశకోణే |

ద్వితాలనిమ్నం హ్యుదగంబుమార్గం దేవోఽః పృథగవ్య స్నపనోత్సవాదేః ||

సంభారవేదిం విదధిత వాయూ దేవాసనం నైర్ముత ఏవ వేద్యాః |

చతుర్ద్విచస్తాయతనుశ్రముచ్చం తాలం యథార్థాయతవిస్తృతం వా ||

తదీయశాలాసు తథాగ్నికుండమాపాసనాగ్నిః పరిషద్గణస్య |

యద్వా తదీయాధ్వరశాలికాసు తత్తత్ప్రధానాగ్న్యమౌని కుర్యాత్ ||

ఏకత్ర చేత్తత్పరితః షడగ్నినాపాసనాగ్నిక పరిషద్గణస్య |

పంచోత్తమం మధ్యమతస్త్రిరేకః విష్ణోః కనిష్ఠం సకలం సపద్మమ్ || 16

చేత్పంచచేరస్య సహ ప్రతిష్ఠా సహాగ్నివేద్యాది పృథక్ పృథక్ చేత్ ।  
 దశావతారస్య చ కేశవాదేః ద్వీర్ద్వాదశశస్యాపి సహ ప్రతిష్ఠా ॥ 17  
 వేద్యగ్నికుంభాః సహ వేతి కేచిత్ యద్వాక్పతీనాం తు పృథక్ పృథక్వా ।  
 సమూర్తిభేదిస్య హఃః షడగ్నినాసనాగ్నినితరస్య కుర్యాత్ ॥ 18  
 1సహ ప్రతిష్ఠా పరిషద్ధః-స్య త్వోపాసనాగ్నిః పృథగుత్తమః స్యాత్ ।  
 తదాలయస్థస్య పృథక్ తు మధ్యం కనిష్ఠమేకాగ్నిః హఃఖిలానామ్ ॥ 19  
 2త్రిమూర్తినః స్థాపన ఈశ్వరస్య తదాగమోక్తం త్వీహ కేచిదాహుః ।  
 యుగాశ్రయోన్యశ్ర(ర్థ)శశిత్రికోణపుత్రరుకోణాబ్జవజ్రప్త(భి)కోణమ్ ॥ 20  
 వృత్తం ప్రధానం యదివాశ్రమీశే శార్యాస్తుయోనిః పరితో హి వేద్యాః ।  
 ద్వ్యేకార్థమంగుల్మ్యదయం విశాలం త్రిమేఖిలానాం క్రమశోధ ఏవమ్ ॥ 21  
 ఏకాదివృద్ధ్యా దశకాంగులాంతం స్యాన్మృష్టిపూర్వాష్టకరాస్తకుండమ్ ।  
 సమేఖిలం ఖాతసమం విశాలం శతాదికోట్యస్తమితోక్తహూమమ్ ॥ 22  
 హిత్వాంగులం కంఠమధోర్ధ్వవేదిం సనాభియోనిర్న తు పద్మవేద్యాః ॥  
 శ్రీవాజపేయశ్రతుదీక్షితేన సృసిహనామ్నాగ్నిచితా ప్రణీతే ।  
 స్యాతుప్రతిష్ఠావిధిదర్పణేస్త్వి చతుర్థమాహాగ్నిగృహాగ్నికుండమ్ ॥ 24

ఇతి శ్రీమాధవాచార్యనూననా సర్వవేదసాగ్నిచితా నారసిం  
 హవాజపేయయాజినా ప్రణీతే సకలాగమసారసంగ్రహే ప్రతిష్ఠావిధి  
 దర్పణే వాహనపచసాలయయజ్ఞాలయూథానమండపస్సపహాలయయాగ  
 శాలాశయనవేది విష్ణవేద్యగ్నికుండశివాద్యగ్నికుండ లక్షణ నామ  
 చతుర్థం ప్రకరణమ్.

1. తత్రిస్థితానాం బహుమూర్తినాం చ. 2. షడాసనస్థాపనా. 3. సమపద్మయోన్యాః.

# అంధ పంచమం ప్రకరణమ్.

దేవని జన్మ భారాః—

నత్వాని సుతారాః కేషమలి గావః సవత్సాః ఖలు కాంస్యదోహాః ।  
 సస్పర్శస్థా రజతోద్వితీయరాః సతామ్రవృష్టాక్షినిమీలనాదికాః  
 నిష్కర్షా నిష్కర్షా కృతాంగులీయకాః వజ్రేష్కమానాః

కటకాంగదాదికాః ।

త్రిద్వ్యేకసంఖ్యైః నవభిశ్చ నిష్కైః అశక్త ఏవం నవధా విభక్తైః ॥ 2  
 హేమో నవితాదికము త్తరీయం స్యాత్కుండలాద్యాభరణం గురోశ్చ ।  
 అభ్యర్థ్య హేమాత్మప్రముఖర్తిజాం చ పాదేన హేనైః క్రమశోఽథ  
 కేచిత్ ॥ 3

వజ్రోపవీతో త్తరీకుండలాద్యాః సింహాదహీనాః ఖలు కౌతుకాశ్చ ।  
 స్వణాస్రజో నిష్కమితైకపుష్పాః అశక్తమానా నవధా విభక్తాః ॥ 4  
 గురోః శతాష్టావితరర్తిజశ్చ దశాంశహీనాః క్రమశస్తదహాః । [మ॥  
 త్రిద్వ్యేకసంఖ్యాంగులీనాహమానం స్యాన్మంగులాద్యాయుధవర్ణచిహ్న  
 తథైవ సూచీ ప్రహరశ్చ తూలికాస్యాద్వర్ణప్రాతం హుళికాహిరణ్మయా  
 తాక్ష్యేభకూర్మా మణిధాతుబీజా హేమాని శయ్యాఘటపీఠయోశ్చ  
 బ్రహ్మదిదేవా విధివత్పదేషు నిష్కాదహీనం పృథగేవ రూపమ్ ।

రత్నాని పంచాంబుజరాగవజ్రవైడూర్యముక్తాఫలవిద్రుమాశ్చ ॥ 7

సపువ్యరాగం గరుడాఖ్యరత్నం గోమేదసీలే నవ పూర్వయుక్తమ్ ।

వస్త్రాణి కాశేయకపట్టవస్త్రం క్షౌమం దుకూలావికబాదరం వా ॥ 8

కలార్కనాగర్తుకరాయతం క్రమాత్ వట్టుచవేదానలతాల విస్తృతం ।

వస్త్రస్వయేనాపి కృతం వితానం తరుగమేతత్యతచిత్రవర్ణమ్ ॥ 9

ధ్వజాంకుశాగ్రం గరుడేన చాకితం హమామతా వాప్తవడభివోః సమం ।

వాక్రూదికృత్కారచితం చ చర్మజం స్యాద్భర్త్సిపింఛైః

కృతతల్పమండజమ్ ॥ 10

మేషాదిరోష్ణా కృతమాహారోమజం కాద్వాసవస్తాః దిభిరేవ ముండజమ్ |  
స్యాత్పిట్టవస్తైః రచితం చ వామజం తతోఽపధానం చ తు వాససా  
కృతమ్ || 11

ధ్వజా నవ స్థూణసువేష్టనాథం వా ఘోషక గ్వాదక తోఽఞ్జార్థమ్ |  
స్యః పాలికాదేః శశినో ఘటస్య వడ్వింశతిశ్చేద్ద్విగుణానిపుద్ధిః || 12  
బ్రహ్మాదిసర్వేషు సవస్త్రయ్యుగ్మం పృత్యేకమేకం యది వాంశుకం తత్  
ప్రచ్ఛన్నవస్త్రం ప్రతిశుద్ధకుంభం ద్వే ద్వేఽథ వా  
తద్భుటసంఖ్యమాహుః |

చత్వారి చత్వార్యధివాసకానాం స్తోతాస్తరాచ్ఛాదనధారణార్థమ్ || 13  
చేత్తత్తదంగస్స పవత్రయస్య దశాంబుకుంభం ప్రతి వింశతిః స్యాత్ |  
అధ్వర్యుః పూతృప్రముఖర్ద్విజాం చ ద్వే ద్వే గురోః శిల్పిన ఏనవస్త్రే ||  
ప్రధానకుంభస్య తు వస్త్రయ్యుగ్మం చతుడకాశాథ స్స పనేష్టవింశతః |  
చేచ్ఛర్మణాదేరుపధేష్యలాభే ద్వే ద్వే పృథగైవ క్రమశోత్తరాంశుకమ్ ||  
అస్తే చతుర్వింశఘటాభిషేకే కుంభం ప్రతి ద్వేంశుక ఆహారేత్తత్ |  
సహస్రకుంభస్స పనం యది స్యాత్ కుంభం ప్రతి ద్వే యది వైకమేకమ్ ||  
యత్రోదితం దైవతమస్య యుగ్మం ప్రత్యేకమేకం యది వాంశుకం తత్ |  
అశక్త ఏతన్నపథా విభజ్య తత్సర్వప్రతిష్ఠాసు పృథక్సమాహారేత్ || 17  
వీహిశ్చ శాలిస్తలతిల్వముద్గప్రియంగుగోధూమకస్రవ్షాపాష్టా |  
శ్యామాకనీవారమసూరముఖ్యధాన్యాని వాష్యంకురకాదిపేతోః || 18  
ధాన్యం పృథక్కుంకురపీఠదేశశుద్ధ్యర్థపంచన్నపనాస్తరాదిషు |  
ప్రధానకుంభాసనవేదికాస్తరే తద్దేశవడ్డోణమితం పృథక్ పృథక్ || 19  
యత్రాధిదేవః కలశో ఘటోఽస్తి ధాన్యాసనం తత్పృథగాహ శక్త్యా |  
సతండులం బ్రాహ్మణభోజనాది పర్యాప్తమాజ్యం దధి దుగ్ధమేతత్ || 20  
గవ్యం తతో మాహిషమాజ్యమావికం నాన్యచ్చ పౌష్ఠం మధు  
మాక్షికాది వా |

దీపాయ తైలం చ మధూలకాదిజం ఫలాదిశాకాశ్చ రసా గుడాదికాః || 21

గంధామ్లః చ చందనకుంకుమేన్దుకస్తూరికోశీరహిమౌబుముఖ్యాః |

సుగంధపుష్పాణ్యపి వేతరాణి సాకం తులస్యార్చ్యమనిన్దితాని || 22

ద్విద్రోణపూర్ణాశ్చ ఘటాః ప్రధానాః ద్రోణంబుపూర్ణా ఇతరేచ

కుంభాః |

ద్రోణార్థపూర్ణాః కరకాశ్చ పాత్ర్యః శివాక్షపూర్ణాః కలశస్తదన్యే ||

ద్విప్రస్థపూర్ణాః చదుపాకకుంభాః ప్రస్థంబుపూర్ణాశ్చ శరావకాఃస్యః |

ప్రస్థార్థపూర్ణాః ప్రణిధిద్వియాజ్యస్థాల్పాదయః ప్రోక్షణపాత్రకాద్యాః ||

త్రిద్వ్యైతాలోన్నతమూర్ధ్వవృత్తిమర్ధం తు పాలిక్యమధస్తదర్ధమ్ |

కుంభం శతద్వారమృజార్ధ్వవక్త్రం శేషం శరావాసపి పాలికావత్ ||

స్వచ్ఛేన రాప్యేణచ తామ్రకేణ కార్యా ఘటాద్యా యది శక్తిమానాః |

ప్రధానకుంభం యది యత్నతోఽన్యే కార్యా మృదా (దృఢాః)

బింబఫలోపమానాః || 26

కుశా ఉశీరా అపి వాశ్వవాలాః కాశా యవాద్యా అపి పూర్వముఖ్యాః |

సాగ్రత్వచః స్యః సమిధః పలాశకాశ్వద్ధబైల్వాః ఖదిరా మఖద్రుమాః ||

స్తరాః పరిధ్యో రదనాంగులాఃషట్త్రింశాంగులాః స్థండిలకుండయోఃస్యః |

తాలాయతా హిమసమిత్పవిత్రా హస్తాయతాన్యే దశ పంచదర్భాః ||

హిత్వా చతుష్పటకమథోగ్రతోంగులీక స్వాద్దవ్యంగులగ్రస్థిరపి

ప్రదక్షిణమ్ |

అగ్రాచ్చ మూలాదపిచ ద్వితాలలంబైర్ద్విదర్భైః రచితా చ రజ్జః ||

బింబస్య భాగాయతవిస్తృతాయతా ద్రోణ్యాధివాస్యా ద్రుమజా

సనిమ్నకా |

వా పంచహస్తాయతకాని యద్వా ద్వాగోన్నతాని త్రిభుజాయతాని || 30

తదర్ధవిస్తీర్ణయుతాని తాలం వింశాంగులం వోత్తరపట్టికోర్ధ్వ |

చక్రంత్రిశూలం యది వాచలాని సయోజ్య కార్యాణ్యపి తోరణాని ||

అశ్వద్ధయజ్ఞాంగజటీవటాదైవ్యః క్రిమాదలాభే యది పిష్పతైర్వా |



శ్రీవత్సమస్తః శ్రీయమగ్నికోణం నవాంగులం పూర్ణఘటం చ భేరిమ్ ||  
 ఆదర్శమన్యోన్యముఖం ద్వీమత్స్యంకృత్యాంకుశంశంఖమిమాన్ప్రసిద్ధమ్ ||  
 ఆవర్తకం తత్త్వపదం విలు(లి) ప్రకోణామ్రే తత్పర్శ్వపదద్వయం వా ||  
 ఆవర్తమస్తః కమలం సువృత్తం సస్వస్తికం వాప్తకమంగలాని |  
 సఖాణచాపాసిగదాశంఖాః పంచాయుధాని క్రమశోఽఖలాని || 34

యజ్ఞపాతాణి :—

యజ్ఞేయవృక్షైః పరికల్పితాని ద్వితాలదీఘార్థవిశాలకాని |  
 వైశావరం సూక్తముద్యో నత్యాఽశ్వధృతశమీగర్భమసంభవేన్యమ్ ||  
 ఛిత్వాధరోర్ధ్వం పతంత సమీప్యహిత్యాధరోర్ధ్వే త్వరణే చ కార్యే |  
 ద్వితాలదీఘేఽష్టవిశాలకే వాగతత్పచా పూర్వవిశోషితే చ ||  
 మన్థంచ తిర్యక్ఫలకంచఖాదిరం విశాంగులాయామయతౌద్వితాతా |  
 ఛిత్వా తదష్టాంగులముత్తరాంజేః మంథస్య మూలే త్వభియోజ్య  
 మనయేత్ || 36

ద్వితాలదీఘం చ తదర్థనాహం స్రుచాం ప్రమాణం భుజదీఘమేకే |  
 తద్దండమూలం ముకులాజ్జతుల్యమష్టాంగులం నాహమృతూర్ధ్వనాహమ్ ||  
 గజోష్ఠవద్భ్రవదగ్రమప్తవక్షిస్తీర్ణమాసాం చ ఘటం త్రియంగులమ్ |  
 అర్థం చ మూలాదపహాయ యద్వా త్రిభాగమస్మిన్ బిలమప్తవృత్తమ్ ||  
 తత్పర్శ్వ ఏకాంగులభిత్తిరష్టౌ షడ్వా చతుర్వా బిలనిమ్నమేకే |  
 అగ్రాద్బిలాదంగులనిమ్నకుల్యా త్వర్ధాంగులిభిన్ త్రివిహజ్యపాతః || 40  
 తథోపజహ్వః సమవృత్తమేకే త్రికోణమర్యత్త్వఫరేత్రమేకే |  
 చతుర్యవం నిమ్నమతో ధ్రువామా ఘటంచతుర్ద్వ్యంగులమత్రనిమ్నమ్ ||  
 స్యాదేకవింశాంగులమాయతం చ ధ్రువస్య కేచిత్సమవృత్తమగ్రే |  
 వా త్ర్యంగులం ద్వ్యంగులమేవ వా బిలం తన్నాసికావద్ద్విపుటం  
 తయోర్యది || 42

విస్తారనిమ్నాంగులిమాత్రమేకే త్వంగుష్ఠమాత్రం బిలమేకమన్యే |  
 దర్శ్యద్వితాలాయుతికాభినిస్తరా మూలస్య పంచాంగులమగ్రవిస్తృతమ్ ||

సామాజికం హస్తసమున్నతం శ్యాన్నాహం తదర్థంముసలం చతుర్గుణమ్ ।  
 జనాం కలాశే సాహూషజహ్వ అశ్వద్ధన్వైరుపభృత్పరాఖ్యా ॥  
 ధ్రువా చ వై కింతకేకా కార్యా స్రువో హవన్యా సహ ఖాదిరేణ ।  
 యజ్ఞి నవృత్తైరిపి నాజలాని జహ్వదిపాత్రాణి చ కారయేయుః ॥  
 ద్వాత్రింశదిహ్నోక్తిమితంసుచర్షం శ్రీనిష్ఠుచిహ్నాచతదర్థమర్థమ్ ।  
 సప్సదేనా సనిధా విభజ్యతద్రూపకుంభేభసి విక్షిపేయుః ॥  
 స్రువస్రుచౌ విప్రజనస్య ఛత్రం సచామరం వాంకుశమేన రాజ్ఞః ।  
 తులా నిశస్తాదయుగా హలశ్చ కూడ్రస్య చిహ్నాని హిరణ్మయాని ॥  
 బ్రహ్మేశ్వరాదేస్తు తగాయుధాని యథోక్తమన్యత్పృథగాహరే తత్ ।  
 శ్రీవాజపేయక్రతుదీక్షితే నృసింహనామ్నాగ్నిచితా ప్రణీతే ।  
 విష్ణుప్రతిష్ఠావిధిదర్శనేఽస్మిన్ క్రమేణ సంభాంస్వయాపలక్షణమ్ ।

ఇతి శ్రీమాధనాచార్యనూననా సర్వవేదసాగ్నిచితానారసింహ  
 వాజపేయయాజనా ప్రణీతే సకలాగమసారసంగ్రహే వైఖానస సర్వ  
 ప్రతిష్ఠావిధిదర్శనే ప్రతిష్ఠాదియోగద్రవ్యోపకరణవస్త్రవితానధ్వజా  
 భరణాప్తమంగల ప్రధానకుంభప్రతిమాదిమృత్పాత్ర పరి స్తరణకూర్పాది  
 సమిదరిన్ద్రుక్ స్రువాదితోరణవర్ణచిహ్న పంచశయనాదిలక్షణం నాను  
 పంచమం ప్రకరణమ్.

ఇతి పంచమం ప్రకరణమ్.

# అథ షష్ఠం ప్రకరణమ్.

అంకురార్పణమ్ :—

త్రిథో త్రమాదేర్గుణసప్తకాదా త్రిపంచకాదావసమే చవాదా ।  
 ప్రాక్కమణాదేస్తు శుభాధికేహ్నియద్వా నిశాస్యంకురకర్మకుర్యాత్ ॥  
 త్రిద్యౌకతాలోన్నతమూర్ధ్వ వృత్తమర్ధం తు పాలిక్యమథస్తదర్శమ్ ।  
 కుంభం శరద్వాఃస్పృహార్ధ్వనక్త్రం శేషం శరాచానపి పాలికానతో ॥  
 కలార్కవస్పద్ధిమిశా ద్విజాదేః వా పాలికాద్యాః క్రమశః పృథక్ స్మయః ।  
 ఏకో త్తిరాశీతిపదే నవాంఘ్రికా బ్రాహ్మణా చ చారః పరితః కలాంఘ్రికా ॥  
 చతుర్దిశం ద్వారమపాశ్యయుగ్మార్క మద్దోఽశాలీనవకీర్య శేషే ।  
 ఈశాదికోణాంఘ్రిషు పాలికాశ్చ సవ్యేఽస్య వామే తు ఘటా

—ధరావాక్ ॥ 4

వా సప్త సప్త స్వజకోష్ఠమేకం న్యసేయురన్యాంఘ్రిషు పాలికాదీకా ।  
 శిష్ట్యా చతుఃషష్టిషు మధ్యమాది చత్వారి చత్వారి పదాని దిక్షు ॥  
 హిత్యేతరాణ్యత్ర చతుష్టయాని స్మయః పాలికాద్యజనుత్తరేఽస్య ।  
 వత్క్రింశదంఘ్రిష్వజముత్తరేఽస్య న్యసేచ్చ మధ్యాదిషు పాలికాదీకా ॥  
 స్యాత్సప్తసప్తస్వజకోష్ఠమాజు త్రిణ్యకమాశాసు మహత్సు హిత్యా ।  
 ఈశాదికోణాంఘ్రిషు పాలికే ద్వే సవ్యేఽస్య వామే తు ఘటా శరానా ॥  
 వా తత్త్వకోష్ఠేష్వజభాగమేకం న్యసేయురన్యాంఘ్రిషు పాలికాదీకా ।  
 తత్పంచమిశేషు నవాజచారం హిత్యార్కసంఖ్యాంఘ్రిషు పాలికాదీకా ॥  
 న్యస్యాంకురస్యార్పణమాచరేయుః యద్వా మరీచ్యుక్తమపి ద్విజాద్యైః ।  
 క్రమార్దశాప్తర్తుచతుర్భుజా నమష్టాప్తసూత్రైః పరికల్పితాంఘ్రా ॥ 9  
 ఏకోనపంచాశతిమధ్యతోఽజు కేచిజ్జయూద్యవ్యబహిస్తు చారమ్ ।  
 తత్పంచవింశాంఘ్రిమహాహ్య మధ్యే తద్బాహ్యసంక్తీశదిశాది షత్సు ॥  
 ఈశం సప్తస్వజయస్తమేవం మాహేస్త్రమాదిత్యమధార్ప్య సత్యమ్ ।

క్రమాత్తమగ్నిం వితథం గృహక్షతం యమం సగంధర్వకభృంగరాజమ్ ||  
 నైకముత్యనావాకదైనతేఽథ సుగ్రీవమభ్యర్చ్య సత్పుత్రం చ |  
 సుకేంద్రమావాహ్య సశోషణం చ యథాక్రమాత్తం జవనం చ నాగమ్ ||  
 ముఖ్యం చ సోమార్గలకాదితీంశ్చ తన్నామమంత్రైః బలిరస్తమర్చ్య |  
 పుష్పాణి సంశోధ్య చతుర్దిశాసు త్రి తీనభద్వారముపోహ్య వైకమ్ ||  
 తద్వారవామేతరః పశ్యంతే సనక్రతుండం గరుడం చ చక్రమ్ |  
 పంక్తిశఘాతీశ్వరశంఖసోమశాంతాంశ్చ పూర్వాది సమర్చ్యయుగ్మాక్ ||  
 ఈశాదిషు ద్వాదశశః పశ్యంతే తాకపాలికాకుంభశరావకాంశ్చ |  
 కలార్కనస్వబ్ధిమితా ద్విజాదేః స్యస్తావంకురం కర్మ వదేచ్ఛరీచిః ||  
 ప్రక్షీర్ణకే తత్త్వపదేషు మధ్యే బ్రహ్మార్థమేకం పఠితోఽష్టచారమ్ |  
 ద్వారార్థమేకం ప్రతిదిగ్విహాయ వడ్డోణశాలీనవకీర్య తేన || 16  
 మధ్యేజమింద్రియేషు వామభాగే ద్వారేవపీఠం విపులోచ్చతాలమ్ |  
 అశ్రం త్రివేద్యత్ర చ శేషవిఘ్నపంక్తిశశాస్త్రేందుమథేంద్రీ పూర్వమ్ ||  
 జయాం యుగాశ్రే విజయాం చ వృత్తే విందాం త్రికోణే ధనుషీనా  
 పుష్టిమ్ ||

నందాం చ దండే కుముదాం చ పద్మే పీఠే త్రికోణాసన ఉత్పలాంచ |  
 వృత్తే విశోకామధ లోకపాలా కేచిత్తథాశ్రానభపూర్వవక్త్రా |  
 ధ్యాయేగజం విష్ణుభివక్త్రమేకే శేషాదికా బ్రహ్మముఖా  
 జయాదీ || 19

ప్రక్షాలితా దర్శపిఠానరంధ్రా సవస్త్రనూత్రా ధృతపల్లవాంశ్చ |  
 మృదోత్సవోక్తాహృతయాథ యద్వాసంశుద్ధయానూషరయాన్యయావా ||  
 వా వాలుకాభిః సకరీషయైవాపూర్ణాశ్చ గాయత్రిముదీర్య విష్ణోః |  
 సన్న్యస్యశ్చైవాదిషు మేదినితి సంమృశ్య చాత్రాణ్యథ మేదినిం చ || 21  
 రాకాం సీసివాలిమిహార్చయిత్వా తత్పాలికాకుంభశరావకేషు |  
 బ్రహ్మదిదేవా హవిషాభిపూజ్య తదుత్తరద్వారముఖే సమీపే ||  
 ప్రక్షాలితాచ్ఛాదితనూత్రవస్త్రీ ధాన్యాసనే న్యస్తఘటంబుపూర్ణే |

సకూర్ప హేమాక్షతపల్ల వాదా బీజాధిపం సోమమపా ప్రపూజ్య || 23  
 ప్రేహింశ్చ ఇలిక్ యవముద్గమాపప్రియంగుగోధూనుకసర్వపాంశ్చ |  
 కులత్థతిత్వా చణకాంస్త్రీలాంశ్చ మసూరమాదా తు శుభస్రమాధా ||  
 సంగృహ్య శుద్ధాంపి కాంస్యపాత్రే క్షీణే సింహేత్ స్వభిపూజ్యసోమమ్ |  
 ఇదం కురుష్వేతి నియుక్త ఏవం గురుః సశిష్యః సమలాకృతాంగః || 25  
 పుణ్యాహమాఘోష్య విమృశ్య సోమం రాజానమిత్యంకురకాన్

ముహూర్తే |

యాచత వదై వ్యష్టచ విష్ణుసూక్తా సనర్పయేయుష్మిశి చాలికాదా || 26  
 యే తే శతాద్యైరుదకేన సింహేదేరుదపత్రైః ప్రణవైః పిఠాయ |  
 హార్పణిం వాఘ నివేద్య నిత్యం తోయేంకురాదీన్ విస్మజేత్తదన్తే ||  
 అశక్త ఏవం గుణసప్తకాదా సద్యస్తృతీయేఽహ్ని తథాంగురాంతమ్ |  
 ఆవాహనాత్పూర్వముహూర్త ఏవం సద్యోఽఖిలస్యాంకురకార్ప

ణాంతమ్ || 28

అబ్జాదిపుష్పైః సితతండులైర్వా బీజార్పణంస్యాద్యది శేషముక్తమ్ |  
 సద్యోంకురే వా నవపంచవైకం వా పాత్రమత్రాంకురమాహురేకే ||  
 యద్యోపయుక్తం కుశదశ్చమహాం పాల్యాద్యభాసే తు శరావకేషు |  
 బహు ప్రతిష్ఠేకదినే యది స్యాదేకాంకురం భిన్నదినే పృథక్ తత్ || 30

వా కషణాద్యేష్టకగర్భమూర్ధామప్రతిష్ఠాపిషు కర్తృభేదే |  
 బ్రహ్మేశ్వరాదేస్తు తదీయమంత్రైర్బీజార్పణం తత్ర విశేష ఉక్తః || 31  
 ఏవం చ కర్మస్వఖలేషు పూర్వం కృత్వైవ బీజార్పణమాచరేత్తత్ |  
 యచ్చాస్త్రమార్గం హ్యవలంబ్య కుర్యాత్ తచ్చాస్త్రతో

హ్యంకురకాది సర్వమ్ || 32

సినోత్సవం వానుదితం పిశేషమితోఽన్యశాస్త్రోత్పరిగృహ్య కార్యమ్ |  
 శ్రీమాధవార్యాత్మజవాజపేయకృదగ్ని చిత్సన్నరసిహయజ్విना |  
 కృతే ప్రతిష్ఠావిధిదర్పణేఽస్మిన్ కర్మాంకురస్యాక్రమపి ద్విజాదేః ||

భూపరీక్షా :—

సామ్యానునేనా యది భూపరీక్షా యామ్యానునే కషణమాహురేకే  
శుక్లః నిమిత్తైః పృథివీ యథోక్తాం శుక్లాముదక్ష్పాక్ష్పవణాం చ విష్ణోః ॥  
చేద్భిష్టాణాః పీతసుదంచ కృష్ణాం రుద్రస్య వాన్యస్య చ ధామ

భూమిమ్ ।

శుక్లాస్రపీతానితవర్ణభూమిం క్రమాద్విజాదేః పరిగృహ్య పశ్చాత్ ॥  
కర్తా సహస్త్విగ్గురుభిశ్చ భుక్తావృద్ధ్యం పాయసం ప్రాశ్నిరథో ముహూర్తే ।  
పుణ్యాహమాఘోష్య సులక్షణాంగీమలంకృతామంబుజదీపహస్తామ్ ॥  
కాంతాం పురస్కృత్య శుభైర్నిమిత్తైః తాం ప్రీయతాం నూక్తముదీర్య  
గత్వా ।

నవాంశమధ్యే సురమర్త్యదైత్యాః తత్రాస్థితా దైవపదే శుభం తత్ ॥  
ప్రయత్నసాధ్యం మనుజస్య భాగే చేద్రాక్షసాంశే మరణం వదన్తి ।  
అంగం స్పృశ స్వేతి నియుజ్యమానా స్పృశేత్ సనం వాక్షిహృదం చ  
సంపత్ ॥ 5

లలాటగంఢశ్రుతికంఠగుహ్యభూపాశ్వదోఘ్రాణముశన్తి వృద్ధిమ్ ।  
స్లిక్ పాదపృష్ఠాయనఖాఖ్యకేశా కాంతా స్పృశేద్దూఃఖముశన్తి విఘ్నమ్ ॥  
తమక్తవాక్యాక్షరమూదిపంచవర్గే శుభోన్యేత్వశుభం వదన్తి ।  
కర్తృస్తథా దక్షిణలోచనాదీ శుభం స్ఫురత్యన్యత ఆహ విఘ్నమ్ ॥ 7  
కల్యాణవాక్యం పఠితః శ్రుతం తచ్ఛుభం తదన్యత్వశుభం వదన్తి ।  
తద్వీక్షణార్థంగమనాదికాలే శుభం నిమిత్తం యది శోభనం న్యూత్ ॥ 8  
భాత్వా త్రిహస్తాయతనిమ్నమేతత్ పునః ప్రపూర్ణాత్వధికా శుభంమృత్ ।  
సమా తు మధ్యం త్వధమం తదల్పా తద్గర్తమస్యాం నిశి వారిపూర్ణమ్ ॥  
ప్రాశిస్తు దృష్టం సజలం తదుత్తమం మధ్య సహంకిం త్వధమం

(ప్రమా) ఘుణనివృత్తమ్ ।

శుభం సమస్తం యది సంభవేత్తస్మహాశుభం న్యూత్కతిః? తక్షాకమ్ ॥

త్రీకృత్వ ఏనం పరివీక్షితాఽ శుభాం త్యక్త్వాన్యభూమిం శుభమాచితాం  
ప్రజేత్ ।

శ్రీమాధివా ర్యాత్మజవాజపేయకృతాగ్నిచిత్తస్మరసింహయజ్ఞినా ।  
కృతేక్షతిపావిధిదర్పణేస్థ్విక్ స్యాద్భూపరితా చ శుభాశుభోదితా ।  
కషణమ్ :—

స్యాత్కషణం పృథ్వికతౌలిమాసే వాఽఽపాథమాసాదిషు షట్సు  
కుర్యాత్ ।

యజ్ఞేయవృత్తానపి చంపకాదీన్ వా లాంగలాఙ్గం పరిగృహ్య తస్య ॥ 1  
వృక్షస్య మూలే పుష్కలేపయిత్వా శ్రిగుద్రహుతేన్ద్రకినాశమాత్మాః ।  
సోమం చ వీరం చ విశేఽథమూలే రుద్రం యమం వృక్షకతిం సమర్చ్య ॥  
వనస్పతిం తత్పరితః కుమారీం వృత్తాధిరాజం త్వథ సర్వకామదమ్ ।  
బల్యస్తమభ్యర్చ్య తథాగ్నిముఖ్యాన్ ఔపాసనాగ్నా జహుయా  
ద్వినా పరే ॥ 3

నిర్దగ్ధమంత్రేణ తరోశ్చ కృత్వా పర్యగ్నిమేనం పునరాహహోమమ్ ।  
సర్వేశ్వరం మాతృనినాయకేంద్రాన్ అభ్యర్చ్య పుణ్యాహమథో  
ద్రుమస్య ॥ 4

బద్ధ్వా తథా కౌతుకకాన్ ప్రభాతే ఛిత్వా తు కృత్వా  
యుగలాం గలాదీన్ ।

హాలాయతం పంచమితం చతుర్వ్యగంబుషిం తదీషార్కమృతుంచ ఫాలమ్ ॥  
ప్రాచ్యాముదీచ్యామపి వా ప్రపాయాం స్యస్తాన్వి హలాదీ  
ననదుద్వయం చ ।

శుక్లాస్రవీతాసితవర్ణసామ్యాన్ సంస్నాప్య గంధాంబుభిరర్చయిత్వా ॥ 6  
సంమృశ్య గోసూక్తముదీర్య రాత్ర్యాం సకౌతుకాన్ లాంగలకాన్  
ప్రబద్ధ్య ।

విష్ణుం చ శాన్తం గరుడం చ చక్రం దేవాంశ్చ భూతానపి నాగయత్నాన్ ॥  
పిశాచగంధర్వకరాక్షసాంశ్చ వైరోచనం తత్పరితోఽభిపూజ్య ।

మామాదిసాయుక్తిబలిం ప్రదాయ నాగస్య మధ్యే చ బలిం ప్రభాతే ||  
 శ్రీవిష్ణుగామత్రిముదీర్య గవ్యైః గంధైశ్చ సాన్నాప్యయుగే తు శేషమ్ ||  
 ఆవాహ్య సీగాదిషు మేదిసిం చ క్యేనాం చ ఫాలే తవృషాతు వాయుమ్ ||  
 ఊణీను ఇంద్రా వాణా చ రజ్జౌ తోదేగ్నిమిభ్యర్చ్య హునేచ్చ తేభ్యః |  
 ఔపాసనే నామభిశేవ కేచిత్సంగృహ్య బీజార్చణాదాన్యముక్తమ్ || 10  
 పుణ్యాహమూఘోష్య వృషా విభూష్య కూప్యేణ శృంగౌ చ ఖుర్యా  
 సుయోజ్య |

గృహీతిభూగ్యాః పరితశ్చ విష్ణుం చక్రామితౌ పార్శ్వగతౌ తు వీశమ్ ||  
 తం సర్వకర్మస్యముదీర్య చక్రం తం వై నతేయోమరునాఽథ వీశమ్ |  
 ఆచూతు మంత్రాదమితం చ విష్ణుం తత్సప్తపంచైరుపచారకృత్ || 12  
 సాబ్రవదీపాంకురకాన్వితా స్త్రీ చక్రం పురస్తాద్గరుడం చ మధ్యే |  
 పృష్ఠేమితో మంగలవాద్యముక్తః కనిక్రవాదీః సముదీర్య గత్వా || 13  
 తాం ప్రీయతాం మేదినిమంత్రముక్త్యా శ్రీభూమిదైవత్యమపి ప్రణమ్య |  
 జలైర్నమో వారుణమస్త్రముక్త్యా సీమాం వినిశ్చత్య గురుః ప్రదక్షిణమ్ ||  
 అక్షైర్మదీవ్యేతి సమీక్ష్య కాన్దం తద్దక్షిణం త్వం పృషమంత్రముక్త్యా |  
 తం సారభేయేతి పృషం చ నామం బద్ధ్వా యుగే తం చ యుగం

యుగేతి || 15

కుశాదిరజ్జ్వ సహలం చ బద్ధ్వా ఋషిం గృహీత్వా త్వృషిగృహ్లా  
 మంత్రాత్ |

విష్ణుర్మాముచ్చార్య తవాత్మరక్షాం కృత్వా గురుర్వా సమలంకృతః స ||  
 ప్రదక్షిణం ప్రాగుడగస్తమేకం యేఽర్చ్యే ద మంత్రే విశృప్య పశ్చాత్ |  
 సోలంకృతః కర్షక ఏవ పూర్వం వాః పశ్యేద్ద్విత్రిచతుర్మునాదీః || 17  
 అవక్రసీతాకనకాదిరత్నసుశ్వేతమృద్దశః పతః శుభం స్యాత్ |

విద్ధిన్నవక్రాసితరక్తభస్మతుపాస్థికేశాద్యభిదర్శనే భయమ్ || 18





ఏకో వ్రతాదిభిరేవ మధ్యే బహ్మణమస్మాదిభిశ్చైవైవదితు ।

భృష్టానిగోపానాని సుఖానాం పునస్త్యో కర్తుం మరీచిం

సవసిష్ఠమర్చయేత్ ॥ 29

ఈవాచినోపు చూకేఁ సుకారిం సపూతవాం పాపసురాక్షసీం చ ।

యద్వాత్యమాఖ్యః చ విచస్వదాఖ్యం మిత్రం చ పృథ్వీధరకం

త్రిపాదమ్ ॥ 30

తద్వాహ్మణంస్త్రాప్తం సవితారమర్చయేత్సంత్రమింద్రేంద్రజరుద్ర

సుదృజాత్ ।

ఆపాపవత్సోఽప్యోవాధిపాశ్చ క్రమాత్ ఏకాంతరాగ్నాద్విషమ పత్సు

పూజయేత్ ॥ 31

ప్రాగ్గాదిత్యేకాంత్రానిమర్చ్యామాఖ్యం సూర్యం విచస్వద్విబుధేశమిత్రాత్ ।

సరాజనుత్పాత్ కృణివీధరం చ తథాపవత్సాఖ్యముశన్తి కేచిత్ ॥ 32

ప్రాగ్గాదిత్యేకాంత్రానిమర్చ్యామాఖ్యం పట్నదే చంద్రం యమం పాశభృతం ధనేశమ్ ।

కేచిత్తదేవాది దిక్షు నాప నావిత్రీమాహుః సజయం సరుద్రమ్ ॥ 33

తద్వాహ్మణంస్త్రాప్తం శివకోణమాద్యమిశానపర్జన్యజయస్తశక్రాత్ ।

ఆదిత్యసత్వే భృశమ్ స్తరితమగ్నిం సపూషం వితథం గృహక్షతమ్ ॥ 34

యమం సగర్భస్త్వికీర్ణగరాడృషీన్ నైర్ముత్యదావారిక

పుష్పదస్తకాత్ ।

సుగ్రీవమానా వసుణాసురేశ్వరా శోషాఖ్యరోగావథ వాయునాగ్ ॥

ముఖ్యం సభల్లాబకసోమమర్గలం తతోఽదితిం సూరిమిహైకపాదినః ।

తన్నామనుత్రైరపి వాస్తుసుస్తృతః సతండులోర్ధ్వ

హవిరస్త మర్చయేత్ ॥ 36

శ్రీమాధవార్యాత్మజ వాజపేయకృతాగ్నిచి త్సన్నరసింహయజ్వనా ।

కృతే ప్రతిష్ఠావిధిదర్శనేస్మిన్ స్యాత్కమణం వాస్తుసుపూజితాది ॥ 37

ఆద్యేష్టకాన్యాసః—

సామ్యేఽథ యామ్యేఽప్యయనే సుకాలే శిలేష్టకానాం ప్రథమప్రతిష్ఠా ।

వినాశీమోక్షం పరితోఽస్య మధ్యే సభ్యాదిక చాహునీయమేతే  
 శిలాశ్చిత్రోఽపస్విధివాన్య సప్తమంబాబిషే - ప్త్య - శ్చ - తాతుకమ్ :  
 వ్రీహ్యదివేద్యాం పృథగ్ - శుకాదినాస్తీర్థ్య సన్యస్య సేవకా వా : 2  
 ప్రాకృంరుషం సూక్తమిహోన్యమాగ్నం సూమ్యే తు సప్తమే  
 యామ్యువై యుతాః :

పశ్చాత్తు విష్ణువపుతివామునుత్రాక సామ్యే చురూక  
 విష్ణుకుబేత్రవాక్ 3

సభ్యే తు వదై వ్యష్టచస్వదైవ్యే సస్వి - హునదాహునరుపక్షే ।  
 ప్రాగాదిదిక్షు శ్రుతియాలముతైః స్యసేచ్ఛత్రసో దృషన్య ప్రభాతే । 4  
 తత్రాప్సృతిచోరుదగగ్రమైర్ద్యే సామ్యే చ పూర్వాగ్రమిహాన్తరేషు ।  
 రత్నం సువర్ణం ధ్రువసూక్తముత్త్యాన్యసేత్తథా గోపుర ఇర్షవాదీన్ 5  
 ప్రవేశయామ్యేష్వక వై శనై క్షుతే ప్రాకారవగ్నేన్మహనా - యే యమే ।  
 ఆస్థానశాలాదిషు తై వభాగే మహానసేఽగ్నా ప్రథమేష్వకాం స్యసేత్ ॥ 6  
 శాలాదికానాం విదధీత సభ్యమాపాసనంవాగ్రత ఏవ చహ్నయః  
 ప్రాకారకే తత్పరివారమంత్రా ధాత్రాదిమంత్రానః గోపురే చ 7  
 వేదాదిమంత్రానపి వారుణాంశ్చ స్నానాలయేహో హవిక్షకేకమ్ ।  
 శ్రీభూమిసూక్తం చ మహానసేఽస్మిన్ ఆస్థానశాలాస్వపి భూరమూక్తే ।  
 హుతావత్ర వదై వ్యష్టవ విష్ణుసూక్తైః స్యసేత్తథైకాం తు

శిలామహాకామ్ ।

తదీయమంత్రా పరివారగేహే హునచ్ఛతం వా చతురోన్యసేయః ।  
 గ్రామస్య మధ్యే పర ఇన్ద్రీవక్త్రం పూర్వే పరాస్యం

యరుషక్త్రమన్యే ।

శూద్రాదివాసే నగరే చ ఖర్వటే ప్రాగ్వా పరాస్యం కుటికే చ దండకే ।  
 తదాలయం పంచక రాదహీనం విష్ణోస్తదన్యత్త్రికరాదహీనమ్ ।  
 తత్తత్ప్రదేశే పరివర్తనస్య తదాలయం వా నవభోత్తమాదేః ॥ 11

శంకుసాహిత్యము:—

తత్ర ప్రతిష్ఠే చతుశ్రవ్యతే యుగశ్రవస్సస్రసువృత్తరూపమ్ ।

శంకుసాహిత్యము:—

వాదిరయజ్ఞనృతజమ్ ॥ 12

ప్రవాహతేనైవైచాద్యైః ప్రతిష్ఠితం ప్రతిష్ఠితమునైవైతైః ।

తస్మాన్మి తస్మాన్మి గురుః ప్రవాహతే చామూగపాతం పరివీక్ష్య తత్ర ॥ 13

శంకుః నిఖాయోత్తరంక్షితే ద్వే విమూ ప్రకల్పాన్మిత్ర ఖనేద్విశంకూ ।

తత్ పద్మనత్వంశేమిదైకమంగులం విచ్ఛాదుమేతైః ప్రతిమాస

మాహారేత్ ॥ 14

మేమే చ సింహే మిథునే తులాభ్యే ద్వే స్వాచ్ఛతుర్నీనకులీరవృత్తికే ।

చాపే ఘటే చక్రాః కేష్వప్యేకే వృషే తు విచ్ఛాదుతతం నవాంగులమ్ ॥

తస్మాన్మి ఉత్తరాంగులమేచ కృత్వా త్రిశాశ మేచ సతవాసకే హరేత్ ।

తస్మిన్మిపునర్వీనాయుగం నయోస్తు మధ్యం ప్రసార్యాపరపూర్వసూత్రే ॥

తత్సార్వభౌమం కృతమత్యుపుచ్ఛయోః తత్సూత్రయోః

ప్రసాగుడగళిసూత్రతే ।

ప్రాచీం ప్రసాద్యైవముచానముఖ్యం ప్రకల్ప్య పంచాంగయుతం తు ధామ ॥

గర్భాలయే కంచగుణే కలాంశే తత్సూత్రసంధావసి పంచవింశే

ఈశాదిసంధీర్వరమాత మక్షమగ్నాగ్ని ఘోటాముఖిభాత్రిపూరుషా ॥ 18

రక్షోజయా కృష్ణసురుశతై ర్వా ప్రాణాంశ్చ చక్రం పురుషమాతవిద్యే ।

యశస్సభద్రం యది వేదభృత్ర-మాత్ సతాపసం సంజవ

విద్యయామితమ్ ॥ 19

సమచభూతా తతతంమలోద్ధ్వే సర్వత్ర మన్తోహరి పూజయేత్తా ।

శ్రీమంధవార్యాత్మజవాజపేయకృతాగ్ని చిత్సన్నర సింహయజ్వనా ।

కృతే ప్రతిష్ఠావిధిదర్శనేఽస్మిన్నా ద్వేష్టకాప్రాచ్యధగంభగామరాః ॥

గర్భనాసః:—

గర్భప్రతిష్ఠాంకురపూర్వమాదా పంచాశతామాద్విశతం పలానామ్ ।

తామ్రం తదర్థం యది వా తదర్థం సంస్కృత్య ఫేలాం సవకోష్ఠయ్యక్రామ్ ॥ 1  
యమద్వయం దీమకమథో యమోన్నతం సమశ్చయం నాశ్చ్యధరం  
చతుర్థవమ్ ।

త్రితాలమభ్యస్తరమస్య భాగం తథోత్తరం భాజనమశ్చ మేవమ్ ॥ 2  
తాం కారయిత్వా హవి ? (సి?) పూర్వభాగే ప్రతాల్య ఫేలానుపి  
పంచగవైః ।

జలేఽధివాస్యాస్త్రతథాస్యవేద్యాం వస్తోపరి శ్యస్య చ వాస్తుహోమః ॥  
తస్యాం హరిబ్రహ్మశివాః దిగీశానిభాః ఖణీస్తానిభిపూజ్య దిక్షు ।  
బౌపాసనాగ్నౌ జహుయాచ్చ శాన్తిం ప్రాతస్తథా వాధ కనిక్రదాద్యైః ॥  
అభ్యర్చ్య ఫేలామభీమృశ్య మద్యే మాహేంద్రకం  
మండలముర్విబీజమ్ ।

స్యస్తోర్ధ్వతో వారుణమండలే తు లకారమభ్యస్థితమాదిబీజమ్ ॥ 5  
స్యస్తావిభివేప్త్య ప్రణవేన సర్వం జప్తా శతాష్టా ప్రణవం చ మధ్యే ।  
తత్త్రీణ్యమంత్రేణ సముద్రమృత్తిం షీచేద్దిశాస్వప్తమృదోధ దిక్షు ॥ 6  
మథ్యాది కందం కుముదోబ్బిలే చ కల్వారకన్దే చ దదేత్ విదిక్షు ।  
అశ్వద్ధయజ్ఞాంగజటీపటత్వచః షీచేదిదం బ్రహ్మమాదిర్వి శత్పరమ్ ॥ 7  
అబ్ధ్యాపగానూపతటాక హృదకుల్యాసరఃపల్వితారతోఽనుమ్ ।  
నిసీయ మథ్యాదిషు వారుణేన ధాతుకా సబీజాంశ్చ సవర్ణచిహ్నాః ॥ 8  
సమంగలాదీః గజకూర్మతాత్యూక్ రత్నాని హైమాశ్చ  
తదీయమంత్రైః ।

గంధర్వమంత్రేణ నిధాయ విష్ణుబ్రహ్మేశ్వరాంకాశ్వినసుభ్య ఏవ ॥ 9  
దిక్పాలనాగేభ్యసముద్రైలదీప్వాపగాలోకసభూతకేభ్యః ।  
హుత్వా సిమాద్వావ్యహృతిమేవ జప్తా సబ్రహ్మజజ్ఞానమిదం  
ద్విమస్త్రమ్ ॥ 10

సిధాయ ఫేలామితరేణ విష్ణుస్తావం రక్షముక్త్యా పరివేప్త్య వస్త్రైః ।  
పుణ్యాహమాఘావ్య తతః ప్రదోషే భూతాదికేభ్యశ్చ బలీకప్రదాయ ॥

గ్రామాదిమధ్యాదిషు ఫాలబాహునాభీప్రమాణం యది వాస్థలాస్తమ్ ।  
 భాత్వాత్ర పీఠం సునిధాయ హుత్వా సవైష్ణవం బ్రాహ్మమథా  
 స్తహూమమ్ ॥ 12

తస్మేదిమిమంత్రయాద్యే ఫేలాం సంగృహ్య సత్వాఽథ సమో వరాహమ్ ।  
 జప్తాత్మసూక్తం చ వరాహరూపం ద్వాయేదిదం విష్ణుముదీర్య తత్ర ॥  
 గర్భం నిదధ్యాత్సముదీర్య దేవి త్వం గర్భమాధత్స్వమనుం స్మరేత్  
 త్నామ్ ॥

భూసూక్తస్తమభిమంత్ర్య నాచాఽత్వాహోవం సూక్తముదీర్య  
 ఫేలామ్ । 14

సంస్థాపయేద్వాఽలయగోపురాదా చేత్పట్టికోర్ధ్వే కుమునోపరిష్టాత్ ।  
 జగత్కువానోఽః చ ద్వీపాదేః గర్భప్రతిష్ఠాం నిగదంతి కేచిత్ ॥ 15

గ్రామాదివాస్తవలయచైత్యవృక్షయానాస్త్రశాలాదిషు తదివృద్ధ్యై ।  
 వహ్నింబువృద్ధ్యై యది హచగవ్యైః పర్జన్యరూపాదియుతం తటాకే ॥  
 కేదారివృద్ధ్యై తు సహచగవ్యం సోమాషధీధాన్యయుతం చ గర్భమ్ ।

గృహేషు గర్భో మణిధాతుబీజైః సంస్థాపితః సర్వసమృద్ధిద్భూభిః ॥  
 శ్రీవాజపేయక్రతుదీక్షితేన నృసింహనామ్నాగ్నిచితా ప్రణేజే ।  
 విష్ణుప్రతిష్ఠావిధిదర్శనోఽస్మిన్ గర్భప్రతిష్ఠాసమదీరితా స్యాత్ ॥ 18

మూర్ధ్నేష్టకాన్యాసాదిః—

తదాలయం పూర్వవదేవ కృత్వా మచాంగయుక్తం శిఖరాస్తమేవమ్ ।  
 మూర్ధ్నేష్టకానామపి వేదికుంభహోమాది సర్వం ప్రథమేష్టకావత్ ॥  
 న్యక్షం క్రమాత్తం భరితం చ మిత్రం క్షత్తారమింద్రాదివిహాసపాలాః ।  
 అభ్యర్చ్య బాహ్యే ప్రకృతిం చ తస్యాం స్థూప్యాం సమావాహ్య  
 తదన్యదేవా ॥ 2

స్థూప్యాం తు రత్నాని హిరణ్యమప్తధాన్యాని హైమాని నిధాయ  
 చిహ్నమ్ ।

వేదాదియంత్రైః దృషదశ్చతస్రైః సస్థూపికాః పంచ తథా నిరణ్యత్ ।  
భూసూక్తతః స్థూపిభిః (పృథిభిః) క్షేప్తకాశ్చాత్వాహాః పంచ్యతు  
హులమన్యాః ।

స్థూప్యాః సరంధే, సునిధాయ దాశక్యం కృత్వా ప్రతిష్ఠా  
ఘనసూక్తతః న్యాయత్ । 4

నూత్నాలయస్థాపనమంకుశార్పణం కృత్వాంగహూత్యం చ  
సహాలయాంగైః ।

అత్యున్నిమేషాది తదీయఃకుంత్రైః పృథగ్గవాదీనపి దర్శయేయః । 5  
సంకల్ప్య తత్రైవ జలాధివానం సంప్రోక్ష్య తా తత్పరితః ప్రపాసు ।  
బౌపాసనాగ్నావధ వాస్తుహూత్యం కృత్వాభిషేకం కలశైశ్చబద్ధాః ।  
తా కాతుకా తత్పరితశ్చ వేద్యానూస్తీర్యశాలిక శయనం ప్రకల్ప్య  
స్థూప్యాద్యుపానాంతమిహాభివేష్ట్య వస్త్రైః సమావాహ్య తు వికకుంభే ।  
ఆవాహ్య తానాలయపాలకాదీనానాయనాదీశ్చ తదాలయస్థాః ।  
పశాత్రం చ పూర్వే తు యమగ్నయస్తిత్యైగ్నేః పథా యేతి  
సపారుషం చ ॥ 8

స్వాద్యక్షిణస్వాం తు య ఉత్తమేతి యస్సంహరత్య త్ర చ  
విష్ణుసూక్తమ్ ।

ఋచామధీశేతి హునేత్రప్రతీచ్యాం సీతాం ధృతిం చేతి సవైష్ణవం చ ॥ 9  
యేనాయురిత్యుత్తరతః సమూహ్యమేకాక్షరాదీంశ్చ సమిత్ ఘృతాన్దైః ।  
తత్రస్థతన్మూర్తిమచా శతాష్టా హుత్వా ప్రభాతే సతి చాస్తహోమః ॥  
దద్యాద్గురోః సప్త గవాం తు దక్షిణామావాహయేన్మూర్తిభిరత్ర  
దేవతాః

పంచాగ్నిపక్షేఽపి తథైవ సర్వం స్యాత్సర్వదైవ్యం యది సభ్యకుంజే ॥  
స్వాద్గోపురాదేరిపి సర్వమేవ తత్తద్విమానాధిపమూర్తిమంత్రైః ॥

శ్రీవాజపేయశ్రుతిపాదాంతే - సుసింహనామ్నాగ్నిచితా ప్రణతే ।  
 విష్ణుప్రతిష్ఠానాదర్శితే - మూర్ధ్వకాద్యాలయ సుప్రతిష్ఠా ॥

ఇతి శ్రీభగవాన్ శాస్త్రానునా సర్వవేదసాగ్నిచితా నారసింహ  
 నాజపేయశ్రుతిపాదాంతే - శ్రీవైఖానసే సకలాగమసారసంగ్రహే  
 సుప్రతిష్ఠానాదర్శితే - మూర్ధ్వకాద్యాలయసామంతాభివృద్ధిప్రసాదే  
 సాధనార్థాలయసూత్రసంగ్రహే - ప్రథమస్తకాగర్భ ఫేలా ప్రతిష్ఠా  
 మూర్ధ్వకాద్యాలయసూత్రాదిలక్షణం నామ షష్ఠం ప్రకరణమ్.

ఇతి షష్ఠం ప్రకరణమ్.

## అథ సప్తమం ప్రకరణమ్.

ప్రతిష్ఠామహూర్తవిచారః—

కుర్మాత్ప్రతిష్ఠాం మూర్తాచాపమాసా చిద్రాస్తిధీర్మందకుజౌ విహాయ ।  
 సావాకద్రకమూలానిభవతవిష్టిరాశీంశ్చరా విష్ణు (ప్రతిష్ఠ) పరం  
 తదన్యే ॥

(తిథింస్తు యుగ్మానపి పక్షరంధ్రా భవేద్వివృతీయాం దశమీం చ  
 హిత్యా ।

దశకం చ తాసాం విషమాపరిష్టా స్మృతామునీం దైర్ఘ్యవయా  
 విహాయ) ॥

ఆచార్యవరణమ్:—

వైఖానసా వేదవిదో విశుద్ధా సులక్షణానాగమకల్పవేత్తౌ ।  
 ఆమాయ బీజార్పణవాసరే చ తత్కర్మ పూర్వే నిశి వా ప్రభాతే ॥  
 గురుం సదస్యానుపదర్శకాఖ్యా తా స్థాపకా స్సాపకపూజకాంశ్చ ।  
 అధ్వర్యముఖ్యం ప్రతికూడమేకం ద్వాబ్రహ్మసోమా  
 నయనోన్నిమేషకమ్ ॥



హూతారిమేకం ఖలు వాస్తు హూమకం దేవో(బేరో)న్నతే స్థాపక  
కాబహూంశ్చ ।

బహుప్రతిష్ఠాసు తద్దైవిమేవః సృత్వా పృథక్తన్మధుపర్కదానమ్ 4

ఆద్యేష్టకాస్త్యేష్టకగర్భకాధామవిష్టుప్రతిష్ఠా పృథగంకురాద్యాః ।

యద్యాలయస్థాపనవాలికాంతాశేకాంకురాద్యాః సహచిప్రతిష్ఠా 5

సహప్రతిష్ఠా యది వైకమంకురం కుర్యాత్ప్రతిష్ఠా నైవనేషు తా

క్రమాత్ ।

పఃకియాక్రమః—

బీజార్పణం ద్రవ్యసమూహృతిశ్చ స్యాద్భూపరితా ఖలు కర్మాణం చ 6

వాస్తవర్చనం ప్రాచ్యభిసాధనం తదాద్యేష్టకా గర్భఖనిప్రతిష్ఠా ।

మూర్ధేష్టకా చాలయసుప్రతిష్ఠా శిలాగృహే బాలహచిప్రతిష్ఠా 7

స్యాత్ప్రీతసంఘాతమథాక్షిమోక్షస్సాన్యద్వర్ణజాదేశ్చ తదీయశుద్ధిః ।

స్యాత్పంచగవైయః శుభ ఏవ దుగ్ధే జలే లిఖనానః క్రమశః ప్రదక్షిమ్ 8

అగ్నిప్రణీతిః ఖలు కుంభపూజా ద్విసప్తకుంభన్నపనం చ కయ్యా ।

రక్షాం చ బద్ధ్యా శయనం మణీనాం హకాత్రం చ సర్వామరపూజనం చ ॥

ప్రధాన హూమాద్యఖిలం ప్రభాతే స్నాత్వా తముద్ధాప్య మణీ

న్యసిత్వా ।

స్యాద్దక్షిణాదానకృతానుసంగ్రహః కుంభాదిసంగృహ్య గృహ

ప్రదక్షిణమ్ ॥ 10

చలాచలస్థాపనకం ధ్రువాదేః ఆవాహనం స్యాత్పరిషద్గణస్య ।

నిత్యార్చనం చోత్సవ ఉత్సవార్థం సుస్నాప్య దద్యాచ్చ మహాహవిస్తే ॥

ఏతత్ప్రయోగ క్రమసూహుశేవ త్రిసప్తకావావితరేక్షిమోక్షాత్ (క?)

ఆవాహనాంతం పృథగేవ తంత్రం బీజార్పణం ద్రవ్యగణాహృతిశ్చ 12

యజ్ఞాలయం తోరణకేతనాపి తరంగః స్తంభసువేష్టనాద్యైః ।

వితానముక్తాఫలపుష్పదామ్నా ద్వితాలలంబాయతదర్భరజ్జ్వ ॥

విభూష్య దీపాంకురపూర్ణకుంభం ద్వా రేషుపూర్వాదిషుతోరణానామ్ ।

అశ్వద్ధయజ్ఞాంగజటీచటాగైః కృతాని తద్వారసమోన్నతాని ॥ 14

ముష్ట్యచ్చ తూతాహ పట్టకాని వేవాదిమంత్రైః క్రమశోన్యసేయుః ।  
మహాః ధ్రువశ్చే స్థురుస్య పీతే న్యస్తాన్వ మణీశిల్పిభిరేవ పూర్వమ్ ॥

పీతసంఘాతః—

సంస్థాప్య తత్రైవ సగుస్తతంత్రం సంకల్ప్య కుర్యాదపి వర్ణజాద్యైః ।

యద్వాసమాప్యాత్మనిమిలనాద్యం న్యస్తాన్వ మణీశిల్పియుతో

ముహూర్తే ॥ 16

సంస్థాప్య కృత్వా ధ్రువశుద్ధిమక్తామావాహయేచ్ఛభనకే ముహూర్తే ।

చలప్రతిష్ఠా యది ధాన్యపీతే తత్ప్రథమాస్థాప్య కృతే నవాంశే ॥ 17

బ్రహ్మదిదేవాః పి పూజ్య పశ్చాన్నస్యాది దిక్ష్యత్ర మణీశ నవోక్తాః ।

బ్రహ్మదిమంత్రైశ్చ సురుచన్యసేత్తా మణీశ న చేద్ధేమ చ భూరసీతి ॥

సంస్థాప్య పీతస్య చ శిల్పినా పా బింబు దృఢీకృత్య తథాఖిలానామ్ ।

నేత్రోన్మిలనమ్:—

ప్రాక్ శిల్పినా మంత్రకమక్షిమోక్షణం సుకారయేన్నవ్య

హరేర్నవాదా ॥ 19

స్వాద్వాస్తుహోమః పరివహ్నిపంచగన్యాదినా బింబయుపాభిశోధ్య ।

ఖేపాసనాగ్న జుహుయా తదంగం స్మృత్వాంగహూమం చ

సహాలిమాలామ్ ॥ 20

హునేన్మహాభూతకవైష్ణవ శ్రీభూబ్రహ్మకాద్యైః మరుభిః ఘృతేన ।

నవం విమూనం యది తత్ర తస్య స్థూప్యాయుశానావధి నామభిశ్చ ॥ 21

సద్మప్రతిష్ఠావిధినాఖిలానాం నేత్రోన్నిమేషాద్యఖిలాని కుర్యాత్ ।

అలంకృతో వస్త్రసంభూషణాద్యైః అలంకృతాం వత్సయుతాం గురుః సః॥

గోదానసూక్తాదభిమృశ్య ధేయం దధ్యాజ్యమగ్ధం మధుహేమయుక్తమ్ ।

ప్రస్థాదహీనం కనకాదిపాత్రేష్వగ్రే పృథక్ ద్రోణమితాష్టధాన్యాః ॥

నిధాయ దేవాభిముఖాని దద్ధి ఋచం ఘృతే సామ మధుని యజాంషి ।

క్షీరేవ్యధర్మశ్రుతిమప్తవాన్యే వాయుం సమభ్యర్చ్య సువర్ణసూచ్యా ||  
విష్ణుర్నముచ్చార్ష్య సపక్ష్య ధర్మ కర్తం సిలిం క్షుప్తమతోఽస్య తేజః |  
తస్మాదలం త్నాశిఖిచాయుఃకల్పేషు సృషమామితి వరకా క్రమేణ ||  
వక్ష్యాన్వైష్ణవేన క్షీణి క్షిప్తేవ్యే సహస్రశీమాదిభిరున్న సేషమ్ |

తదీయమంత్రేణ సహస్రశారా తస్మాదలం దేవమరుస్మరేత్సః || 26

కృత్వాబలా వర్ణనుయో హరిశ్చేత్రత్నచవర్ణం కనకాదిపాత్రే |  
సంగృహ్య చావాహ్య చ మేదిసిం త సృషయేత్సర్వకలాకయైవమ్ ||  
దేవోస్తు వామాది దృగున్ని సేషః తదీయమంత్రేః పరివర్తనాశ్చ |  
శ్రచ్చన్నవస్త్రం చ విహాయ భేరుం శాశ్వతభక్త్యేతి చ దర్శయేత్తతః ||  
ధాన్యం త్వీకూ విషభయేతి దర్శయేత్పాత్రం ముఖేన్యశ్చగుహే

మధ్యతః |

ఘృతప్రతీకేతి ఘృతస్య పాత్రం దధిత్తమన్తాన్తధిపాత్రమన్తే || 29

ఇదం హఃః ప్రోచ్య సమగ్రపాత్రం విదాదిమంత్రేః పి వాస్యదర్శయేత్ |  
బహుప్రతిష్ఠా యది హోమమేకం పృథక్ పృథగ్దర్శనమాహరేయః ||

సవకలశస్స పనమ్ :—

వర్ణాదిశుద్ధ్యై పురతోఽస్య సాంబూకా ననాధ పః చైకమపీహ కుంభాకా |

శాల్యాదివేద్యాం సవధా నిధాయ మహ్యాది నిక్షిప్త తథాక్షతం చ || 31 |

కుశం సుపుష్పం సశమీం పలాశం సాశ్వత్థమాంసాన్ గ్రనువర్ణ మోమితి |

అవేష్ట్య వస్త్రైః పరిదమాప ఉక్తాన్ నారాయణాయ శ్రుతిమూలమన్తాన్ ||

తథాప ఉద్ధం త్వీతి(త్వీతు?) వైష్ణవాభ్యామేకాక్షరాదీని చ

విష్ణుసూక్తమ్ |

జప్తాన్విభిమంత్రాద్భిరవోత్త్య శం నః సహస్రశీమా

పురుషాది మంత్రైః || 33

అపో హిరణ్యైః పవమానమంత్రైః పుణ్యహమాఘాన్య

తదీయమంత్రైః |

మహాఘ్రవాదేరభిషేక ఏవం స్యాచ్ఛిల్పిస్త్రుసః స్పర్శచక్రస్య హేతోః ॥ 34

అధివాసత్రయమ్ :—

బింబాధికాయాః పువిశాలనిమ్నాం ద్రోణీః చేన్నుచ్యతం

పుథక్ స్వాత్ ।

అన్యస్య దేవ్యోః సహ వాలచూడావేకం స్మరం ముక్తమసీతి గవ్యమ్ ॥

దధిక్రమస్త్రోణ దధి ద్విభాగం త్రిభాగమాస్త్రాయామదీర్య దుగ్ధమ్ ।

గంధద్వయంత్రాచ్చతుశేవ గోమయం సావిత్రితః షట్ ఖలు

ధేనుమూత్రమ్ ॥ 36

వసోః పవిత్రేతి చ మంచగవ్యమాపూర్య తత్రేశ్వరచార్పయిత్వా ।

అస్తీర్య వస్త్రోణి పుథక్ పుథక్ ద్వే క్రచ్చాచ్ఛదనా తాన్యసి

సప్తకుంభైః ॥ 37

సంస్థాప్య తా శుద్ధజలేన యత్వా పుణ్యాహమాఘోష్య చ

విష్ణుసూక్తాత్ ।

తా కామయేత్ ప్రాక్ ఛిరసః పురస్తాదాపాసనాగ్నా

జహుయాద్ధృతేన ॥ 38

శ్రీవిష్ణువిశ్వేశజనార్దనాయ శ్రీసర్వభూతాత్మక ఇత్యుదీర్య ।

అవ్యక్తరూపాచలదేవభూతనాగేభ్యం కా(అశా)ధిపతిభ్య ఏవ ॥ 39

సవ్యాహృతిరై వ్యష్టవధాత్పురుద్రప్రజాపతే వారుణవిఘ్నవీశా ।

శాంతం దిగీశా పరిషద్గణాయ హుత్వా బలిం హోద్ధమతః ప్రభాతే ॥

ఉద్ధృత్య సంస్థాప్య విశోధ్య శిన్నో దేవీతి గర్తం పరిపూర్య దుగ్ధైః ।

అథర్వమావాహ్య తథాభిశాయ్య హుత్వా బలిం ప్రాతరథాభిషిచ్య ॥

స్యస్తావంబుతీరే హరిమగ్రతోఽగ్నౌ వక్షై వ్యష్టవాస్తేఽప్యథ

పాయసాన్నమ్ ।

యోగేశేశేషోపరిశాయిశబ్దబ్రహ్మర్ష వేభ్యః పితృభృతీకేభ్యః ॥ 42

సముద్రభూభృద్భుజగాంశ్చ దేవా ఋషిభ్య ఏతా దశశః తదగ్నౌ ।

సముద్రభూభృద్భుజగాదిశేషా దశాహుతీరాజ్యసమేతమగ్నౌ ॥)

మంత్రాభిమృత్యాప్సిద్ధమాప ఉత్తావ సంపూజ్య తౌ వాసుదేవభక్త్యా  
పుణ్యామరావాసశివాంశ్య పీఠే తం శాయయిత్వా జహునూర్తదన్నా ||  
ధాత్రాదికాన్ వాసుదేవమూలహోమావాగ్నేయమాజేన

బలం చ దద్యాత్ |

సముద్భవిష్వాసకర్తవ్యిలాజమానాద్యపూజం చ బలై గృహీత్వా 44  
గత్వాలయే గ్రామ మభిత్వ తేహ్యో దిక్పాలకేభ్యో విష్ణురూప్తాత్ |  
ప్రాతః సముద్భుత్య తథాభిషిచ్య బిః బాన్ గృహీత్వా లవమావిశేయుః ||  
మహాధ్రువాదేఽధివాసమేవం సంకల్ప్య సరస్వతుపై ప్రసీదేత్ |  
వర్ణాదిచేదర్పణబింబితం తత్తథాభిషిచేదధివాసమజేత్ |  
నవాదికే కర్తుమశక్త ఏవం సద్యః పుణ్యమముహూర్తమాప్రమ్  
యద్వాధివాసం యది గవ్యహీకే ద్రవైః జలైః ద్రవ్యయైః

ఘటాదీన్ || 47

ఆపూర్య సిచేదధ వైకమేవం జలాధివాసం ప్రవదన్తి కేచిత్ |  
అత్రైవ హోమం సంకల్ప్య కేచిదన్యే వినా హోమబలిం వదన్తి ||  
అగ్నిమన్తనమ్ :—

మహీమరణ్యమథ మన్తదండే విష్ణు తదూర్ధ్వేప్రసవం సమర్చ్య |  
(రజ్జౌ తథా వాసుకిమర్చయేయః తం యజ్ఞరూపం హృది భావయేయః)  
తతోఽగ్న ఆయాహి మదీర్య తస్యాయుర్దమంత్రేణ

నిధాయ దండమ్ || 49

మన్తం సమాపేప్య కుశాదిరజ్జ్వలగ్నిం దూతనుంత్రేణ దృఢేన పశ్యాత్ |  
తత్పట్టికామూర్ధ్వగతామధాగ్నిం దూతేతి సంయోజ్య గురుః సశిష్యః ||  
తం జాతవేదో మనునా మథిత్వా చాయుర్దమంత్రాదనలం ప్రణమ్య |  
ఉపావరోహేతి తముజ్జ్వలస్తం ఘృతప్రతీకేతి నిధాయ పాత్రే || 51

మథాగ్నౌ లాభేయది ఏప్రగేహాదాహృత్య వహ్నిం పరిరక్ష్య పశ్యాత్ |  
ఔపాసనాగ్నావపి వాస్తు హోమం కృత్వా లయాదీన్

కుశమిత్రతోయైః || 52

అచార్యుః ఆచార్యమహాశయస్య అశోకశిరాయానితి వాక్యవోక్త్యుః ।

తం ప్రాశస్త్యంత్యై సమృద్ధతాః కారణైః ద్విజాతయోఽనువృత్తినేవ

శూద్రమ్ ॥ 53

వృత్త్యైర్విజాతాః చినుః త్రతోక్తే తేషాం కులిప్యాత్ర సుమండలాని ।

అన్త్యాహం ప్రాశస్త్య కులసనాన దత్వాగ్నిమితేతి సవజ్రమాజ్యమ్ ॥

తాన్ ప్రాశస్త్యాన్ మనుషరాయక్తం గురుర్నియుంజీత యథాహా

కర్మసు ।

స్యాద్దాహాకారేణైర్గ్నిమితం తదగ్నిం ప్రణీయ కుండేష్వతరేషు

కుర్యాత్ ॥ 55

సూత్రాద్విశేషస్త్విహాగాహాకారత్యైర్జ్ఞం తతో భూః పురుషాచ్యుతౌ చ ।

తం జాతవేదో మనుసా ప్రణీయాన్వాహార్యమిం భవః పురుషం చ

సత్యమ్ ॥ 56

తదగ్ని ఆయాహవసేయాయజ్ఞం స్యః పురుషం వై పురుషం ప్రణీయ ।

అయన్త ఇత్యగ్నిమహాసంక్ష్యం ఓ మహా పురుషమానిరుద్ధమ్ ॥ 57

మయి గృహ్లామన్తాదధ సభ్యయజ్ఞముక్త్యా జనః పురుషమేవ విష్ణుమ్ ।

ఘృతస్రవీకేతి చ పాండరికియజ్ఞం తపః పురుషవాసుదేవౌ ॥ 58

ఆవాహ్య సత్య పురుషం ప్రణీతో నారాయణం దోత్ర వష వష ।

కుంభపూజాః—

కుంభం చ తద్దోణమితాంబుపూర్ణం స్పృహాదినా వాపి (లోహ)మృదా

కృతం చేత్ ॥ 59

సస్పర్శం కుంభం పరివేప్య సూత్రైరిషేతి సంక్షాల్య శుచీతి తోయైః ।

ఆపూర్య ధారాస్వీతి తిత్రిగంధైః సంవాస్య వస్త్రైః పరివేప్య చాగ్రే ॥

భారం తదర్థం యది వా తదర్థం వ్రీహ్యసం తత్ర నిధాయ కుంభే ।

కూర్చాక్షతాదీన్ నమత్కుంభే శ్రీమంగలాన్యాయుధమంచకం చ ॥ 61

తాక్ష్యభ కూర్మాసః వణాచిహ్నం విద్యుల్లతాం హేమమయీం

నిధాయ ।

నారాయణాయేతి ఓపేత్తు మంత్రాత్ పృథక్ పృథగ్వా శకలాని

హేమ్యః ॥ 62

బాలాలయశ్చే హృది వాక్త్రబింబే తరుక్ష్వ తస్మాదననోఽప్య కార్యమ్ ।

1 సస్వస్తికాసీన ఉదకిస్సృజ్య సంయమ్య వాయూః గురురాత్మనూక్తమ్ ॥

జప్తా వడంగాని తదీయమంత్రం హృద్వాచిబీజం ప్రణవే వేప్య ।

అర్ధేందూహం స్ఫటికాథమంథః తత్రాష్టపత్రాంబుజమస్య మధ్యే ॥

సశ్యామచర్ణం ద్విభుజం ధృతాబ్జమీకారబీజం చ మహేష్వరమండలమ్ ।

తత్రోత్పలాథం ద్విభుజం సపద్మం చ కాంబీజం వరుణస్య మండలమ్ (లే) ॥

అకారబీజం ధృతకంఠచక్రం స్వర్ణాథనూభ్యామలిఖ్య సర్వమ్ ।

పృథగ్వివేప్య ప్రణవేన కుంభం పృష్ఠావగిష్ఠాః పురుషస్య నూక్తమ్ ।

అణోరణీయాద్యనువాకయుగ్మం శ్రీ భూమినూక్తే ప్రణవ శతాష్టా ॥

జప్తా హరి నిష్కలమేవ పూర్వం ధ్యాత్వామ్బుదాథం ధృత

శంఖచక్రమ్ ॥ 67

శ్రీభూసమేతం పరివారయుక్తం హృత్పద్మతోరా తరుణాలయశ్చాత్ ।

ఆదాయ తత్కల్పవిధానమాగ్రం ధ్యానాచ్చ వా పూషగతాం చ

శక్తిమ్ ॥ 68

చతుర్దశకలన్నవనమ్:—

కుంభే సమావాహ్య సమర్చయేత్తమనాయ్య బింబం

శకునాదిసూక్తాః ।

స్నానావతే దక్షిణతోఽస్య కుంభం న్యస్తాగ్రత స్తంశుల

దండపంక్త్యామ్ ॥ 69

క్షీరాజ్యమధ్వంబుసుసర్వ పోదం న్యస్తావక్షతోదం కుశగంధతోయే ।

మధ్యేషు సప్రోషజలాని తేహం న్యస్తావ్త్తరాద్యం కలశే ప్రధానే ॥ 70

అథర్వసామర్గ్యజరర్చయేత్తా సకాశ్యపానేవ మునీంస్తు సప్త ।

1 ఇతిః పూర్వం 'సామాగ్నివామ్యుర్విజతేజమేవం త్రిషాడశిం జీవతిలామిహా చ్యతే' ఇత్యధికం కుత్రచిత్ .

అభిజ్ఞానశాకుంతలం - ౨వ అంకం - ౧వ దశావతారిక - సుకీర్తి గురువు చ || 71

[illegible]

దైత్యుని బాధను కలుగజేయుటకును తన భుక్తిని సంతృప్తి

స హేందిరోన్వోయ్యః ॥ 72

వా క్కాతు గాచీ! వృక్షగణ సర్వైః స్థాతే సమస్తైశ్చ విభూష్య దేవాః॥

దేవానన తాన్నివేళ్ళ హైగుంవా తాంతనం కాతుకమగతోఁసన్ ||

శ్యామి పృథక్ తండులయుక్తపాత్రే పుణ్యాహమున్నుశ్య

కృణువ్వపాడె : ।

స్వస్తి చాబల్య గౌరవ్య యామ్య దేవ్యోస్తు వామే పరివత్రదీయైః॥

శియనాధిపాన. —

వక్షోభమునాస్పరమధ్యమర్తశలీక యవాక తండులకాంస్తిలాంశ్చ ।

వ్యాఘ్రాదికృత్యా రచితుఁడ చర్మజు మేఘాదిరోష్ఠా కృతమేవరోమజమ్॥

తత్పక్షిసింధైః శ్రీతల్పమండజం కార్వాసవస్త్రాదిభిరేవ ముండజమ్ ।

తత్పట్టవస్తైరక్షతః చ వామజం ఏతేష్వహభేన్య పృథక్ నవాంశుకమ్ ॥

ఉ స్త్రీర్య వేదాహమూచ్య వేద్యాముపర్యుపర్యేన నవాంశుకాని ।

శ్రీపత్నమస్త్యః శ్రీయమస్మికోశం నవాగురు పూర్ణమటం చ ధేరీమ్ ॥

ఆగర్భమనోవ్యముఖా ద్విమత్స్యం తతోంకుశం శంఖమపి

ప్రదక్షిణమ్

తత్త్వాంఘ్రిమార రమధాబ్జము క్తం సస్వస్తికం వాప్త సుమంగలాని || 78

ద్వితాలదీక్షా-రచితాలపట్టికా ఇంద్రాది వేద్యాః పరితో-ష్టదిక్షు ।

సబాణచాపాసిఁగదారిశిఁడ్రిఁ పంచాయుభాఁ విష్ణుమనోనికధాయు। 79

విష్ణోర్ను కాద్యైః గురురేవ కుంభం కనికద్రాద్యైః తరే తు దేవాన్ ।

యదైష్ఠ్యవాన్తు శయనే సదేహి వా శాయయేద్ధ్వాఽదిశిస్థమాశీ

తత్పార్శ్వమోః లక్ష్మ్యవసీ ద్రువస్య చేత్సాపనం

చోత్సవమేవమన్యాః ।

అచ్చాద్య వస్త్రేణ గలాదధస్తాన్ముద్దోపధానం చరణోపధానమ్ || 81



కుంభే న్యసేత్తత్ప్రముఖే బహూనాం యద్యేకవేద్యాం శయనం

పునఃకన్యత్ ।

తస్యాభితిః ప్రావరణం ప్రకల్ప్య దీపాంకురాదీశ్చ తదానున్నతమ్ ॥ 82

సంభారవేద్యాం స్మృతశాలిమధ్యే స్పృహాదిపాతే మణిధాతుముఖ్యాః ।

ఆవాహ్యవిష్ణుం మణిపంసవస్త్రం విష్ణోర్ముకాద్యైరధివాస్య రాత్ర్యామ్ ॥

ద్వారేషు పూర్వాదిషు కారయేయః ఋగాదివేదాభ్యయనాని తత్క్షణే ।

విదిత్సు తత్కల్పమనోజ్జకాంశ్చ సూక్తాని తేషాంచ పురాణముఖ్యాః ॥

హితాశ్రవశంసనమ్:—

హోతా సమాఖ్యాతవిభూషితః సకా ప్రత్యజ్ఞుః పూర్వముఖోఽథ

తిష్ఠ ॥

అభ్యర్చ్యతోక్తే స తి హేమానిరేహిత్యాచమ్య వైఖానస సూత్ర

హితమ్ ॥ 85

వదేత్ప్రధానానల ఏవ మోక్షే సాగ్రా హునేత్సప్తదశేధ్యమస్తే ।

కర్తుర్ద్విజాదేః ప్రవరం తదీయపురోహితో వా మణిజశ్చ రాజ్ఞః ॥ 86

గ్రామస్య శూద్రస్య తు కాశ్యపీయం యద్వాళిలానాం ప్రవరం తు

కాశ్యపమ్ ।

ఆయాతు మంత్రతాదను దక్షిణస్యాం విష్ణాదిశర్వాస్తముదీర్య కుర్యాత్ ॥

సర్వదేవార్చనమ్:—

ఆవాహ్య దేవాః ప్రణిధౌ తు తస్యాం ధాత్రాదిభూతాస్త

మిహేహాత్తరస్యామ్ ।

తదాలయస్థాః పరివారదేవాః విభజ్య చావాహనమాహురేకే ॥ 88

అభ్యర్చ్య విష్ణుం ధ్రువకాతుకోక్తా వేద్యా ఉపర్యావరణత్రయాదీః ।

బ్రహ్మ మృకండ్వాత్మజ ఈశభార్గవౌ ధ్రువస్య దక్షోత్తరయౌః

సమర్చ్య ॥ 89

ధాత్రాదిషట్కం మణికాదికాంశ్చ ద్వారేషు బాహ్యే చ

మానసాః ॥

స్వక్షం యమం వై హవిషహ్నిభామజగన్మహాంశ్చాధ వివస్వదస్తకమ్ ||  
 మర్గాం చ మాతృ నిర్ముతిం చ కాలీం సపూషణం మిత్రజలేశమత్రిమ్ |  
 బుధం సహ జ్యేష్ఠకపుష్పనాథం వాయుం చ శుక్రం త్వష్టిసప్తకం చ ||  
 గంగావనిక్షత్త్రనిశేశపంచభూతాని శాంతేశబలిం సరస్వతీమ్ |

ప్రాగాదికాస్తంప్రముఖస్యభూతతాక్ష్యాదికేత్యోబుజయూథపాక్షహాః ||  
 తదాలయస్థానపి చార్చయిత్వా బలిం ప్రదద్యాదఖిలామరార్చనమ్ |  
 కేచిత్త్వపూపం తిలసక్తులాజాః హునేన్మహాశాన్తిముదీర్య హోమమ్ ||  
 సశర్కరాజ్యం దదిమగ్ధమేతత్సమం గృహీత్వోపభృతాబ్జకుండే |  
 ఉచ్చార్య వక్షైర్విష్ణవవిష్ణుసూక్తాః సపౌరుషం విశతికృత్వ ఏవమ్ || 4  
 సవ్యాహృతిం విష్ణుమనుస్మరన్ హుత్వాధ కుండే పరిషద్రణస్య |  
 తత్తన్మనూనామసదాదికాంశ్చ హుత్వా పృథగ్వింశతిహోమమగ్నమ్ ||  
 సభ్యానలే వారుణపంచకం చ జయూది యద్దేవమనూన్ పృథక్ త్రికా |  
 సవ్యాహృతీన్వై సకృదేవ హుత్వా ధాత్రామరార్చదను

హుత్రమాహుః || 96

ప్రధానాహూమః:—

ఆవాహ్య నిర్వాప్య హునేత్సువేణ శ్రీవిష్ణుగాయత్రిముదీర్యసభ్యే |  
 హుత్వా సమిద్భిః పరిషిచ్య తస్మిన్ ఘృతం హవన్యా యది వైష్ణవేన ||  
 విష్ణోర్ముకాదైర్వరుపభృతయూజ్యం జహ్వో చగుం వైష్ణవమర్చకృత్వః |  
 స్రువాత్సకృదైర్విష్ణవ మూలహూమం కూశ్మాణ్డహూమం

జహుయాద్భృతేన || 98

సస్వస్తిచైవేతి దశాహుతీశ్చ ప్రత్యేకమగ్నమ్ శతశో హుతేన |  
 చిరాయుషేత్యాదిమనూన్ వదన్తి శ్రీసర్వదైవత్యమిహైకకృత్వః || 99  
 యద్వావిహాయాఖిలసర్వదైవ్యం యన్మార్గమితే సవధాలయేషు |  
 తన్మార్గగానాం పరిషద్రణానాం మంత్రైస్సూక్తేనైవచిహ ప్రధానే ||  
 స జ్ఞాయతే యత్పరివారమంత్రస్తన్మూర్తిమస్తం సహ వైష్ణవేన |  
 ఘృతేన హుత్వాహవసీయకుండే సహస్రశీషాఘృతమాదిమన్త్రా ||

చిరాయుషా నూదిమనుష్యయం చ తద్భాగవేంద్రాశలమస్త్రజాలమ్ ।

సవిష్ణుసూక్తం ఖలు దక్షిణాక్షా బ్రాహ్మం చ యామయం చ

సనై క్షయతం చ ॥ 102

శ్రీభూమిదైవత్యః వైష్ణవాది తాః గామాః పత్యేయపవాయమంత్రాః ।

ఏకాక్షరాదీనిషి చావసద్ధ్యే కాచేఽమీశానమహర్కృత్యః ॥ 103

అష్టా చతుర్వా సకలం సకృచ్ఛాన్ శ్రీపాదశిరశ్చ కతుఘృతాక్షైః ।

నారాయణాయేతి హునేత్సితాజ్జేవాన్వై యశ్చ బైలై రిరభ

విష్ణుసూక్తమ్ ॥ 104

శ్రీపారమాత్మ్యం పురుషస్య సూక్తం వా వైష్ణవాస్తం సకృదేవ

హుత్వా ।

సమిద్ఘృతాన్వైద్యురుగుబుజైర్వా తత్కల్పమంత్రేశ్చ శతాష్టకృత్యః ॥

యద్వా సహస్రాహుతిషేవ సభ్యే హుత్వా మహావ్యాహృతివైష్ణవాని ।

సూక్తాని విష్ణోః పురుషస్య మోహోద్యోః సర్వదైవత్యమథేకకృత్యః ॥

ప్రాగాది సూక్తం పురుషస్య విష్ణోరేకాక్షరం వహ్నిమ చ త్వమగ్నే ।

కేచిత్తు సభ్యే యది సర్వదైవ్యం హుత్వా త్రివారం ఖలు వైష్ణవాస్తమ్ ॥

విష్ణోర్ముకాదీనిషి మిందసంక్షే ఆశ్రావితాదీనితి శాన్తిహోమః ।

యద్వా మహాశాస్త్రసి పారమాత్మ్యమింకారమష్టాధికశీతిమజ్జే ॥

దశావతారస్య సహస్రతిష్ఠా ప్రధానకుంభేషు తదిరితేషు ।

తదీయమన్త్రాసఫ కల్పమన్త్రా వా సర్వదైవ్యం జహుయాద్భృతాద్యైః ॥

చేత్సాన్యచ్చతుర్వింశతిమూర్తినాం చ తదీయమంత్రాద్యపి సభ్యకుంఢే ।

సవైష్ణవా తత్పురివారమంత్రా కుంఢేషు తేషాం దశశో హునేయుః ॥

కేచిత్తు వింశద్గరుడామితోక్తా మంత్రా శతాష్టా సకృదేవ మూర్తిః ।

శ్రీవిష్ణుసూక్తేన తథోపహహ్వా గవ్యాక్షలాశా త్సకలానలేషు ॥ 111

పంచాగ్నిపక్షేహ్యయమేష ఏవ త్రేతానలేషాహవసీయకుంఢే ।

సభ్యోదితంగామాపగ్యకుంఢే వాత్రావసద్ధ్యం సకలంతు సభ్యే ॥ 112

వివాజసభ్యారభ సర్వసమ్మే హుత్వాస్తహోమం విస్మజేత్ప్రభాతే ।

(శ్రీవాజపేయక్రితుదీక్షణేన సృసిహవాన్నాగ్నిచిత్రాక్షణితే ।

సంప్రతిష్ఠావిధిదర్శనస్మిన్ ప్రధానాహూయంనవధాహ మార్గమ్.)

రత్నన్యాసః—

స్నాత్వా సముద్ధృత్య చ విష్ణుసూక్తాత్సంస్నాప్త్య ముంచేద్ధృవ

కౌతుకాంశ్చ ।

కృత్వాస్తనాహుం చ విసృజ్య పద్మమాదాయ రత్నాన్యధివాసితాని

ధ్రువస్య పీఠే కృతతత్త్వభాగే బ్రహ్మదికా వాసుకీసాధ్యవిశ్వాః ।

సనిధ్యగంధర్వశమపురశ్చ నాగార్యమాభూతమధేంద్రముఖ్యాః । 114

అరైః పృథకనేమిం సముదీర్య మధ్యే గజం చ తాక్షకమ్

శతధారమంత్రాత్ ।

బ్రహ్మదిదేవానితి పద్మరాగం వజ్రం తరింద్రం ప్రణవేతి పూర్వే ॥

ముక్తాఖ్యమగ్నానితి మంత్రతోఽగ్నో యమోదమంత్రేణ

యమే విదూరమ్ ।

తచ్ఛంఖజాఖ్యం వసవేతిస్తైర్ముతౌ యేతేశతాత్ స్ఫాటికమత్ర వారుణే॥

తత్సవ్యకాస్తం మరుతేతి వాయూ సోమేతి సోమ్యే చ సుచంద్రకాస్తమ్ ।

ఈశానమంత్రాచ్చ శివే సుసీలం బాహ్యేంద్రపూర్వాస్తర తోష్ఠపత్నమ్ ॥

శన్నో నిధత్రేత్యమృతాశ్మధాతా ధాతేతిమంత్రేణ చ లోహితాశ్మకమ్ ।

విశ్వేద ఇత్యుత్పలరత్న మేతదధి బ్రహ్మస్త్రేణ దదేత్ప్రవాలమ్ ॥ 118

న్యసేదిమాం మూర్ధమనోర్మహః శిలాం న్యస్త్యా పురస్సివ్యత్యథ శుక్తిజం

మణిమ్ ।

యం కాద్రవేయాద్విమలం తతోర్యఙ్మః కుంభిమంత్రాతురువిద

రత్నమ్ ॥ 119

తత్త్రీణ్యమంత్రేణ చ నీలరత్నం న్యస్త్యాత్ర బాహ్యేంద్రపదాది పత్నమ్ ।

సగైరికాఖ్యం హరితాలనామ మహశిలాఖ్యాంజనసీసపారదాః ॥ 120

సారాఙ్మగోరోచనముక్తమంత్రేరింద్రం ప్రణేత్యాదిభిరష్టధాన్యమ్ ।

కేచిత్త్వజే ప్రీహియసౌ న్యసిత్యా నీవారహస్థికమాషముద్గాః ॥

స్వస్థాన్ తిలం తిలముజేతు సర్వముభ్యంతరేష్వేప హిరణ్మయాని ।  
 ప్రాగాది ఘాయా మనమస్తులోమి స ఏక దేవస్య మనూరుదీర్య ॥ 122  
 న్యసేదతో దేవముద్యో శశ్చాత్ త్నామేక తన్మాయమనుద్వయం చ ।  
 బ్రహ్మదిదేవాతి పత్సు ముఖ్యాం స్తస్మింకలా దిక్షు చతుషు మధ్యే ॥  
 భూమాన తన్మాయ మనుద్వయే చక్రాదికం శంఖమధాయుభాష్టకమ్ ।  
 ప్రజాపతేర్మన్ముదీర్య కూర్మా సస్వర్ణచిహ్నం ఘనవిమృశంతలే ॥  
 మంత్రాత్తు తత్సానమణిం ప్రతిపాపమూమి చోక్తాన్ సమ

అక్షిపేయః ।

అశక్త ఏవం సవత్సమంగలాః పంచాశ్రుచిహ్నం శకలాని హేమనః ।  
 సరత్సగర్తం సుభయాభిపూతం దృఢీకృతేష్క హి పిథాయ వస్త్రమ్ ॥  
 విష్ణుర్మమస్త్రేణ నిధాయ రత్నామత్రాహుగర్భాగ్నివిసర్జయ చ ॥ 126  
 (సరత్సన్యాసం విధి రేవమాహుః సర్వప్రతిష్ఠాసు చ ఏవముక్తమ్  
 కర్తా ప్రవిశ్యాగ్నిగృహం గురుం తు హ్రామ్య వస్త్రాభరణైర్విభూష్య ।  
 సభ్యేథ సంకల్ప్య గురుః ఘృతేన పూర్ణాహుతిం సంతతధారయా చ ॥  
 సబ్రహ్మఘోషైశ్చ సువాద్యఘోషైః యదస్యమంత్రాదికసప్రతోస్తమ్  
 కృత్వాథ పూర్ణాహుతినాలికేనావృపుష్పాణి సమర్ప్య చాగ్నమ్) ॥ 128

దక్షిణాదానమ్:—

కర్తా చతుఃషష్టిమితాం చ నిష్కం గ్రామం చ దద్యాద్ధురపే యదీశః ।  
 గ్రామస్య కర్తా యది వాప్తచత్వారిశద్ధనీ చేద్విధిన్తేకవింశత్ ॥ 129  
 యద్వోతమాదిర్ధనికస్య కేచిత్ షష్టిస్తదర్ధార్ధమథోత్రమాది ।  
 ప్రధానపద్మానలహోతృసభ్యసంస్థాపకేభ్యశ్చ చతుర్థభాగమ్ ॥ 130  
 తదర్ధమేవాహవనీయకాదేః తదర్ధమస్సస్య తథర్ధ్విజః స్యాత్ ।  
 అశక్త ఏతన్నవధా విభజ్య శక్త్యా దదేన్నశ్యతి సోఽస్యథా చేత్ ॥

అగ్నిసంగ్రహః:—

సన్యాహృతిం వైష్ణవమభికృత్వః సభ్యే హునేత్సిష్టకృదగ్రమేవమ్ ।

కృత్యాన్తరహాసు సమివాదివాగ్నిం సంశృహ్య నిశ్చయం

జహుయా తదగ్నం ॥ 132

మహాపత్రిస్తాక్రమః. (స్థానిర్ణయః)

విభజ్య గర్భాలయమేకహీనం పంచాశతం కాతుకనుస్య మధ్యే ।

ఏకం ధృచం మధ్యత ఆహుతేకే వీరాననం కేవలదైవికేనై ॥ 133

గర్భాలయాశ్చే దశధాకృతే పదే క్రమాద్భవబ్రహ్మహరీః షడాననమ్ ।

సంస్వతీం బుద్ధగణేష్విరామరాశ శక్తిం చ భూతాని కురు పత్రిష్టితాః ॥

ఆదాయ కుంభం గురురస్య ఏవం కృణుష్య పాతైః సదనం సవాద్యమ్ ।

పశ్యత్య గర్భాలయమత్రే దేవకుంభం తదగ్నే సునిధాయ ధాన్యే ॥ 135

విష్ణోర్ముకాద్యైః ధ్రువజేమీషన్మానుష్యయైశ్చ సునిధాయ దైవే ।

భాగ్యేష్వ పశ్యత్పత్రిష్టితీ కాతుకం తద్దక్షే తు వామే స్వపనోత్సవా చ ॥

మోర్వోన్యస్తదీయైః పరివారదేవా తత్రత్సదేకేషు పదా స్పృశేత్సుః ।

ధృవస్య విష్ణోః పురుషస్య సూక్తాన్యే కాతురం పోచ్య

వినా ధృవాఖ్యమ్ ॥ 137

అస్యత్పత్రిష్ఠాప్య చ కాతుకాదేః మోర్వోన్యస్తదీయాః పరిషద్గణస్య ।

ప్రాణపత్రిష్ఠాప్రకారః—

జప్తాన్యత్సూక్తంగురురస్య మస్త్రీన్యాసం స్థితోత్పత్తిసమాహ్వాయం చ ॥

ధ్రువాదిదేవస్య చ మూర్ధనాభిపాదేషు సన్నస్య సుమర్భవరూఢః ।

మధ్యే యకారం పదయోరకారం హృద్యో చ మూర్ధ్ని పణిపైః

ప్రవేష్ట్వ ॥ 139

స్మాత్కాతుకాదేశ్చ తథైవ మోర్వోన్యః శ్రీం లం తదాఖ్యాది

లిఖేత్పరేషామ్ ।

తదీయబీజం చ హృది న్యసేద్వా పీతేస్య యస్త్రం త్వితి కేచి దాహః ॥

కుంభాదిదం విష్ణుముడిర్య కూర్చేనాయాతు మంత్రాద్భృవమూర్ధ్ని

తజ్జలమ్ ।

ఆవాహ్య విష్ణుం పురుషాదిదేవాః ధువాత్పరిభ్యామపి కౌతుకాదా ||  
 మోర్వోస్త్వస్తథైవాజరణో క్షదేవాః ధాతౌదిదేవాః పిమూర్తిమంతైః |  
 పుణ్యాహమాఘోష్య హరేః పురిచ్చాత్ సబ్రహ్మఘోషం సముదీర్య  
 పశ్చాత్ || 142

నిత్యాగ్రునాంతే ద్విజభోజనాని దానం ద్విజాదేః పరిదచేత్సర్వకత్యా |  
 కుర్యాత్తథైకం నవభోత్సవే చా గ్రామం పరిత్సన్నపనం ప్రభూతమ్ ||  
 పూర్వేష్టి వహ్నేర్మథనాది తక్తం తత్సూర్యబీజార్పణముఖ్యతంత్రమ్ |  
 యథాక్రమం చేద్విపరీతకంచేత్సృత్యాస్య చిత్తిం విస్మతేత్సపద్యమ్ ||  
 విష్ణోః పరితిష్ఠాఽస్య మేవమేవం కుర్యాత్పుథక్ చేత్సురుషాదిమూర్తేః |  
 ఏవం పరితిష్ఠా యది కేశవాదేః తస్మాద్దిభిస్తస్మదుభిస్తదీయైః || 145  
 బ్రహ్మేశ్వరాదేస్తు పునః పరితిష్ఠా తదియమస్త్రైః స్వహాస్యదేవమ్ |  
 అతోపయోగ్యం మణివస్త్రధాన్యం స్వర్ణాది సర్వం గురవే ప్రదేయమ్ ||  
 ఏవం పరితిష్ఠాం కురుతే స భక్త్యా పాపాద్విముక్తః పదమిన్ద్రభోగమ్ |  
 ఇహైవ భుక్త్వా చిరకాలమస్తే స హి ప్రజేద్విష్ణుజగత్సమశః || 147  
 శ్రీమాధవాచార్యాత్మజవాజపేయకృదగ్నిచిత్సన్నరసింహాయజ్వనా |  
 కృతే పరితిష్ఠావిధిదర్పణేఽస్మిక్ మహాపరితిష్ఠా పరపూర్ణమీరితా || 148

ఇతి శ్రీమాధవాచార్యసూనునా సర్వవేదసాగ్నిచితా నారసిం  
 హవాజపేయయాజనా ప్రణీతే శ్రీవైఖానసే సకలాగమసారసంగ్రహే  
 పరితిష్ఠావిధిదర్పణే ఆచార్యర్త్విగరణపీఠసంఘాతప్రయోగక్రమ శా  
 లాలంకరణ స్థూలబేరాక్షిమోచనద్రవ్య పంచగవ్యక్షీరజలాధివాస  
 మథనాగ్నిప్రణయన కుంభావాహనస్సపన ప్రతిసరబంధ శయన హత్ర  
 మహాశాంతి పంచాగ్ని హోమ రత్నన్యాస దక్షిణాదానావాహనం  
 నామ సప్తమం ప్రకరణమ్.

ఇతి సప్తమం ప్రకరణమ్.

# అథాష్టమం ప్రకరణమ్.



దశ వతారహితిః—

దశావతారస్య చ కేశవాదేః కించిద్విశేషో స్తి తమచ్యతేత్ర |  
 తదీయగాయత్రిముశన్తి మన్తం తత్కల్పమన్తం చ తదీయమూర్తేః ||  
 శ్రీకేశవాదేర్వది హతాత్మానా సర్వప్రధానే సకలస్య సభ్యే |  
 ప్రధానమూర్తేస్తు తదీయనామ విష్ణోరివాన్యత్పురుషాదికాః స్యుః || 2  
 మత్స్యాదిమూర్తేస్తు తమ క్తమూర్తిః తన్నామపూర్వాపురుషాదికా వా |  
 గాయత్రితద్వైదికతాంత్రికాశ్చ కేచిద్వినితాంత్రికమన్తమాహుః ||  
 హతాత్మం తు పాద్మేండజవిష్ణుభద్రక్రీడత్మకా మత్స్యయుగస్య  
 కుర్యాత్ |

ఆవాహనాన్తం మనునోదితేనయత్సేవతి మంత్రేణ శతాష్టహూయః ||  
 హతాత్మం ద్వికూర్మస్య చ గాహపత్యే త్వకూబకూర్మా వసుధా  
 ధరశ్చ |

సవిష్ణుమావాహ్య శతాష్టహూయం యః కుంధరాయేతి చ  
 కల్పమన్త్రాత్ || 5

పాతాల ఆదిః పౌలయోధ యజ్ఞస్తీర్థో వరాహః సకలస్య సభ్యే |  
 హతాత్మం వరాహం వరదం చ విష్ణుం తథోర్విసన్ధాయకవజ్రిదంష్ట్రే || 6  
 తతో వరాహం పౌలయాపహర్తృభూతీశవిష్ణూ భువనైకపాలా |  
 విష్ణుం వరాహం శుక్తిరూపిణం చ యజ్ఞేశ్వరం యజ్ఞవివర్ధనం చ || 7  
 తీర్థం తతః పాపహరం చ విష్ణుం సకామరూపం వరదం వరాహమ్ |  
 దేవీం మహీం గాం పృథులామథోర్విమావాహనాద్యం సకలస్య  
 కుర్యాత్ || 8



త్నామేకమస్త్రేణ శతాష్టహూమం తత్కల్పమస్త్రేష్చ మహీవదస్యాః |  
 కృత్వా ప్రతిష్ఠామపి నిత్యపూజా తదీయమస్త్రేఽతితత్తథా స్యాత్ || 9  
 పాతాలలక్ష్మీగిరిజో నృసింహః సుదర్శనః స్థూణజపుచ్ఛనామ్నః |  
 హాత్రం భవేదాహవనీయకుండే త్వావాహ్య తస్మాద్భిరేవ కృత్వా ||  
 పాతాలమూర్తిర్గరుడామితోక్తైః యో వా నృసింహేతి శతాష్టహూమః |  
 నృసింహగాయత్రిముదీర్య తత్తత్కల్పాక్తమస్త్రాంశ్చ హునేచ్ఛతాష్టా ||  
 హుత్వా తపోనాథమహాదివిష్ణుమహాబలా భక్తనృపత్నలం చ |  
 ఆవాహనాద్యం గిరిజస్య కుర్యాచ్ఛతాష్టవారం చ తపోనిధీతి || 12  
 సుదర్శనాఖ్యస్య చ చక్రమస్త్రం యో వా నృసింహేతి

శతాష్టహూమః |

ఆవాహ్య తాః స్థూణజనారసింహప్రహ్లాదసద్వత్సలవిష్ణుమూర్తిః || 13  
 కేచిన్నృసింహస్య ఖగేశశాస్తా విహాయ భూతీశ్వరసాయవేదా |  
 తత్తత్ప్రదేశే ప్రణిధాయ పూజ్యో ప్రహ్లాదనామ్నా సహ శైషికాస్తమ్ ||  
 భూతీశదైత్యన్నమహాశరీరమహాబలైర్హూర్భిరచనాద్యమ్ |  
 సోమేశశాస్తా గురుపర్వతాఖ్య ఉదారధీమూర్తిభిరస్య యానమ్ || 15  
 తద్వామపార్శ్వే యది మంత్రమూర్తిం తద్దక్షిణే శక్తిమపి ప్రపూజ్య |  
 తదస్తరే స్వర్ణనిభం చ యజ్ఞం శ్యామప్రభం తీర్థమథో నృసింహమ్ ||  
 స సర్వధాతా సుకృతిశ్చ కామో బలస్తస్త్వమోఘో విజితోఽథ విష్ణుః |  
 కంబుశ్చ నాథోఽవ్యవిచిన్త్యవీర్యః త్రిలోచనాఖ్యో బలమర్దనశ్చ || 17  
 కేచిన్నృసింహాదిచతుష్టయం చ కేచిత్తతోనస్తబలం తదేభిః |  
 ఆవాహనాద్యం సకలం చ కృత్వా కుర్యాత్తదీయైర్గునుభిః ప్రతిష్ఠామ్ ||  
 లక్ష్మీనృసింహస్య నృసింహవత్సాస్త్రస్మాద్భిరూర్వో చ తదీయమస్త్రైః |  
 శ్రీవచ్చ లక్ష్మ్యః సహ తేన కుర్యాత్పుంధక్పుంధక్పేత్తు

తదీయమస్త్రైః || 19

ఏవం ప్రతిష్ఠాం సకలస్య కుర్యాత్తన్నామమంత్రాదిభిరస్య పూజామ్ |  
 త్రివిక్రమస్యావ్యథ వామసస్య హాత్రం వదేద్దక్షిణవహ్నికుండే || 20

త్రివిక్రమం చ త్రిజగత్సతిం చ విష్ణుం తతః సర్వధరం క్రమేణ ।  
వైకుంఠమావాహ్య చ వామనాఖ్యమావాహనాద్యం వరదం చ

విష్ణుమ్ ॥ 21

సకశ్యపం స్యాదదితిప్రియం చ యో వా త్రిమూర్తీతి శతాష్టహోమః ।  
తత్రస్య భేదస్య తదీయమస్త్రైః తన్నామపూర్వం తు క్రియాదథార్చామ్ ॥  
హత్రం యమాగ్నో యది జామదగ్నేః ఋష్యాత్మజం రామ

పరశ్వథాయుధమ్ ॥

విష్ణుం తథైవోత్తరసప్తతిః స్యాద్విష్ణుర్వరీషేతి తదీయమస్త్రైః ॥ 23

రామస్య దేవ్యాః సహ లక్ష్మణాదేః యద్యేకవేద్యాం శయనం

పుథక్ స్వాత్ ॥

స్యాద్దక్షిణాగ్నావపి హత్రతస్త్రం రామం తతో దాశరథిం చ విష్ణుమ్ ॥

కాకుత్స్థమావాహ్య సలక్ష్మణం చ సౌమిత్రరామానుజలక్ష్మీవర్ధనామ్ ॥

సీతాం చ లక్ష్మీం తదయోనిజాం చ వైదేహిమావాహ్య కపీశ్వరం చ ॥

తతో హనుమానథ శబ్దరాశిః మహామతిర్నామభిరేవ మన్యే ॥

రాయేతి వై సప్తతిమేకయుక్తాం కల్పితమస్త్రైః జహుయాచ్ఛతాష్టమ్ ॥

సమిష్టృతానైర్నితరస్య నామ్నా వా కల్పమంత్రైః శతశోనలేషు ॥

రామస్య విష్ణోరివ లక్ష్మణస్య శ్రీరామవచ్ఛ్రీవదిహేలూర్విజాయాః ॥

ఆస్థాన ఆసీనరఘూద్యహస్య సభ్రాతృసీతామునివానరస్య ॥

యది ప్రతిష్ఠా సహ వా పుథగ్వారామస్య దేవ్యా సహ పూర్వవత్స్వాత్ ॥

భ్రాతృత్రయస్యాఽథ విభీషణస్య సుగ్రీవముఖ్యస్య మునేః క్రమేణ ॥

ఘోషాసనాగ్ని విదిశాసు వేద్యాః రామస్య పూర్వాది

చతుఃకృశానూమ్ ॥ 29

కృత్యాక్షిమోక్షాది తదీయసామ్నా తత్రాధివాసత్రయమభ్యవోక్త్య ॥

బద్ధ్వా పుథక్ కాతుకమేకవేద్యాం ప్రత్యేకమేషాం శయనం ప్రకల్ప్య ॥

ఆవాహ్య కుంభేష్వథ వైకకుంభే హత్రం చ కుంభేష్వభిశంస్య తేషు ॥

తన్నామమంత్రైశ్చ సమిద్ఘృతానైః హుత్వా శతం వార్ష

మథార్ధమర్ధమ్ ॥ 31

యద్వైకవహ్నా సకలస్య చోమం యద్వాత్ర రామేణ సహైవ  
కుర్యాత్ ।

ప్రాతస్తదాఖ్యామనుభిః క్రమేణ చావాహ్య దేవాదిసమస్తదేవాః ।  
బీజాని తేహమభిధాదివర్ణం సన్న్యస్య తత్తత్ఫలదయేచ్ఛయేత్తా । ।  
హత్రం భవేదాహవశ్చయవహ్నా రామం చ విష్ణుం యదుమశముఖ్యమ్ ॥  
హలాయుధం శేనతిమిద్ధిరాం చ శ్రీరామభార్యాం చ రమోక్తమస్యాః ।  
త్యూమేకమస్త్రేణ శతాష్టహోమం కల్పోక్తమస్త్రేణ శతాష్టముక్తమ్ ॥  
కృష్ణస్య హత్రం యది పాండవే కృష్ణం చ నారాయణ

పుణ్యమూర్తిమ్ ।

ఆహవానాద్యం త్రిదశాధిపం చ శ్రీరుక్మిణీం సుద్ధరిమిద్ధిరాం చ ॥ 35  
శ్రీసత్యభామాం చ సతిం కుమాం చ శ్రీభూమివత్ స్థాపనమస్య  
దేవ్యాః ।

కల్పోక్తమస్త్రైః జహుయాచ్చ సత్యః సత్యస్థమస్త్రేణ శతాష్టవారమ్ ॥  
కృష్ణస్య భేదాః బహవోఽఖిలానామేవం ప్రకుర్యాద్యది

లక్ష్మీభూమ్యాః ।

గోపాలవేషస్య తు సర్వమేవ గోపాలకం వేణుధరం చ కృష్ణమ్ ॥ 37  
గోపాలభేదా బహవోఽపి తేహం తన్నామపూర్వం చ తదీయమస్త్రైః ।  
స్యాత్కల్కినో హత్రమిహాబ్జవహ్నా శ్రీకల్కివిష్ణుం హయ

కామ రూపిణమ్ ॥ 38

యజే దృతం సత్యముదీర్య హిమం శతాష్టకం తన్నునానాన్యమక్తమ్ ।  
అవిభావానాం న హి కౌతుకాద్యాః ప్రాదుర్భవానాం చ న

వోత్సవాద్యాః । 39

తద్రూపిణః స్యుర్యది కౌతుకో వా జనార్దనః స్థాపనముక్తమూదా ।  
దశావతారస్య వినాబ్జసభ్యావన్యాని కుర్యాదితి కేచిదాహుః ॥ 40

లక్ష్మీసృసింహస్య సృసింహవత్స్యాదాపాసనాగ్నా శ్రియ ఏవమేకే ।

శ్రీనూక్తమంత్రైః జహుయాచ్చియేతి శంసాని యచ్ఛేతి

శతాష్టవారమ్ ॥ 41

సభ్యాసలే మాత్రముదీర్య లక్ష్మీనారాయణస్వామి కృతే యథోక్తే ।  
తన్నామపూర్వానిహ విష్ణుముఖ్యానావాహ్యా నారాయణసూక్త

ముక్తావ్ ॥ 42

శతాష్టనారం జహుయాద్ధృతానైః పదైః శ్రియే జాత

ఉదీర్య పాద్యే ।

లక్ష్మీవరాహస్య తు సభ్యకుండే లక్ష్మీవరాహం వరదం చ విష్ణుమ్ ॥  
మాత్రం తమావాహ్యా రమోక్తమస్య పద్మానలే తస్య

వరాహవత్సాత్ ॥

శ్రీవాజపేయక్రతుదీప్తి తేన సృసింహనామ్నాగ్నిచితా ప్రణీతే  
సర్వప్రతిష్ఠావిధిదర్శనేఽస్మిన్ దశావతారస్య చ తత్ప్రతిష్ఠా ॥

శ్రీమాధవాచార్యసూనునా సర్వవేదసాగ్నిచితా వారసింహవా  
జపేయయాజనాప్రణీతే సకలాగమసారసంగ్రహే ప్రతిష్ఠావిధిదర్శనే  
దశావతారాణాం లక్ష్మీసృసింహలక్ష్మీనారాయణ లక్ష్మీవరాహాణాం  
ప్రతిష్ఠాలక్షణం నామాష్టమం ప్రకరణమ్.

ఇత్యష్టమం ప్రకరణమ్.

## అథ నవమం ప్రకరణమ్.

పంచమూర్త్యాది ప్రతిష్ఠా:—

సాక్ పంచమూర్తేర్నవమూర్తినో వా చైకాలయస్వార్థవృతతే

సృసింహమ్ ।

తేషాం ప్రతిష్ఠా యది ధైకకాలే ప్రత్యేకమృత్విగ్గురహో హి తేషామ్ ॥  
మథ్యాది తత్తత్ప్రముఖేగ్నిశాలా తస్మధ్యవేద్యాం పురతస్తదగ్నయః ।  
తత్తత్పరస్తాత్సప్తనావటాని యద్వా షడగ్నిః పృథగేవ కుమ్భాత్ ॥  
యదైవకకుంభో నృహరేః పృథక్ స్వాత్సర్వం విశాలే యశివాగ్రతోఽస్య ।

కృత్వాఽమోక్షాద్యఖిలం యథోక్తం ప్రత్యేకమాగాహన

మంత్రమేషామ్ ॥ 2

ఆవాహ్య కుంభేషు తదీయదేవాన్ సంస్సాపయేత్సప్తఘటైః

పుష్పక్ తాన్ ॥

ద్వాద్విత్సు మాల్కీ శయనేషు తేషు తాన్ శాయయేయశ్చ

యథాక్రమేణ ॥ 4

హాత్రాణి కుండేష్వభిశంస్య కుర్యాద్విష్ణ్వాదిమూర్తేః

పుష్పగుక్తహలూమాన్ ॥

ఏకాగ్నిపక్షేపి తదీయవహ్నా వడగ్నిపక్షే తు యథోక్తహలూమాః ॥

సృసింహమూర్తేర్యది సభ్యవహ్నా యో వా సృసింహేతి

శతాప్తహలూమాః ॥

తాన్ ప్రాతరుద్ధిత్వ చ తత్రదీప్యైః గర్భాలయే తద్విధినా నిధాయ ॥ 6

ఆవాహయేయుగుఃకవోత్ర శేషః పూర్వోక్తవత్సాద్యది

కౌతుకాదేః ॥

పశ్చాత్ప్రతిష్ఠాపితకౌతుకస్య పూర్వోక్తవత్సాద్యదితి కేచిదాహుః ॥

స్సాపనాదీనాం పశ్చాత్ప్రతిష్ఠాః—

పశ్చాత్ప్రతిష్ఠా స్సపనోత్సవాదేః పూర్వోక్తవత్సేత్రనిమిత్తానాన్యమ్ ॥

కృత్వాఽజ్జసభ్యాం యది నిత్యవహ్నిం సభ్యే ప్రణీయత్ర యజేద్యథోక్తమ్ ॥

నిత్యాగ్న్యభావే తు వడగ్నిమాహుః కేచిత్ త్రివహ్నిన్

జాహుయాత్పూర్వోక్తమ్ ॥

బ్రాహ్మే ప్రతిష్ఠాపితకౌతుకస్య సవ్యే చ వామే స్సపనోత్సవా చ ॥ 9

నికృష్టగర్భాలయమస్తరాలే వా స్సాపనాదీన్ ముఖమండపే వా ॥

ధ్రువాత్సమావాహ్య చ కౌతుకాదీన్ తత్కౌతుకాద్వా

త్వితరాస్తథార్చాయః ॥ 10

పశ్చాత్ప్రతిష్ఠా బలిబేరమూర్తేః ప్రణీయ నిత్యానలమేవ సభ్యే ॥

సర్వం యజేన్నిత్యశి భిష్యభావే త్రేతాసు సంస్థాప్య తథార్చయేత్తమ్ ॥

ప్రాక్ స్థాపితే కౌతుక ఏవమస్య తత్థాపితే త్వత్సవ ఏవమస్యే ।

స్వాచ్ఛత్వప్రతిష్ఠా స్నపనాన్సవాదేః బ్రాహ్మణికాహ్వర్యన

హోమామవర్జ్యా ॥ 12

కుర్యాద్ధిలాభినః హి కౌతుకాదీ వా కౌతుకం న స్నపనోత్సవాదీ ।

శ్రీభూమ్యాః పశ్చాత్ ప్రతిష్ఠాః—

పశ్చాత్ప్రతిష్ఠా యది లక్ష్మీభూమ్యాః కృత్యైః శాలా మథ మధ్య

సభ్యమ్ ॥ 13

యామ్యే చ సామ్యే శయనాయ వేద్యామాపాసనాగ్నిః ఘృతశ్చ

వేద్యాః ।

తత్సూర్యభాగే స్నపనావతే ద్వే కుంభా భవేతా శయనే చ

కుర్యాత్ ॥ 14

నేత్రోన్నిమేషాద్యఖిలం యథోక్తం తదీయమస్త్రైః ఘటయోః

ప్రపూజ్య ।

లక్ష్మీ చ భూమీమథ శాయయేతాం వేద్యైః జమాదీః పఠితః

ప్రపూజ్య ॥ 15

నిత్యాగ్నిమాదాయ చ హోత్రమగ్న్యైరావాహనాద్యం క్షితి

మాజయాదేః ।

శ్రీభూమీనూక్తే సహ వైష్ణవేన సవ్యాహృతీ చారుజయాదిమూర్తిః ॥

స్వాత్సర్వదైవత్యమథాత్ర సభ్యే ప్రాతస్తదగ్ని అధిరోప్య సభ్యే ।

హూర్వాస్త్రహోమం చ తదీయమస్త్రైః సంస్థాప్య మోర్వ్యై రభిలిఖ్య

బీజే ॥

క్రియై తమావాహ్య తతస్తు దేవ్యోరావాహయే తస్మిన్సంక్రమస్యత్ ।

యదైవకవేద్యాం శయనం చ కుంభమాపాసనాగ్నిం పృథగాహురేకే ॥

దేవీవియుక్తే మథితాసలేన హృదోర్కబింబాదవరోప్య కుర్యాత్ ।

స స్థాపయేద్వా పునరేవబేరే దేవ్యైః పృథక్ స్థాపయేత్ ॥ 19

దేవ్యోద్భవాహః—

పశ్చాత్ప్రతిష్ఠాపితలక్ష్మిభూమ్యాః సూత్రోక్తమాగ్నేణ వివాహతస్త్రమ్ |  
 ఔపాసనాగ్నేః పరితో హరిం తం సంపూజ్య దత్వా మధుపరమసైన్ద్రమ్ ||  
 జప్తావత్సూక్తం గురురేవ కుర్యాత్కన్యాప్రదానాది సమస్తతస్త్రమ్ ||

ఇతి శ్రీమాధవాచార్యసూనునా సర్వవేదసాగ్నిచితా నార  
 సింహవాజపేయయాజనా వైఖానసమతేన ప్రణితే సకలాగమసార  
 సంగ్రహే ప్రతిష్ఠావిధిదర్పణే పంచమూర్తి నవమూర్తిప్రతిష్ఠా కౌతు  
 కస్నుపనోత్సవబలిబేరాణాలక్ష్మీభూమ్యాః పశ్చాత్ప్రతిష్ఠాదేవ్యోద్భవాహ  
 లక్షణం నామ నవమం ప్రకరణమ్.

ఇతి నవమం ప్రకరణమ్.

## అ థ ద శ మ ం ప్ర క ర ణ మ్.

బ్రహ్మేశ్వరాదిప్రతిష్ఠాః—

బ్రహ్మేశ్వరాదేః పరివర్ధణస్య తత్తత్సరస్తాత్ పృథగేవ శాలాః |  
 ఔపాసనాగ్నిం చ తదీయమస్త్రైః సేత్రోన్ని మేషాద్యశాలాని కుర్యాత్ ||  
 ఆవాహ్య కుంభేషు తదాయుధాని స్వర్ణం నిధాయ స్నువనాని బద్ధ్వా |  
 రక్షాగుణా తాసపి శాయయేయుః హోత్రాణి కుండేషు

తదీయమూర్తిః || 2

ఆవాహనాధ్యం మనుభిస్తదీయైః సవైష్ణవేదాద్వదశశో హునేయుః |  
 సమిద్ఘృతాన్నైర్నిరపి మూర్తిమస్త్రైః ప్రాతః ప్రతిష్ఠాప్య తదాలయేషు ||  
 సన్న్యస్యతత్తద్ధృదయేషు బీజం తన్నామ్న ఆద్యక్షరమావహేయుః |  
 యదైవకశాలా పృథగగ్నివేద్యోఃయదైవకవేదిః పృథగగ్నికుండమ్ ||  
 యదావ్విఖిలానామపి సభ్యకుండే హోమం పృథక్ స్యాదపి

సర్వదైవ్యమ్ |

బింబేష్వభావేషుచ తత్ర తత్ర చావాహ్య పీఠేషు బలీః ప్రదద్యాత్ ।  
 బ్రహ్మేశ్వరాదేస్తు కృత్వా ప్రతిష్ఠా నేత్రోన్నిమేషాది తదీయమన్తైః ।  
 బౌపాసనాగ్నా శతశో ఘృతాదైవైః బ్రాహ్మణ రాద్రేణ సవైష్ణవేన ॥  
 బ్రహ్మేశ్వరాయత్రిముదీర్య కదైవైః బిలైవైః శతాష్టా

జాహుయాజ్ఞ యాదీః ।

ప్రాతర్హారేర్దక్షిణనామపార్శ్వే సంస్థాప్య బ్రాహ్మణ చ  
 హృదోర్ధ్వే ఘేత్వామ్ ॥

సప్తప్రతిష్ఠాః—

ఋషిప్రతిష్ఠాక్షీనిమిలనాద్యమాపాసనాగ్నా తు తదీయమన్తైః ।  
 చిరాయ పుణ్యాయ మనూచ్య పద్మాపిత్రేతి మంత్రైః భృగవే ఇతి ద్వా ॥  
 యతః స్వమాసీద్ధృదయాదిమంత్రైః (బింబం) బీజం సమావాహ్య  
 తథార్చయేత్ ॥

శాస్త్రప్రతిష్ఠా యది సభ్యకుండే వాపాసనే వాక్షీనిమిలనాద్యమ్ ॥ 9

విష్వక్సేనప్రతిష్ఠాః—

ప్రేక్షామ ఆగ్నేయ యుగేన చాంగం సభూతమంత్రైరమితద్వయేన ।  
 జయాదిహూమం సహ వైష్ణవేన హుత్వా దృగున్మేషజలాధివాసా ॥  
 కృత్వాభిషేకం ప్రతిబద్ధ్య రక్షా సవైష్ణవం శాస్త్రమనుద్వయం చ ।  
 జప్తాన్ సమావాహ్య ఘటేర్చ్య వేద్యాం తు శాయయిత్వా సముదీర్య  
 హాత్రమ్ ॥ 11

ఆవాహ్య తన్ముర్తిభిరేవ హుత్వా నిత్యాదిమన్తైః సహ వారుణేన ।  
 శాస్త్రద్వయేనాపి శతాష్టాహూమం అపూపలాజు చ ససక్తుదూర్వామ్ ॥  
 వక్ష్యైష్టవైః షోడశకృత్వ ఆజ్యం హునేత్రభాతే అమితద్వయేన ।  
 సంస్థాప్య విశ్వస్య తదీయబీజమావాహ్య నిత్యం హరమర్చయేచ్ఛ ॥  
 కుర్యాత్ప్రతిష్ఠామసపాయినాం చ నేత్రోన్నిమేషాది తదీయమన్తైః ।  
 బౌపాసనాగ్నీ పృథగాహురేకేహాత్రం తదీయైర్మనుభిః ఘృతాదైవైః ॥



హుత్వా శతాష్టా సహ వైష్ణవేన బీజం స్యసేచ్ఛక్తిమథార్చయేత్తా ।  
చక్రప్రతిష్ఠా:—

చక్రప్రతిష్ఠా యది బింబముక్తమమృతమిమేషాది తదీయమస్తైః ॥ 15  
బౌపాసనే వాఽహవసీయవహ్ని హాత్రా న్నమావాహ్య  
సుదర్శనాదీ ॥

పంచాస్త్రము త్రిదిహ వైష్ణవం చ భూమానమద్యో న మరుద్వయం చ ॥  
సూక్తేన విష్ణోః పురుషస్య చాజ్యం శ్రీచక్రగాయత్రిసుదర్శనాభ్యామ్ ।  
సమిద్ ఘృతానైర్విజ్ఞానముచ్యతాష్టా వ్రాతన్యసేద్బీజమథాస్య  
శక్తిమ్ ॥ 17

గరుడప్రతిష్ఠా:—

తాక్షణ్యప్రతిష్ఠా శతధారమస్త్రీ కదా విసృద్వేఽక్షినిమీలనాద్యమ్ ।  
బౌపాసనే గారుడవిష్ణునూక్తం వైష్ణవం ప్రోచ్య హునేద్ధృతాద్యైః ॥  
శంఖప్రతిష్ఠా:—

శ్రీతాక్షణ్యగాయత్రిమనో శతాష్టావ్రాతన్యసేద్బీజమథాస్య శక్తిమ్ ।  
శంఖస్య తన్మాయమరుద్వయేన బౌపాసనాగ్నా సహ వైష్ణవేన ॥ 19  
తన్మూర్తిమంత్రైః జహురూచ్యతాష్టా వ్రాతన్యసేద్బీజమథాస్య  
శక్తిమ్ ।

ధాత్రాదిద్వారదేవప్రతిష్ఠాది:—

ధాత్రాదికన్యాక్షినిమీలనాది ద్యావాపృథివ్యోః శ్రీయ తస్థ ఏషైః ॥ 20  
మంత్రైః చతుర్ణామపి వాస్తుహూతమం కృత్వాంగశుద్ధి  
పరివహ్నిగవైః ॥ 21

వస్త్రైస్తదంగానభివేష్ట్య కుంభే ధాత్రాదిదేవానభిపూజ్య హాత్రమ్ ।  
బౌపాసనాగ్నా సహ వైష్ణవేన ధాత్రాదిదైవత్యముదీర్య హుత్వా ॥ 22  
సమిద్ధృతానైః దశశః ప్రభాతే బీజాని చావాహ్య  
తథార్చయేత్తా ।

కనాటయుగ్మస్య పృథక్ ప్రతిష్ఠా తద్దేవమస్తైః ప్రతిమాన్వితస్య ॥ 23

నేత్రోన్నిమేషాది తత్య విశ్వం యో నోభిరక్షేతి మనుద్వయేన ।

బౌపాసనాగ్నావపి వాస్తుహిమం వేద్యాం కవాతా సునిధాయ

హోమః ॥ 24

షడ్వైష్ణవాస్తే పతిరాదిమంత్రైః ప్రాతస్తథావాహ్య దదేత్కవాటే ।

స్వాద్వాపాలస్య మునీంద్రస్థాస్థాపతాప వైఖానసకిష్కితీర్థైః ॥ 25

నేత్రోన్నిమేషాద్యశలం చ హిత్రమాపాసనే వైష్ణవశాస్త్రయుక్తైః ।

హుత్వా ఘృతాదైవైః దశశః ప్రభాతే బీజాని చావాహ్య

తథార్చయేత్తా ॥ 26

బలిపీఠప్రతిష్ఠా :—

కుర్యాత్ప్రతిష్ఠాం బలిపీఠకస్య బౌపాసనాగ్నా ఖలు వాస్తుహిమమ్ ।

కృత్వాంగశుద్ధిం పరివేష్ట్య వక్ష్యైః సంకల్ప్య శయ్యాం చ

ఘటేక్షుహస్తమ్ ॥ 27

ఆవాహ్య హిత్రం సహ మూర్తిమస్తైః సహంగనామ్నా సహ

వైష్ణవేన ।

హుత్వాక్షుయేభూతమనుద్వయేన దశాజ్యముఖ్యైః బలిపీఠమధ్యే ॥

ప్రాతస్తథావాహ్య బలిం ప్రదద్యాత్ యేభూతమస్త్రైః తు

భూషణప్రతిష్ఠా :—

మూర్తిభిర్వా ।

స్వాద్భూషణస్వాధిపక్షుఖస్య చక్రాదికానాం చ తదీయమస్త్రైః ॥

బౌపాసనాగ్నా యది వాత్ర హిత్రం తన్మూర్తిమస్త్రైః సహ వైష్ణవేన ।

సమిద్ఘృతానైః దశశో హునేత ప్రాతః సమావాహ్య

విభూషయేత్తమ్ ॥ 30

చేత్పాదుకాయా గరుడాధిపాయా వినాక్షిమోక్షం తదధీశమస్త్రైః ।

బౌపాసనాగ్నా యది వాత్రహిత్రం తన్నామమస్త్రైః సవైష్ణవేన ।

సమిద్ఘృతానైః దశశో హునేయుః పాతః సమావాహ్య

హారేదకదేతే ।

పీలే చ ధర్మో వ్యజనే చ నాయుః సచామరస్యాక రవిశ్చ వస్త్రే । 32  
 ఛత్రేషు ఖట్యాసు చ శేషమేషం నాద్యేషు కుడిశమధానిలేషు ।  
 యానేషు తాక్ష్యం చతురం ఏవమాన్దోలికా యాం తు జయో  
 ధ్వజాదా । 33

సపానపాత్రేష్వశ్చలేషు హోమో భోజ్యాదిపాత్రేష్వితరేషు సూర్యః ।  
 శ్రీః దీపదానే గరుడశ్చ లక్ష్మీః స్యాత్తోరణే శేష(శు) ఉభే రవిర్వా ॥  
 చేద్దంటికాయాం శివమస్యనాదే వేదాశ్చ జహ్వసు వజ్రానశ్చ ।  
 సపీఠఖట్యాంశుకపాత్రేషుటాఛత్రధ్వజౌచామరతౌలికాదేః ॥ 35  
 అత్యున్నిమేషాః ప్రితిమాన్వితా శ్చైవాపాసనాగ్నా తదధీశమస్త్రైః ।  
 హుత్వారికకృత్వః సహ వైష్ణవేన ప్రాతః సమావాహ్య హారేః  
 ప్రదద్యాత్ ॥ 36

హనూమత్ప్రతిష్ఠా:—

కుర్యాద్ధనూమత్ప్రతిష్ఠాప్రతిష్ఠామక్యున్నిమేషాది తు తస్మాత్ప్రమాన్త్రాత్ ।  
 ఔపాసనాగ్నా సముదీర్య హాత్రా మంత్రైః హనూమస్తమతః కపీశమ్ ।  
 సశబ్దరాశిం త్వనిలాత్మజం తమావాహ్య నిర్వాప్యహునేచ్ఛ వేద్యామ్ ।  
 తం శాయయిత్వా శయనేఽథ కుంభే త్వావాహ్య సంస్నాప్య  
 సమిద్ఘృతాన్తైః ॥ 38

తస్మార్దిమంత్రైః జహు రూచ్ఛతాప్తౌ తన్నామమస్త్రైః సవైష్ణవేన  
 ప్రాగః ప్రతిష్ఠాప్య తదీయబీజం సన్నయ్య చావాహ్య తథార్చయేత్తమ్ ॥  
 భక్తప్రతిష్ఠా:—

భక్తప్రతిష్ఠాక్షీనిమిలనాద్యం తన్నామమంత్రైః స చ వాత్ర హాత్రమ్ ।  
 వేద్యాం వృథగైవ శయనాని కుంభేష్వావాహ్య సంస్నాప్య  
 సుబద్ధ్య రక్షాః ॥ 40

తాః శాయయిత్వా శయనేషు చైకే త్వావాహ్య కుంభేషు  
 తదీయనామ్నా ।  
 ఔపాసనాగ్నా సహ శాస్త్రమస్త్రైః తన్నామనిశ్చిచ్ఛకకం పృథక్ శాస్త్రాత్ ॥

యద్వాఽప్రజాదేః పృథగేవ సర్వం కూద్రానులోమస్య పృథజ్

హాసత్రమ్ ।

ప్రాతః సమావాహ్య తదీయనామ్నామాద్యాక్షరం బీజమపి న్యసేయుః ॥

వాహనాది ప్రతిష్ఠా :—

కుర్యాత్ప్రతిష్ఠాం యది వాహనానామాపాసనాగ్నౌ సహ వా తదీయైః ।

అత్సున్నిమేషాద్యథ వాస్తుహోమం కృత్వాఽగ్నిశుద్ధిం చ

జలాధివాసమ్ ॥ 43

సంకల్ప్య శయ్యాం పరిశేప్త్య వస్త్రైరావాహ్య కుంభే యది

వాత్ర హాత్రమ్ ।

తదీయమస్త్రైశ్చ యమర్పయన్తి శనో నిధత్యైః ఫణిశ్వరస్య ॥ 44

గజస్య చేద్ధస్త్యసి హస్తి మస్త్రమశ్వస్య చాశ్వాఽసి హయోఽసి

మస్త్రమ్ ।

గరుత్మతశ్చేచ్ఛతథాకదేతి చాన్యస్య తన్మూర్తి(ల)తదీయమస్త్రైః ॥ 45

సవైష్ణవైస్తే శతశో హునేత్రానావాహ్య దేవానధిరోపయేత్త్రమ్ ।

రథప్రతిష్ఠా తు రథస్థతత్రదేవోక్తమస్త్రైఃఖిలాని కుర్యాత్ ॥ 46

సద్మప్రతిష్ఠా విధినాక్షిమోక్షం న్యాద్వాస్తుహోమోఽథ జలాధివాసః ।

సంకల్ప్య చావాహ్య తథైవ కుంభే రక్షాం చ బద్ధ్వా తదధస్తు నేదిః ॥

ప్రహ్యదినా ద్వ్యంగులికోన్నతంస్యాత్ పంచోక్తశయ్యాశయనే

శయాసమ్ ।

కృత్వా రథం వస్త్రచయైః సమస్తం నిశ్చిద్రమావేప్త్య

రథాభితోఽగ్నిమ్ ॥ 48

పంచ త్రిరేకం యది వా ప్రపాయాం కృత్వాఽత్ర హామశ్చ

సవాలయోక్తః ।

తత్రద్దిశిస్థామరమస్త్రినామ్నా తత్రద్దిగ్గ్నౌ యది వా హునేయుః ॥ 49

ఏకాగ్నిపత్నే యది సభ్యకుండే ఔపాసనే వాత్ర రథస్తరేతి ।

శతాష్టకృత్యః సమిదోదనాజ్యైః సవైష్ణవేనైవ హునేత్ప్రభాతే ॥ 50

సన్నన్యస్య బీజాని తదీయకక్తిరేవావాహ్య దేవావధిరోపయేత్తమ్ :

దేయా ప్రతిష్ఠాదితదక్షిణాన్యైవా సప్తవిమ్కాఽస్తు తతఃస్త్రిహంస్యః ॥

ఇతి శ్రీమూఢవాచాశ్చసూచనా పుర్వవేదసాన్నిచితా నారసిం  
హవాజపేయయాజనా వైఖానసుతేన ప్రణీతే సకలాగమసార  
సంగ్రహే సర్వప్రతిష్ఠావిధిఃప్రణే బ్రహ్మవిసర్వభరివారాకాం సహ  
ప్రతిష్ఠాభూషణవాచకా పీఠకాదిసర్వపరిచ్ఛేదపంచాయుధమానుమద్భక్త  
జనవాహనరథప్రతిష్ఠాబిక్షణం నామ దశమః ప్రకరణమ్.

ఇతి దశమం ప్రకరణమ్.

## అదైకాదశం ప్రకరణమ్.

త్రిమూర్తిప్రతిష్ఠా :—

వక్ష్యే త్రిమూర్తిప్రతిష్ఠామధ్యే హరిం బ్రహ్మశివా ద్విపాశ్చైవ  
తథా త్రిశాలా సురవిస్తు తత్క్షణః విష్ణోర్విభోక్తం సకలం చ కుర్యాత్ ॥

బ్రహ్మప్రతిష్ఠాంకురకిర్ణ కృత్వా తదీయమన్తైస్తు తథాజ్ఞాహూయః ।

నేత్రోన్నిమేషం చ జలాధినాసం సంస్పాద్య రక్షాం ప్రతిబద్ధ్య వేద్యామ్ ॥

తం శాయయిత్వా పరిపూజ్యకుంభే సభ్యే తు చాత్రం సహ లోకపాలైః ।

ఆవాహ్య నిర్వాప్య హునేచ్ఛ మూర్తిః ప్రజాపతేన త్వదితి ద్వయం చ ॥

జయాది కూశ్మాండగణాది సర్వదైవత్యమంత్రాంతకృదేవ హుత్వా ।

బ్రాహ్మద్వయేనైవ శతాష్టకృత్యః సావిత్రిముక్త్యాబ్జశతైశ్చ హోమః ॥ 4

ఐంద్రానలావాహవసీసుకుండే తో దక్షిణాగ్నాయమన్తైర్ముతౌ చ ।

స్వాధ్వాహాపత్యేంబుపవాయుమంత్రః సామ్యేశకాబేరకమావసభ్యే ॥ 5

వేదాదిమన్తైః శతశస్తదగ్నా ప్రాతన్యసేద్బీజమథాస్య శక్తిమ్ ।

స్యః బ్రహ్మణశ్చేత్పరివారదేవా దిక్పాలకాస్తన్మనుభిః ప్రతిష్ఠా ॥ 6

హంసధ్వజం బ్రహ్మణ ఉత్సవేఽన్యత్రదీయమన్తైః సహ విష్ణువత్సాత్ ।

స్వాచ్ఛంకరస్థాపనమత్ర సర్వం బ్రహ్మోక్తవద్రాదయుగేన సార్థమ్ || 7  
తదాగమోక్తం యది వాగ్విశాలా వేదిత్వ కుండం నవ పంచవైకమ్ |

యుగాశ్రయోన్యర్థశక్తికోణ వృత్తర్తుకోణాబ్జపదప్రకోణమ్ || 8

ప్రాగాది వేద్యాః పరితోష్టకుండం వృత్తం ప్రధానం శివశక్ర మధ్యే |

ద్వేష్కార్థముగుల్కుదముం విశాలు త్రిమేఖలానామధ ఏవ మేవ || 9

ఏకాదివృద్ధ్యా దశకాంగులాస్తం ముష్ట్యాదికాష్టాస్తకే రాగ్నికుండమ్ |

సమేఖలం ఖాతసము విశాలం సయోనినాభిర్న హి యోనిపద్మే(ద్వే) ||

కృత్వాంకురం తత్త్వపదేషు మధ్యే న్యస్తే వస్తుకుంభం పరితోష్టచారం |

ద్వాపరాధా మేకం ప్రతిదిగ్విహాయ తత్పాలికాదీ క్రమశః శివాదా ||

న్యస్తాస్య భవ కేశవమర్చయిత్వా త్రయీమయం చ

క్రమశోభిపూజ్య |

పుణ్యాహముచ్చార్య నివాపయేయుః బీజాని సింహేచ్ఛివకుంభతోయైః ||

ప్రాక్ స్థాపనా నాం యది లోహజస్య తాత్కాలికే శైలజశూలయోశ్చ |

మధ్యాది దిక్ష్యత్ర మణి నిధాయ దిక్పాలబీజైః క్రమశోద్భవేన్మి ||

శాల్యజ్జమధ్యే శివమష్టకుంభాంత్రలోకపాలాః పరితో నిధాయ |

సువర్ణసూచ్యా ప్రహరేణ కృత్వా నేత్రేణ మస్త్రేణ దృగున్ని మేషమ్ ||

త్రియంబకం ప్రోచ్య తదియసూక్తం తద్భ్రహ్మజ్జేతి చ వైష్ణవం తత్ |

న నిష్కలస్యాక్షినిమిలనం చ న సూత్రరేఖాం సకలస్య కుర్యాత్ |

ద్రవ్యాణి సందృశ్య ఘటాభిషేకం మూర్ధాది కృత్వాష్టమృదర్పణం చ |

జలం ప్రవిశ్యాత్ర సరస్వతీం చ గంగా చ సింధుం యమునాం సమర్చ్య ||

లంబాఖ్యకూర్చేన సహుశు కేన బద్ధ్యా జలాస్తః సునిధాయ పీఠే |

తం కంఠదక్షే కలశాష్టకం చ సలోకపాలం పరితో నిధాయ || 17

త్రిద్వేష్కరాత్రార్థాదిసార్థయామం యద్వాధివాస్య త్వభిషిచ్య సీత్యా |

స్నానావతే తం కలశైశ్చ గవ్యైః సంస్నాప్య చాజ్ఞాష్టమృదంబుభిశ్చ ||

పుణ్యాహమాఘామ్య హిరణ్మయాద్యం వా తాస్తవం

కాతుకమస్య దక్షే |

లింగస్య మధ్యే పురుషేణ బద్ధా వృతం శాయయిత్వా శయనే యథోక్తే॥  
అగ్రే ఘటం వర్ధనిమష్టకుంభా సవస్త్రపూత్రా సపిదానకూర్చాః ।  
సన్నత్యస్యమధ్యే శివమింద్రపూరంకుభేష్యనస్తేశమథాత్ర సూక్ష్మమ్ ॥ 20  
శివో క్తమేకాక్షరమేకరుద్రం త్రిమూర్తిమావాహ్య యథాక్రమేణ ।  
శ్రీకంఠమావాహ్య శిఖండకం చ బీజు తదస్త్రం చ నిధాయ హోమమ్॥  
ఆవాహనం స్వాగతసుప్రతిష్ఠే నిరోధనం సన్నిధిరీశకుంభే ।  
సద్యాదిమంత్రైరుపవేది మంగలా ఋగాదివేదా కురు

మస్త్రజప్యమ్ ॥ 22

గురుః ప్రధానే త్వితరేన్య ఇధైః సద్యేన మూలేన  
ఘృతం హునేచ్ఛ ।

ఆఘారమస్త్రేణ చరుం చ లాజా తత్పూర్వమస్త్రేణ  
హృదాస్య ముద్గమ్ ॥ 23

మాషా శిరోమస్త్రిత ఈక్షణేన యవాంశ్చ వామేన తిలాంశ్చ శాలీః ।  
ఈశానమస్త్రేణ తతోన్త్రమంత్రాత్ గోఘామధాన్యం చ  
శిఖామనోస్తు ॥ 24

నీవారహోమం కవచేన సక్తుం సిద్ధార్థకం పాశుపతేన బీజైః ।  
దధీని మగ్ధస్తు దశాక్షరేణ సర్వం చ సవ్యాహృతిమేవ హుత్వా ॥ 25  
స్పర్శా (పార్శ్వా) హుతిం బ్రహ్మశిలాం స్పృశ్ స తా  
బ్రహ్మజ్ఞానముదీర్య పిండికామ్ ।

మనోన్మనీమస్త్రిత ఆముఖాంఘ్రి మూర్తస్య చేత్ షోడశవారహోమః॥  
ప్రాతర్మణీ న్యస్య శివాఖ్యసూత్రే శ్రీవామదేవేన నిధీయమానమ్ ।  
అఘోరమస్త్రేణ నిరోధనం చ తం సన్నిధిం తత్పరుషేణ కృత్వా ॥ 27  
ఈశానమంత్రాత్పుముఖీకృతం తద్ధ్యాయేన్మనోన్మన్యముదీర్య దేవమ్ ।  
జయాదిహోమం జహుయాన్నవాగ్నౌ పూర్ణాహుతిస్తాః శిరసాఽథ  
హోమమ్ ॥ 28

సమాప్య కుంభం గురుః ప్రధానం తస్మాద్విపాస్త్యస్య  
ఘటాగృహీత్వా

పరీత్య గేహం పురతో నిధాయ చావాహ్య మూలేన శివ తదన్యాత్॥  
 తద్వర్ధనీతో హృది మూలచుట్టే దలేషు పూర్వాద్యభితత్ప బీజాత్ ।  
 సస్మ్యస్య కుంభాంబ్యభిషిచ్య కేరచుభ్యర్చ్య కుర్యాత్సృజనోత్సవా చ॥  
 దన్యాచ్ఛతుఃషష్ఠీమితాంశ్చ నిష్కాత్ పంచాశదస్మై గురవే చయద్వా  
 ద్వాత్రింశదస్యస్య నశాప్త సప్త వా మూర్తిసానానుసి దక్షిణా స్యాత్॥  
 వక్ష్యామ్యశేషం యది చోత్తరతమశ్శవాదీని హరస్య కుర్యాత్ ।

ఇతి శ్రీమాధవాచార్యసూనునా సర్వవేదసాగ్నిచితా నార  
 సింహవాజపేయయాజనా వైఖానసమతేన ప్రణితే సకలాగమసార  
 సంగ్రహే ప్రతిష్ఠావిధిదర్శనే త్రిమూర్తిప్రతిష్ఠావిధిర్నామైకాదశం ప్రక  
 రణమ్ ।

ఇత్యేకాదశం ప్రకరణమ్.

## అథ ద్వాదశం ప్రకరణమ్.

గృహార్చనాబింబప్రతిష్ఠాః—

కుర్యాత్ప్రతిష్ఠాం హరిశంకరాదిగృహార్చనానాం గృహవాాయుశంభోః ।  
 త్రిదేవ్యకహస్తాలయమిష్టకాభిః మృదాథ వేద్యామపి పీఠకం స్యాత్॥ 1  
 పూర్వోక్తవత్సాకురకర్మ కృత్వా సపీఠసంఘాతకమక్షిమోక్షమ్ ।  
 జలాధివాసం యది వాంబుపూర్ణే పాత్రేంబుచాసం గృహ ఏవ శాలామ్॥  
 బద్ధావస్య రక్షాం కలశైశ్చ సప్తభిః సంస్నాప్య శాల్యాదికృతాత్ర వేదిః ।  
 హస్తాన్నతాయామవిశాలకాస్యాం సపంచవస్త్రై శయనే సదేహిమ్ ॥ 2  
 తం శాయయిత్వేంద్రియైశ్చ కుంభే సకూర్చితే చ సవస్త్రయుగ్మే ।  
 ఆవాహ్య తత్కల్పవిధేర్యథోక్తం తద్దక్షిణేగ్నిత్రయమేకమాహుః ॥ 4  
 ఔపాసనే హస్తాత్రమపి ప్రణితే ఓం భూభువః స్వో పురుషాది సర్వమ్ ।  
 నిర్వాప్య విష్ణోః పురుషస్య సూక్తం మోర్వో వ్యశ్చ వక్ష్యాన్మవ

పూర్వమాహుః॥ 5



తదీయమూర్తిశ్చ తదీయమస్త్రైః నారాయణాయేతి శతాష్టపద్యే ।  
 హుత్వా హృభాతే నమర్తుషేతత్పితే న్యసేద్భ్రహ్మదిగీశమస్త్రైః ॥ 6  
 పీతే హృతిష్ఠాప్య చ విష్ణుసూక్తాదానాహ్య బీజం హృదయే న్యసేత్తమ్ ।  
 తస్మాద్విశేషస్య తథైవ సర్వః తదీయమస్త్రైశ్చ సహౌష కుర్యాత్ ॥ 7  
 రత్నాదిలింగస్య గృహార్చనస్య వా దక్షమూర్త్యాది కలాన్వితస్య ।  
 పూర్వోక్తవస్తృతీనిమాలనాంబువాసాదిరత్నగుణబద్ధనాస్తమ్ ॥ 8  
 తద్ధ్యాన్యవేద్యాం యది కంబోద్ధేత్ తు శాయయిత్యా యది

పంచవహ్నిమ్ ।

యదైవకవహ్నిం చతురశ్రమేతే నా వర్తులం స్థండిలమేవ వాత్రీ ॥ 9  
 సమిద్ఘృతాన్నైః సహ ముగ్ధమాషయవాంస్త్రీలా శాలి

సగోధుమాఖ్యమ్ ।

నీవారిశక్తూస్త్రీలన్నపం చ దధీని మగ్ధం చ తదీయమస్త్రైః ॥ 10

సద్యాదికాస్త్రానధి మస్త్రైకైర్వా హుత్వా జయాదీశపి వా హృభాతే ।  
 ఆవాహనస్వాగతసుహృతిష్ఠా నిరోధం సక్ష్మధి(మధ్య)పస్య పీతే ॥ 11

సద్యాదిమస్త్రైః కృతమేవ కుంభానావాహ్యా బీజం హృది చాభిషిచేత్ ।  
 విఘ్నేశ్వరస్థాపనమస్య మస్త్రైః అత్యున్నిమేషం చ జలాధివాసమ్ ॥ 12

బద్ధాస్య రత్నామభిషిచ్య వేద్యా తు శాయయిత్యాంబుఘటే సవస్త్రీ ।  
 ఆవాహ్య చౌపాసనవహ్నికుండేపద్మానలేవాఽస్య సమిత్ ఘృతాన్నైః ॥

ధర్మోఘ్నయగ్నేన చ కల్పమస్త్రైశ్చ తేతుఖండానిసుధక్షణేన ।  
 విఘ్నేశగాయత్రీముదీర్య హోమః శతం తదర్ధం యదివా తదర్ధమ్ ॥ 14

హుత్వా ప్రభాతే తు తదీయమస్త్రైః నారాయణాయా బీజం చ ఘటేభిషిచేత్ ।  
 సూంద్రహృతిష్ఠాక్షినిమాలనాంబువాసాభిషేకాది తదీయమస్త్రైః ॥ 15

తం శాయయిత్యాత్రీ ఘటే సమర్చ్య వడశ్రీ జౌపాసనకేఽనలేవా ।  
 జగద్భవాద్యైశ్చ జయాదిభిశ్చ హుత్వా శతార్ధార్ధమథ హృభాతే ॥ 16

సంస్థాప్య తస్మంత్రత ఏవ పీతే బీజం సమావాహ్య తథార్చయేత్తమ్ ।

లక్ష్మీప్రతిష్ఠాహవనేఽబ్జకుండే శ్రియేతి కృత్యాక్షినిమిలనాదీః || 17  
 హాత్రం చ శంసాది హనుద్వయేన కతాష్టకం సూక్తత ఏవ కృత్యా |  
 శతాష్టనామ్నా శతవారముస్యాః శ్రియేతి బిలైవః జహుయూచ్ఛతాష్టా ||  
 మధ్యాభ్యయుక్తాం పృషదాభ్యమేకాం ప్రాతస్తధావాహ్యా

తథార్చయేత్తామ్ |

దుర్గాప్రతిష్ఠాక్షినిమిలనాదీః కుర్యాత్తదీయైశ్చుభివ్యభోక్తామ్ || 19  
 తాం శాయయిత్వా త్ర ఘటే జహూదీనావాహ్యా వేద్యాం

వరితోఽర్చయేత్తాః |

హాత్రం చ సభ్యే సహ వైష్ణవేన దుర్గోక్తసూక్తేన శతాష్టకృత్వః | 20  
 బ్రాహ్మం చ కాద్రు సహ భాతికేన సవారుణం తత్ర జహూదియూర్తీః |  
 కూశ్మాండమన్తాది సహస్రహేళామం సకృత్పూజై రపి విష్ణుసూక్తాత్ |  
 హుత్వా శతాష్టా సహ కల్పమన్తైః ప్రాతః సమావాహ్యా

తథార్చయేత్తామ్ |

సరస్వతీస్థాపనమబ్జకుండే సారస్వతం సూక్తమగ్నిర్య కుర్యాత్ || 22  
 లక్ష్మ్యన్నిమేషాద్యఖిలాని హాత్రం తత్సూక్తమన్తైః సితపద్మపత్తైః |  
 సహస్రహేళామం యది వా స్వశక్త్యా ఘృతాహుతిర్వాధ  
 సచారమాత్మ్యమ్ || 23

శ్రీవిష్ణుసూక్తం సకృదేవ హుత్వా ప్రాతః సమావాహ్యా

తథార్చయేత్తామ్ |

యదిప్రతిష్ఠా భువనేశిముఖ్యశక్తేః తదీయైః మనుభిశ్చ కుర్యాత్ || 24  
 దుర్గోక్తపద్యాక్షినిమిలనాద్యం తాం శాయయిత్వాఽథ

ఘటేఽభిపూజ్య |

ఔపాసనే వా యది సభ్య ఉక్తే హాత్రం తదీయైః శతశో ఘృతాద్యైః ||  
 హుత్వాఽథవా కల్పవిధానవాచా ప్రాతః సమావాహ్యా

సమర్చయేత్తామ్ |

కాలీప్రతిష్ఠాక్షినిమిలనాద్యం తదీయైః పదధీత వేద్యామ్ || 26

తాం శాయయిత్వాఽథ సుపూజ్య కుంభే చౌపాసనాగ్నా యది

వాత్ర మాత్రమ్ ।

చండితి మోహీతి మరుద్వయేన తత్కల్పమస్త్రోత్ప మునేచ్ఛతాష్టా ॥

సమిద్ముతానైర్నిశ్చ తథాన్యకైః ప్రాతః సమావాహ్య

తథార్చయేత్తామ్ ।

కుర్యాత్ప్రతిష్ఠాం మరుదాదిక క్షేకేషు తవాభ్యామనుభిః సమస్తమ్ ॥ 28

కుర్యాత్ప్రతిష్ఠాం యదైవస్య నేత్రోన్నిమేషాది తదీయమస్త్రైః ।

తం శాయయిత్వాఽథ కుంభేఽభిపూజ్య చౌపాసనాగ్నా యది

వాత్ర మాత్రమ్ ॥ 29

క్షేత్రస్య పత్యాది మరుద్వయేన తల్పక్రమస్త్రైః శతశో మునేయుః ।

సమిద్ముతానైర్నిరపి కల్పవద్వా ప్రాతః సమావాహ్యతథార్చయేత్తామ్ ॥

నవగ్రహాణాం యది నా ప్రతిష్ఠా నేత్రోన్నిమేషాది తదీయమస్త్రైః ।

మధ్యాది తత్తచ్చ మనే క్రమేణ తా శాయయిత్వైకకుంభేఽభి

పూజ్య ॥ 31

బౌపాసనాగ్నా యది పంచవహ్నా సూర్యస్య సభ్యే శశిశుక్రయోస్తు ।

మూత్వా తయోరాహవనీయకుండే రాహ్వరయోః దక్షిణవహ్నికుండే ॥

చేన్మృద కేతోర్విరపి గాహవాన్త్యే మూత్వాఽవసథ్యే గురుసౌమ్యయోశ్చ ।

తదీయమస్త్రైశ్చ సమిత్ముతానైః మూత్వా శతాష్టా చ పృథక్

పృథక్ స్వాత్ ॥ 33

యదైవవహ్నా పృథగేవ సర్వం ప్రాతః సమావాహ్య

తథార్చయేత్తామ్ ।

సూర్యప్రతిష్ఠాఽక్షిణిమీలనాద్యముచ్యమస్త్రైః భవేచ్ఛ చాత్రమ్ ॥

బౌపాసనాగ్నా రవిమూర్తిమస్త్రైరావాహనాద్యం సహ మాసనామ్నా ।

శ్రీసూర్యగాయత్రిముషీర్య సూత్వా సహస్రీమర్శం యది వా శతాష్టా ॥

మితాదిమర్త్యద్యమమర్షయి చ సోమత్యదిత్యమమీకవారమ్ ।

యచ్చిద్ధిమస్త్రాది చతుష్టయం చ సమర్పితరాభిషేహాద్యమస్మమ్ ॥ 35

వక్షైష్ణవాదీంశ్చ దిగీశమన్త్రాః మింద్రాహుతీ నామభిరస్య దేవాః ।  
 శతాష్టవారం జహుయాదనుక్తం కల్పాక్షమావాహ్మయజ్ఞేభాతే ॥  
 చంద్రప్రతిష్ఠాక్షీనిమీలనాద్యం స్యాన్నోమి యాస్తేతి మనుద్వయేన ।  
 ఛోపాసనాగ్నా సముదీర్య హతాత్రిం సామ్యం సహస్రాయముదీర్య  
 హుత్వా ॥ 38

త్వం సోమమన్త్రాదను సోమగీర్భిః ఉక్తాన్ సకృత్సామ్యముదీర్యహుత్వా ।  
 సమిత్ ఘృతానైః దశశః పృథాతే చంద్రం సమూవాహ్మ  
 తథార్చయేత్తమ్ ॥ 39

ఘణిప్రతిష్ఠాక్షీనిమీలనాద్యం కుర్యాత్తదీయైః మనుభిర్ద్వయేన ।  
 తం శాయయిత్వా పరిపూజ్య కుంభే ఛోపాసనాగ్నా సముదీర్య  
 హతాత్రిమ్ ॥ 40

సమిత్ ఘృతానైశ్చ యమద్వియన్తి శనో నిధతేతి మనుద్వయేన ।  
 తన్నూర్నిమన్త్రైః జహుయాచ్ఛతాష్టా పాతః సమూవాహ్మ  
 సమర్చయేత్తమ్ ॥ 41

జలాశయప్రతిష్ఠాః—

తటాశకూపాదిజలప్రతిష్ఠా త్వోపాసనాగ్నేః పరితశ్చ వేద్యామ్ ।  
 పూర్వోక్తవత్ప్రతికురపంచగవ్యక్షీరజలాదిన్నపనం శయాద్యమ్ ।  
 తీర్థాని కుంభే వరుణం సమర్చయేత్తే శతాదైత్యశ్చ జలప్రశంసైః ॥  
 సమిత్ మృతానైః జహుయాచ్ఛతాష్టాతదంబుకుంభేన శతం త్వపోహ్మ ।  
 పుణ్యాహమాఘావ్య విమృశ్య తోయమిమంమ ఇత్యాదిభీరంబుమధ్యే ॥  
 గంగాదితీర్థం వరుణం ఘటస్థమావాహ్మ జన్తూ జలజాః క్షిపేయః ।  
 వసవప్రతిష్ఠాః—

వసప్రతిష్ఠా యది తత్ర కుర్యాదాపాసనాగ్నా పరితోఽస్య వేద్యామ్ ॥  
 కామం వసంతం శ్రియమిన్దుభిమ్బుం వసస్సతిం కుమ్భజలేఽభిపూజ్య ।  
 తదీయమస్త్రోరపి నామమన్త్రైః సమిద్ ఘృతానైః శతశో హునేయః ॥  
 ఆవాహ్మ దేవా వసమధ్యదేశే సంపూజ్య దద్యాద్గురుదక్షిణాదీన్ ।

ఇతి శ్రీమాధవాచార్యసూనునా సర్వవేదసాగ్నిచితా నారసిం  
హవాజపేయయాజినా వైఖానసమతేః క్రణితే సకలాగమసార  
సంగ్రహే క్రితాపాదిధర్మణే గృహ్యసవిష్టుశివ విఘ్నేశసంస్తలక్ష్యే  
దుర్గానరస్వతి భువనేశ్వరీముఖ్యశక్తి కాలీ భైరవ సమగ్రహసూర్యచంద్ర  
ఫణిపతిజలవనప్రతిపాలక్షణం నామ ద్వాదశం ప్రకరణమ్.

ఇతి ద్వాదశం ప్రకరణమ్

## అథ త్రయోదశం ప్రకరణమ్.



త్రివిధ ఉత్సవః :—

వక్ష్యే హ రేః భక్తిమహూత్సవం చ శాస్త్ర్యుత్సవం నిత్యమహూత్సవంచ ।  
సమంగలా గాణకభౌతికామాః సరైవికశ్రీకరమైత్తుకా చ ॥ 1

సామ్యస్తతో భావనభద్రకా చ సావిత్రీ ఏకాద్యసమాహవి స్మ్యః ।

తే కేతుపూర్వాంకుర పూర్వభేరీసంతాడనాద్యాగుణసప్తకాదా ॥ 2

యద్యోత్సవాహ్ని త్రిగుణే ద్విభాగే సాయేఽథ వా తీర్థదిను సవాదా ।

ధ్వజాదికం పంచదినోత్సవాదా కుర్యాన్న చైకత్రిదినోత్సవే వా ॥ 3

భక్త్యుత్సవః శాన్తిమహూత్సవః స్యాత్కదాచిదబ్దం ప్రతినత్య ఏవ ।

భక్త్యా కృతో భక్తిమహూత్సవః స్యాద్వాప్యధ్యాదిశాన్త్యా యది

శాన్తికోత్సవః ॥ 4

స్యాద్విష్ణుపంచస్వయనాదికాలే తీర్థం భవేత్కర్తృపురౌఢ్యవక్షే ॥

ధ్వజదండలక్షణమ్:—

వేణుద్రుజాతిద్రుమచంపకద్రుపూగద్రుమాః స్మ్యః క్రమశో ద్విజాదేః ॥ 5

సర్వస్య వా పూగతరుర్ధ్వుద్రుగావస్తబహిసాసారతమస్తవచః స్మ్యః ।

దండో విమానస్య సమో విహీనః పాదేన వార్ధేన తథాధికో వా ॥ 6

భుజాయతా యష్టిధరా సరంధ్రా దండగ్రమాయోజ్య

భుజస్తరాన్స్త్రీ ॥

యష్ట్యగ్రతో భాగిమపాస్య జేహోః శ్యస్తావ్యసాస్తర్యలయే చ రజ్జమ్ ||  
 దండాయతం వాఘ విమూసతుల్యం మ్యానాధికం ద్వారసమం ధ్వజం వా |  
 ధ్వజపటగుడలక్షణమ్:—

వస్త్రద్వయేనైవ చ కరియత్వా తస్యధ్వభాగే గరుడో ధ్రువస్య || 8  
 నాభీస్తంస్కర్ధస్సుర్జమాత్రం వా ద్వారగర్భబయతుల్యహీనమ్ |

ప్రసారితాకుంచితపటవామపాదః సువర్ణప్రభ ఊర్ధ్వదృష్టిః || 9  
 ద్విపక్షజాహ్వాంజలిస్య ఫాలే సతి మ్రుచూశం సఖదస్తయోః సితమ్ |  
 రక్తం కరాంఘ్రిః తలయోగనాగ్రే శ్యామం చ కేశాదిషు

కృష్ణవర్ణమ్ || 10

రక్తో హ్యగస్తో గులికోగ్నిజో ద్విజః తో హస్తయోర్వాసుకిరాపవీతకః |  
 కంఠః శిరస్యేవ తథేన్ద్రజౌ నృపాపీతౌ మహాబ్జః శ్రవణే తు వామతః ||  
 న్యాయత్రక్షకోయం టిసూత్రమంబుజౌ వైశ్యా సితౌ దక్షిణకర్ణకేమ్బుజః |  
 కర్కోటకో హార ఉభౌ తు వాయుజౌ కృష్ణౌ తు శూద్రౌ గరుడస్య  
 భూషణౌ || 12

తత్సార్వయోర్ద్విపధిరౌ చ చామలే చత్రే ఒర్కచన్ద్రావపి చక్రశంఖకౌ |  
 సనాతనాఖ్యః సకేశ్చ ధూపదీపౌ చ ఘంటా లిఖితాష్టమంగలమ్ || 13  
 పంచాముధాన్యార్థ్యర్థ్యమధిశ్చ పూర్ణ కుంభాంకురోస్య త్త్వసితేన  
 పూరయేత్ |

ధ్వజదండశుద్ధిసాపనాది :—

ప్రత్యుల్య దండం పరివేష్ట్య దర్భమాలాం ద్విదండామతసూత్రరజ్జమ్ || 14  
 సంస్థాప్య చక్రస్య తు వాక్షహస్తయూధేశయోః పృష్ఠత ఏవ వాన్యే |  
 తస్మాల్వేదిశ్చతురశ్రవృత్తే త్రిమేఖలేష్టచ్చదపద్మరూధ్వే || 15

ధ్వజపటప్రతిష్ఠా:—

పృథ్విత్ర పంచర్ద్విజ ఏవ విష్ణోరగ్రాదిదేశేతివిశాలదీక్షామ్ |  
 కృత్వా ప్రపాం వేదిమపీష్ట్రతో ఒస్యా జౌపాసనాగ్నిస్త్యధ వేదిమధ్యే ||  
 శాల్యాదిభిర్వేదిచతుష్టయాని యద్వా ధరణ్యాం కృతశాలివేద్యామ్ |

ప్రసాదానం వీశముదబ్బులను చక్రం చ శాస్త్రం యది దక్షిణస్యామ్ ॥  
 ప్రత్యక్షుఖం వా ధ్వజమింద్రాక్షం చాస్థావ్య తేహం మరుతీశ్వరే వా ।  
 బౌహసం స్థంజిలమత్రస్త్రితావతస్త్వహోమం ప్రథమేజ్యహోమమ్ ॥  
 సగరుడధ్వాజకవైష్ణవాంతం శ్రేతోస్స మేమం గరుడద్విమన్త్రాత్ ।  
 గవాది సందృశ్య జలాధివాసమభ్యుత్య బద్ధ్వాత్ర కరే చ కౌతుకమ్ ।  
 నా సత్తకుంభస్సవనం సముత్యువాల్వాదివేద్యాం శయనం ప్రకల్ప్య ।  
 ఆవాహ్య కుంభే గరుడం తదగ్నావాసాగ్ర ఓజోబలమన్త్రయిగ్మమ్ ॥  
 ధ్వజం తు వీశం శతధా కదేతి హునేచ్ఛతుర్థా సహ వైష్ణవేన ।  
 చక్రామితాభ్యాం సహ శేతుచంత్రా వా వాస్తుహిమామే

సకలం సమాఖ్యః 21

ఆవాహ్య సద్యో గరుడాయ మాద్ధం చక్రాయ శాస్త్రాయ నివేద్య  
 శుద్ధమ్

భేరిపూజాతాడనమ్:—

పుణ్యాహమగ్నేర్దిశి నైర్ముతే వా ధాన్యే సవస్త్రాం వివివేశ్య భేరిమ్ ॥  
 అభ్యర్చ్య భూతేశమహాభుజౌ చ సవిష్ణుభక్తం చ గదాధరం చ ।  
 ప్రజాపతిం చర్మణి నాగరాజం సూత్రే రవీంద్రా యమసౌమ్యభాగే ॥ 23  
 తాః సప్తమాతృః సుషిరేఽస్య దక్షిణే వామే భువం తద్వలయే  
 వృషం క్రమాత్ ।

తద్బంధ ఇంద్రం యది వాదదండకే వాచస్పతిం నైవపతిం చ నాదకే ॥  
 జపన్నువశ్వేతి చ భేరిసూక్తం సభూర్యుచస్సవిః సముదీర్య యష్ట్యా ।  
 సంతాడ్య పశ్చాద్గరుడాదితాతైః సంతాడయేత్పారశవేన సర్వమ్ ॥ 25  
 గ్రామబలిదానమ్:—

బలిం బలీశాన్నపతిం చ చక్రం వాగ్రేతు నీత్వా ధ్వజచక్రశాస్త్రా ।  
 సీతోత్సవాగ్రే యది వా బలిః స్వాద్యౌవారికాదేశ్చ వినాతహస్తమ్ ॥  
 దత్వా బలిం గ్రామముపేత్య యద్దిగ్దేవాలయం తద్ధరిశిశపూర్వమ్ ।  
 దేవాగ్రవీథ్యాద్యపి పాత్ర దండే త్రిస్త్రిస్త్రిరీశాస్తమజాది పూర్వమ్ ॥

ఆద్యేష్వి వీధీమకథూతమన్తాత్సంమార్జ్య ధారాస్వీతి వారిసీకమ్ ।  
 కృత్వా సుధూప్వాఖిలపుష్పమస్యాం విశేష్యతత్రోత్సవమాచరేయుః ॥ 28  
 పీతే సమాచ్ఛేత సుచీత్యవోఽన్య మద్యే దిగీశాయ తుపుష్పపూర్వమ్ ।  
 శ్రేష్ఠం దిశాస్వప్తసు దేవభూతయతాంశ్చ రతూంసి పిశాచనాగాః ॥ 29  
 గర్భాన్యమష్టాదశసంఖ్యదేవాః సంపూజ్య తేభ్యః ప్రదదేద్బలీంశ్చ ।  
 మధ్యం చతుర్దిక్షు చ భూతదేవయతాంశ్చ రతూంస్యథమం దిగీశమ్ ॥ 30  
 సర్వత్ర మధ్యాది తథోర్ధ్వదిక్షు యే భూతమన్తాద్బలిముత్ షీపేయుః ।  
 చేద్రాజభాగ్యస్య శృహూపసీమ్ని చేన్ద్రాయపాచ్ఛేవ  
 జయలక్ష్మీశచోః ॥ 31

ద్విపార్శ్వయోః శంఖనిధేశ్చ పద్మనిధేశ్చ దత్వా పునరంబుదానమ్ ।  
 యద్యగ్రహారోత్ర దిగీకసూక్తైః పుర్యాదికే గద్యసుపద్యతాల్లైః ॥ 32  
 పద్మాంకవిష్ణవృంజజస్పృష్టిధాతృతాలాంశ్చ గీతే మలహరిగాతే ।  
 యూధేశవాద్యం లలితం చ సృతమేతేషు చైకం భ్రమరస్య మధ్యే ॥  
 సమాఖ్యతాలో రఘురామతాల ఇంద్రాఖ్యతాలో ఘననాదవాద్యమ్ ।  
 గాంధారిగానం లలితాఖ్యసృతం పూర్వే భవేత్సృతికసృతమేకమ్ ॥  
 అధ్యాపనం కీర్తినిద్రతాలం కలింగసృతం యది భద్రసృతమ్ ।  
 నాటాఖ్యరాగః ఖలు సింహనాదవాద్యం తదగ్నేర్నిశి తేషు చైకమ్ ॥  
 తాలం యమం భృంగిణినామధేయం సందాఖ్యవాద్యం భజ  
 దక్షిణస్యామ్ ।

రాశా తు తౌ కశికతైశికకాఖ్యా సకర్తృకం సృతమిహోర్ధ్వపాదమ్ ॥  
 తౌ నైర్ముతౌ నైర్ముతిమల్లతాలౌ రాశా తు తత్తైశికభైరవౌ చ ।  
 సృతం భుజంగం యది విద్రుమం వా వాద్యం జయనంద  
 మిహైకముక్తమ్ ॥ 37

స్వాద్వాకౌటంకరిద్రతాలౌ గానే తు తత్తైశికకామరే చ ।  
 ఉత్సంగసృతం భ్రమరాఖ్యసృతం వా వారుణే మంగలవాద్యమేకమ్ ॥  
 వాయౌ తు తౌ టంకరివాయుతాలౌ గాలాఖ్యగానం వరహాలిగీతమ్ ।



సువ్యావకం వర్తినామశ్చ త్తం గంభీరనాదం త్విహ వాద్యమేకమ్ ।  
 దిశ్యతరస్యాం భృగుమంగలాఖ్యకౌబేరతాలానిహ నాటరాగమ్ ।  
 సంకీర్ణసృత్తం యది భావసృత్తం సంగీతనాద్యం భరతజ్ఞ ఆహ । 40  
 తాలా వృషేశానిహ దండపాదం వా తాండవం చేదిభగీతమీశే ।  
 దశావతారోక్తమిహాఖిలు వా సృత్తం చ వాద్యం భజ గీతతాలాః ॥  
 ధ్వజారోహణమ్:—

ఏవ తమాఘోష్య పరీత్య గేహం షీప్తాన్ ౭వశిష్టం బలిపీఠమధ్యే ।  
 స్వస్తీతి రజ్జ్వ ధ్వజకూర్చమటా బద్ధాన్ గ్రమాయోజ్య చ  
 విష్ణుమన్త్రాత్ ॥ 42  
 సభ్యాస్యనారోహ్య హవిః సుపర్ణమంత్రాచ్ఛభాత్  
 ప్రాగుదగీశదృష్టిః ।

సంస్థాప్య తం భూరసి మంత్రముక్త్యా సంస్థాప్య శక్త్యా  
 కలశైస్తతో౭స్య ॥ 43  
 మూలే దిగీశాః పరిపూజ్య దండే బ్రహ్మణమగ్రే గరుడం త్రివారా ।  
 రవీన్ధ్రవహ్నింశ్చ సుదర్శనస్తు యష్ట్యాం తతో వాసుకిమాయసాగ్రే ॥ 44  
 రజ్జ్వం త్రిమూర్తీరథ ఘంటికాయామజం చ వాణీం  
 కుశమాలికాయామ్ ।

అత్యుచ్చయం ధన్యజయధ్వజాంశ్చ సంపూజ్య ఘృణ్యాహమనూచ్య  
 చాగ్రే ॥ 45  
 సబ్రహ్మఘోషం సముదీర్య తస్మై తాక్షాయ ముద్గాన్నహవిర్ని వేద్య  
 తాక్షాయర్చితాన్నం యది భుక్తవత్యః స్త్రియో భవేయుః  
 బహుపుత్రవత్యః ॥ 46

నివేద్య విష్ణోః ద్విగుణం ధ్వజాయ హవిర్బలిం వాప్యవరోహణాంతమ్ ।  
 మృత్యుంగ్రహణమ్:—  
 తీర్థాబ్జారాధం మృదముద్గ్రహీతుం చక్రామితాభ్యాం గరుడేన  
 సార్థమ్ ॥ 47

గ్రామస్య పూర్వం యది వోదగీశౌ గత్వా దధిక్రేతి సముత్క్య భూమిం ।  
 జప్త్వాత్మసూక్తం గురురత్ర భూమిర్భుమ్మేతి వృత్తం పరిలిఖ్య భూమిమ్ ॥  
 ఈశానమాత్యూర్ధ్వమఖాస్రపాంఘ్రిం స్రసారితాకుంచితదక్షణామామ్ ।  
 దక్షాంబుజోర్ధ్వగతాన్యహస్తామభ్యర్చ్య పుణ్యాహముదీర్య తస్యాః ॥  
 లలాటబాహుస్తనకుక్షికేఽన్యే వా త్వం ఖనామీతి మృదం ఖనిత్వా ।  
 పాత్రేషు సంగృహ్య చ మేదిసితి ఉద్వాస్య భూమిం త్వవటం ప్రపూర్య ॥  
 గత్వాలయం చాంకురకర్మ కుర్యాద్యత్రాఙ్కరం తత్ర సమస్తమీవమ్ ।  
 శాలాలంకరణాదిః—

వస్త్రాదినా దర్శగుణైః విభూష్య యజ్ఞాలయం వేదభుజాత్రవేదిః ॥ 51  
 పంచాసలాః కేచిదిహాహురేకే త్రేతాసలానేకకృతానుమన్యే ।  
 శాలీంస్తథాస్తీర్య యుగాంగులోచ్చం కృత్వా నవాంశం  
 నవనూత్నకుంభాః ॥ 52

సవస్త్రీయుగ్మాః సపిఢానకూర్చాః సన్న్యస్యమధ్యాదిషు విష్ణునూక్తాత్ ।  
 మణీః స చేద్ధేమ పృథక్ష్విధాయ పంచాయుధాదీనపి మధ్యకుంభే ॥ 53  
 హోమప్రకారసవమూర్త్యావాహనాదిః —

నిత్యాగ్నిమాధాయ హరేః పురస్తాద్వా స్థాడిలే సోఽగ్నిముఖాని  
 కృత్వా ।

పశాత్రం ప్రశంస్యాత్ర తు కౌతుకం చ బద్ధ్వా తమగ్నిం  
 స్రువముఖ్యపాత్రమ్ ॥ 54

ఆసీయ యజ్ఞాలయమగ్నికుండే ప్రణీయ కుర్యాదితి కేచిదన్యే ।  
 ఆఘారయిత్వా ధ్రువతః ప్రణీత్యామాదాయ మధ్యే తు సదేవిష్ణుమ్ ॥  
 చతుర్దిశాయాం పురుషం చ సత్యం తతోఽచ్యుతం  
 చాప్యనిరుద్ధమూర్తిమ్ ।

ఆవాహ్య కోణే కపిలం చ యజ్ఞం నారాయణం చాప్యథ  
 పుణ్యమూర్తిమ్ ॥ 55

కేచిద్ భుటానుత్సవవారసంఖ్యానాహుస్తదన్యావరణోక్తదేవాః ।

హాత్రం ప్రశంస్యత్ర చ కౌతుకం చ తు బద్ధోత్సవాస్తే హ్యభిషిచ్య  
ముంచేత్ ॥ 57

సభ్యే హునేమత్సవదేవమూర్తిరబ్దేమాసా తిథివారభేదాః ।  
సమూహమూర్తిరథ పౌరుషస్తు సూక్తం హునేదాహవనీయకుండే ॥ 58  
విష్ణోర్ముకాదీనిహ దక్షిణాగ్నౌ వక్ష్యన్విష్ణవాదీనిపి గాహణపత్యే ।  
ఏకాక్షరాదీనిపి చావసభ్యే సూక్తేచ మోర్వ్యోః యమసోమవహాన్నియోః ।  
త్రేతాగ్నిపత్యే యది గాహణపత్యే సభ్యోపితం చాహవనీయకేనయత్ ॥ 59  
ఏకాగ్నిపత్యే జహుయాచ్చ సభ్యే ఘృతం స్రువేశోత్సవదైవతాని ॥ 60  
తిథీశమంత్రోపభృతా చరుం చ వారాధిపగ్న్యో జహుయాధ్వవన్యా ।  
జహ్వో భదైవం స్రువతోఽఖిలం వా సూక్తాని విష్ణోః పురుషస్య  
మోర్వ్యోః ॥ 61

వక్ష్యన్విష్ణవం చావరణత్రయాదీన్ తదాలయస్థాః పరివారమూర్తిః ।  
సమిద్ఘృతాన్నైః పృథగేవ లాభాన్ హుత్వోపజహ్వోఽత్ర చ  
వైష్ణవేన ॥ 62

సవాహ్నికే బ్రాహ్మమృషీంశ్చ రాద్రం సవాసవా సామ్యకవైష్ణవాచ ।  
ససర్వదైవ్యో యమవారుణౌ చ తదబ్దమాసా తిథివారభేదాః ॥ 63  
సూర్యాగ్నికౌబేరకవాయువైష్ణుప్రజాపతీయాన్ గురుతాక్షన్  
దౌర్గాన్

చక్రాసురశ్రీక్షి(ప)తిశాస్త్రశంఖధూతాశ్వవిశ్వేనలసోమపైత్రాః ॥ 64  
త్రింశద్దినాదా యది పూర్వయుక్తా సంవత్సరాంతం  
ప్రతిమాసమాహుః ।

సముద్గనిష్పావకులుద్ధమాషతిలైరపూపైర్యవలాజసక్తుభిః ॥ 65

సమిద్ఘృతాన్నం క్రమశో నవాదౌ బలిస్తస్త్విలాభే యది శుద్ధమోదనమ్ ।  
పాలాశబిత్వా చ శమీ మటాభ్యా ఉమంబరాశ్వద్ధకఖాదిరాశ్చ ॥ 66

ప్లక్ష ౦ నవాదౌ సమిధస్తస్త్విలాభే పాలాశమాశ్వద్ధయఫూలత్ర ।

పద్మం చ బిల్వం కరిమీముత్తలం సన్న్యాదివర్తం స్థలపద్మమూహతత్ ॥

కాస్తం చ షష్ఠాః సలిసం తులస్యా సహాఖిలానాం తులసీభిరర్చయేత్ ।  
 కుంభాధిదేవానభిపూజ్య తత్త్వం నివేద్య కాలద్యయ ఏవ వేద్యామ్ ॥  
 పశ్చాద్భజం బ్రాగ్మహా శ్రీకం చక్రం తు మూమ్యే హ్యుదగేవ శాస్త్రమ్ ।  
 విష్ణోదికానానరణత్రయోక్తాభ్యర్చ్య బాహ్యే పరివారదేవాన్ ॥  
 పూర్వోదితాన్ వాగ్ తదాలయస్థాన్ గర్భాలయస్థానుపరీహ వేద్యాః ।  
 వాహనభేదాః —

సవాహ్ని సాయే శిబికాయనస్తం సుపుష్పకాస్తం గరుడప్రభేదాన్ ॥ 70  
 రథాశ్వజోలానధిరోవ్య విష్ణుం వేదాదిమస్త్రాద్యది వా సదేవికమ్ ।  
 సన్వస్తిసూక్తాంశ్చ కన్దికవాదీన్ జస్తోత్సవం గ్రామముపేత్య కుర్యాత్ ॥  
 ప్రేంభోలికాంధోలికపిచ్చకూటప్రభాప్రసాపుష్పకపీఠకల్పాన్ ।  
 సింహాదిహంసప్రమణాది దిగ్గజాన్ త్రిశద్దినాదావితరాంశ్చ  
 వాహనాన్ ॥ 72

అన్యైః ప్రభాతేఽఖిలవాహనాని నోచేద్యధాలాభమిహోత్సవే  
 స్యాత్ ।

ఆసాయమాప్రాతఃకళోత్సవాదీన్ యద్యోత్సవం సాయమపి ద్వికాలమ్ ॥  
 వమాదిషు త్వారణే బలీంశ్చ దత్తోత్సవం చాత్ర తథైవ కుర్యాత్ ।  
 కృత్వైవమేవోత్సవమాసనే తమాస్థానమధ్యే వినివేశ్య నిత్యమ్ ॥ 74  
 నీరాజనం రాజవదస్య స్మృతం సద్వృత్త్య సంస్నాప్య దదేత్ప్రభూతమ్ ।

జలకుంకుమోత్సవః —

షష్ఠేఽహ్ని పీఠే జలకుంకుమాభ్యాం దేవ్యా సహైవోత్సవమాచ రేయుః ॥  
 సప్తమిపూజనగంధోత్సవః:—

సప్తేఽహ్నియః స్వర్ణగవాజ్యతండులాన్ కుంభం చ  
 దూర్వాక్రముకాదిసర్వమ్ ।

ప్రాతః ద్వితీభ్యః ప్రదదేత్క్రమేన్ స్మృత్వా ముస్తివిష్ణుని యోగతస్య ॥

కేచిత్సువర్ణం దధి తమలంఘ్న తిలాజ్యతామ్బూలకదూర్వతోయమ్ ।  
సతండులం స్వం లవణం చ ధేనుం తాంబూలమాజ్యం సహ

మార్వయేకే ॥ 77

తత్తద్దినే కేచిరుశన్తి దానం త్రింశద్దినాదౌ దశి చాద్యయుక్తమ్ ।  
సప్తాహ్ని సాయే సతి కృష్ణగంధం సద్యోధివాస్య శ్రియమర్చ్య రక్షామ్ ॥  
బద్ధావ్రిత పుణ్యాహముదీర్య గంధద్వాకేతి చాలిష్య హరిం తదన్యాన్ ।  
షడైవ్విష్ణవేనాథ దదేజ్జనేభ్యో రథే సదేవ్యుత్సవమాచరేత్తమ్ : 79  
మృగయోత్సవః —

అహ్నిష్టమ్ సాయుధమశ్వయాధం చక్రామితాభ్యాం గరుడేన భక్తైః ।  
సీత్యా వనాన్తం మృగయావినోదం దేవీవివాదోత్సవమాచరేయుః ॥ 80  
తీర్థాయ రాత్ర్యాం హరిచక్రశాన్తాన్ దేవ్యా చ బద్ధ్యా నవకౌతుకాని ।  
శాల్యాదివేదిష్యధివాస్య దేవాన్ ప్రాతః సముద్ధాప్య (హవిః)  
హరిం వినా తాన్ ॥ 81

ఊలోత్సవ చూర్ణోత్సవాః—

అభ్యర్చ్య ఊలామధిరోష్య మన్దం దేవీవినోదోత్సవమాచరేయుః ।  
ఆస్థానమధ్యే యుగళాలివేద్యాం మధ్యే హరిం శాంతసుందర్యనా తు ॥ 82  
తత్సార్వభౌమః ప్రాగ్గరుడం తదగ్రే చోలూఖలేఽజం ముసలే  
శివం చ ।

సంపూజ్య దేవాన్ క్రమశో హరిద్రాం సతండులం తత్ర నిధాయ  
కించిత్ ॥ 83

షడైవ్విష్ణవం ప్రోచ్య గురువీహత్య సంచూర్ణయేద్భక్తజనైః తదగ్రే ।  
ఆస్తీర్య శాలీన్ కృతఘంచభాగే సంపూర్ణచూర్ణాన్ కలశాన్ దిశాసు ॥  
మధ్యే సత్రైలం కేశం నిధాయ దేవీం సినీవాళిమిహార్చయిత్వా ।  
వేదాహమేతేత్యభిషిచ్య విష్ణుం శిష్టైః తదన్యాంశ్చ తదీయమస్తైః ॥ 85

అవభృథః—

కృత్యైవ చూర్ణోత్సవమంబుదేశం గత్వా సముద్రాదికమస్య తీరే ।

నివేశ్య తాం పూర్వవిదగ్రహోఽస్య మధ్యాది కుచోపజలైః సహాత్ర ॥  
 సిద్ధార్థవార్యక్షతవారిః శ్వాతుశోదరతోద్దకజప్యతోయమ్ ।  
 సూర్యాప్సఃకాశ్యపగుర్వృషీంశ్చ సతక్షకాంశ్చాథ ముసీంశ్చ  
 మన్తాన్ ॥ 86

విద్యాధరా విష్ణుమహర్షయత్యా పుణ్యాహముక్త్యా కలశైః ప్రధానైః ।  
 శన్నః తతః పూర్వ ఇమా ఆభిత్యా చత్వాది మన్తైః హరిముక్షయేద్వా ॥  
 వారిశ్చత్రసేత్యుపవారిశ్చ తిష్ఠైః తదన్యాసభిషిచ్య తీర్థైః ।  
 యే తే శతాద్యైః మరుణా సమర్చ్య గంగాదితీర్థాన్యపి తత్ర విష్ణుమ్ ॥  
 విష్ణుం వినా వా సకలా విమజ్జ్య వా చక్రమస్మి హరిపాదతీర్థే ।  
 స్నాత్వా గృహీత్వా కలశైశ్చ తీర్థం సంపూజ్య దేవాన్ సదనం  
 విశేయః ॥ 90

అస్థానమధ్యే వినివేశ్య విష్ణుమృగాది వేదాధ్యయనాని కుర్యుః ।

పూర్ణాహుతిః—

తీర్థాని దత్వాత్ర హవిర్ని వేద్య హుత్వా తు పూర్ణాహుతిమ్ స్తవోమమ్ ॥  
 వష్టిరవాముత్తమదక్షిణా స్యాత్ స్యాదేకపింశద్యది మధ్యమా చ ।  
 వా సప్తనిష్కా గురవేధమా తాం దవాద్యథాహాం  
 సకలర్షిజాం చ ॥ 92

ధ్రువే సమారోప్య చ కుంభదేవాన్ దత్వా బలీం స్రుత్య సకృత్సవాద్యమ్ ।  
 సద్ధిస్థదేవాంశ్చ విసృజ్య వాద్యం వినా చ మానేన సహాస్త్రహస్తైః ॥ 93  
 శూన్యాలయే కూపతరుశ్మణానే దత్వా బలీన్ గ్రామగతామరేభ్యః ।  
 స్నాత్వావరోప్య ధ్వజమస్య మన్తాన్ తత్ ఛక్తిమాద్యే గరుడేఽవరోప్య ॥  
 ధ్వజం పరీత్యాలయమస్య దత్వా సంస్నాప్య సత్రాహ్మముదీరయేత్సః ।  
 అసంభవే బల్యవరోహణాదీన్ వా తత్తృతీయాది నిశాసు కుర్యాత్ ॥  
 అస్త్యే ద్వితీర్థక్షణ ఇహైకమాసే ఖండే పరాంశే దశనాడికా చేత్ ।  
 దశావతారాది మహోత్సవాశ్చ స్యురేవ మేకే తు తదియమన్తైః ॥ 96

ఇతి శ్రీమాధవాచార్యనామనా సర్వవేదసాగ్నిచితా నార  
సింహవాజపేయయాజనా శ్రీవైఖానసమతేన ప్రణీతే సకలాగమ  
సారసంగ్రహే ప్రతిష్ఠావిధిదర్శణే త్రివిధోత్సవ ధ్వజచ్ఛత్ర గరుడలతా  
ధ్వజప్రతిష్ఠా భేరితాడకదిక్పాలతాలగీతవాద్యచ్ఛత్ర ధ్వజారోహణ  
మృద్ధారోహణ యజ్ఞాలయ కుంభదేవావాహన పంచత్రిచ్ఛేదకాగ్ని  
హోమబలిప్రదాన వాహన దాన జలక్రీడా కృష్ణగర్భచూర్ణోత్సవ  
దక్షిణామూనబల్యవరోహణావాహనవిధిర్నామ త్రయోదశం ప్రకరణమ్.

ఇతి త్రయోదశం ప్రకరణమ్.

## అథ చతుర్థశం ప్రకరణమ్.

శ్రీపుష్పయాగః—

స్వాత్పష్పయాగః త్రివిధః శరాగ్ని రేకాగ్నిరన్యైః గదితో నిరగ్నిః ।  
తత్త్వాంఘ్రిమధ్యే హరిమబ్జపత్రేచేన్ద్రాదికాః ప్రాగ్గరుడం సమర్చ్య ॥  
చక్రామితౌ దక్షిణవామయోశ్చ పశ్చాత్తు పంక్తీశమథార్య-సంఖ్యే ।  
తేయాసనాద్యర్చనవస్తుజాతం పంచాసలాంస్తాః ఛరితః ప్రకల్ప్య ॥ 2  
షడైష్ట్యవం వైష్ణవపౌరుషాఖ్యనారాయణైకాక్షరనూక్తముక్త్యై ।  
సఖ్యే సమూర్తీరపి వైష్ణవాంశ్చ శ్రీపౌరుషం చాహవసీయకుండే ॥ 3  
శ్రీవిష్ణునూక్తం ఖలు దక్షిణాగ్నౌ నారాయణాయేతి చ గార్హపత్యే ।  
ఏకాక్షరాదీనపి చావసధ్యే శ్రీభూమిపూక్తే యది గాహపత్యే ॥ 4  
సమూహ్య హోమం సదనం ఛరిత్య స్థానే వివేశ్యాత్ర సమర్చయేత్తమ్ ।  
తం స్వస్తికోర్ధ్వే వినివేశ్య పూర్వే శ్రీవిష్ణుగాయత్రిముదీర్య సఖ్యే ॥ 5  
హుత్వా శతాష్టాబ్జదలైః సదేపిం వా లభ్యర్చ్య తం చావరణ

త్రయోక్తాః ।

అష్టాక్షరాదైత్యః తులసీసుపుష్పైః పుష్పాంజలీః

జానుకుచాస్యదక్షిణా ॥ 6

దత్వా ప్రభూతం వినివేద్య హుత్వా వేదాదిమంత్రైః సహ వైష్ణవేన ।  
శతాష్టకృతౌ విసృజేచ్ఛ వహ్నిం వేదాదిభాషాధ్యయనాని కుర్యాత్ ॥  
స్యాత్సంస్తాంఘ్రిషు మధ్యతోఽబ్జమష్టా శివాదేః పరితః కలాంఘ్రికా ।  
ద్వారాయ హిత్వా చతురో దిశాసు ద్వారాయ శేషాంఘ్రిషు

తండులాడీ ॥ 8

చక్రేంద్రవహ్నింశ్చ సిద్ధిం మృకండుపుత్రం సభర్మావృషిన్ నైర్ముతేచ ।  
మంత్రీశమేవం వరుణం చ శోషణంచానస్తవాన్ముఖా బలిరక్షకేంద్రా ॥ 9  
శాస్త్రం చ భృగ్వీశరిపింశ్చ శంఖం ప్రాగ్ద్యౌరయామ్యాదిషు పూజయేత్తా ।  
పద్మే సమభ్యర్చ్య సమాభువం వా పుష్పాంజలీ మూలమనూ

శతాష్టా ॥ 10

దత్వాంఘ్రిమాలీ నవధాభిపూజ్య తత్తత్పదం తేషు హవిర్నివేద్య ।  
పరిత్యజేహం వినివేద్య శక్తిం ధ్రువే విధాయ స్పృహనం ప్రభూతమ్ ॥ 11  
పుణ్యాహమాఘోష్య చతుః శ్రుతిశ్చ సబ్రహ్మఘోషం

చ హరిస్తవాంశ్చ ।

దద్యాద్గురోస్తామిహ దక్షిణాం చ శక్త్యా ద్విజేభ్యః సహ వైష్ణవేభ్యః ॥  
అత్రోపయోగ్యం మణివస్త్రహేమధాన్యం సమృద్ధ్యై

గురవే ప్రదద్యాత్ ।

ఏనం హరేరుత్సవమాచరేద్యః సర్వక్రతూణాం చ ఫలాని లభ్యా ॥ 13  
భుక్తేన్ద్రభోగాంశ్చిరకాలమస్తే స హి ప్రజేద్విష్ణుజగత్సవంశః ।  
శ్రీమాధనాచార్యాత్మజవాజపేయకృదగ్నిచిత్సన్నరసిహయజ్విహ ।  
కృతే ప్రతిష్ఠావిధిదర్శనస్మిన్ స్యాత్సమ్యయాగః త్రివిధశ్చతుర్దశః ॥

ఇతి చతుర్దశం ప్రకరణమ్.



# అథ పంచదశం ప్రకరణమ్.



సహస్రకలశస్నుపనమః—

సహస్రకుంభస్నుపనం తు పూర్వతః కృత్వా తృతీయేహని

వాంకురార్పణమ్ ।

త్రింశత్స-రాయామమిహార్ధవిస్తృతం ద్వేధా విభజ్యోత్తమమాది

మండపమ్ ॥ 1

పశ్చార్ధమధ్యే స్నుపనావటం తమాపాసనాగ్నిం కురు దక్షిణస్యామ్ ।

తయోః ప్రతిచ్యూత శయనాయ వేదిం శాలాగ్రతః కేచిదుశ్చ ని సభ్యమ్ ।

మృదో నదీసస్యతటాకదర్భవృషేభవల్మీకకులీరవాసజాః ।

హిమోర్జ్జవింధ్యాధివిదూరవేదమహేంద్ర చంద్రాః శతశృంగకాద్రయః ॥ 3

ధాన్యాని శాలీయవముద్గమాషగోధూమతిల్వాస్తిలసమకాపౌ చ ।

శ్రీవత్సభేరిఘటమత్స్యమంకుశాన్యావర్తశంఖౌ ముకురోష్ఠమంగలమ్ ॥

పుష్పం తులస్యంబుజబిల్వధాతకీనంద్యావృతాబ్జం కరవీరచంపకమ్ ।

శ్రీవేష్టకోశీరమసూరచంద్రం కర్పూరజాతీదమనం చ ముద్గకమ్ ॥ 5

ఉదుంబరాశ్ధవటాసనాంబునాఃచిత్రానుధూ <sup>1</sup>మంజులఖాదిరత్వచః ।

తీర్థాంబువాపీహ్రదశీక పాల్వలం నదీతటాకాభిసరః సమాహృతమ్ ॥ 6

వనాషధిః సింహసువర్చలాభ్యేవ్యాఘ్రీ సనద్దాఖలు మాతులీ స్యాత్ ।

స్యాత్సర్వగన్ధః సితవత్రచంద్రనం హరేణుమైజేయ <sup>2</sup> మనద్విసంజ్ఞమ్

(కచోరసంజ్ఞమ్) 7

మనఃశిలాహింగులిజాతిగైరికం రాజాదివర్తం హరితాలధాతవః ।

హారిద్రచూర్ణం బహుగన్ధచూర్ణం ప్లోతాదివస్త్రాభరణాదికం చ ॥ 8

1. వైష్ణవఖాదిర. 2. మగర్విష్ణుసంజ్ఞమ్.

ఏకం ఘృతం శుక్రమసీతి గన్యం దధిక్రమస్త్రీణా దధి ద్విభాగమ్ ।  
 త్రిభాగమాప్యాయముదీర్యనుగ్ధం గన్ధ్యమస్త్రాచ్చతురేవ గోమయమ్ ॥  
 సావిత్రిముచ్చార్య వడంశ మేతద్గోమూత్ర మేవాయుతపంచగవ్యమ్ ।  
 సద్యో ఘృతం క్షీరమశుక్తకం దధి పావ్సం చ ఫాలం మధు మాక్షికం  
 తు వా ॥ 10

గంధోదకం చన్దనముఖ్యమిశ్రితం సతండులం వా యవమక్షతోదకమ్ ।  
 ఫలాంబు చూతాదిఫలాన్వితాంభః కుశోదకం చేతుశమిశ్రతోయమ్ ॥  
 రత్నాంబురజైః సవభిశ్చ పంచభిః యథోపలబ్ధైరపి వాఽన్వితం జలన్ ॥  
 జప్యాంబు దర్దైః శతకృత్వ ఆపాః హిష్ఠేతి మస్త్రైరభిమన్వితం జలమ్ ॥  
 ప్రియంగుముఖ్యావధియుక్తతోయం సర్వావధితోయమితి ప్రధానమ్ ।  
 తృణానీ దూర్వా దమనార్పణాఖ్యకుశాసపామార్గమిహాన్యమాహరేత్ ॥  
 మృచైః ఫలభాన్యాంకురసుంగలాః ప్రాగ్ద్రవ్యమన్యాన్యను  
 పూర్వమాహుః ।

హూతారమేకం కలశార్చనార్థాపుద్గారణార్థా పరిచారకౌ ద్వా ॥ 14  
 వృత్తాభిషేకాయ చతుస్తదన్యకర్మార్థమేకం గురుమేవమృత్విజః ।  
 పూర్వేహ్ని రాత్ర్యాం ప్రతిబద్ధ్య కౌతుకం తం శాయయిత్వా శయనే  
 సశివ్యః ॥ 15

పూర్వార్ధతో వింశతిహస్తకాయతాం త్రిపంచపంక్తిం  
 కృతహస్తవిస్తృతామ్ ।  
 హస్తాన్నతాం శాలిభిరేవ కృత్వా శాస్తస్య పీఠం ఉదగీశమధ్యే (?)  
 మిత్రస్య నీలాంబుపమధ్యతోస్య బాహ్యే జయాద్యాసనమాహు  
 రేకే ।  
 యద్వా గుణైః షోడశభిః కృతేఽంశే మధ్యేఽవటం పూర్ణఘటం తు  
 శాస్త్రామ్ ॥ 17

\* అభ్యర్చ్య తద్బాహ్యపదాప్తచారం బహిః కరే ద్వాంచతుష్టయం చ ।

నిహాయ చేష్టార్కరపదేషు చేస్త్రాదర్కాదిషు ద్వాదశద్రవ్యపూర్ణాకమ్ ॥

జగద్యమప్తస్వభితోఽస్య బాహ్యే మృదాదికాః షోడశపత్ను  
బాహ్యే ।

తాః పంచగవ్యాదిఘటానుపాంబూః పంచాశకుంభాః  
ప్రతికోష్ఠమాహుః ॥ 18

యద్వా గుణేనైకకతేన కల్పితే సహస్రకోష్ఠే కలశాః క్రమాన్వయసేత్ ।  
గవ్యోక్షితాస్వేష మశాస్తృతాసు పుక్తిషు తత్పంచదశీషు పశ్యాత్ ॥  
పుథక్ చతుర్వింశఘటాః ప్రధానానుపాంబుకుంభాః శ్చ  
షడప్తసంఖ్యాః ।

ససర్వగంధాంశ్చతురః కషాయాః పుథక్ పుథక్ షోడశ  
తూపకుంభాః ॥ 20

హరిద్రచూర్ణానుప తీర్థతోయాః పుథక్చతుర్వింశమితానుపాంబూః ।  
సహస్రసంఖ్యాః కలశాః క్రమేణ శ్రీవిష్ణుగాయత్రిముదీర్య తత్ర ॥ 21  
న్యసేత్పుథగ్ద్విందవిమిషేష్టపక్త్యం మృచ్చైఃఫలధాన్యాంకుర  
మంగలాని ।

తతః ప్రతీచ్ఛ్యాం యది పుణ్యపుష్ప స్తోతాదివస్త్రాదికగైరికాదీః ॥ 22  
తన్మధ్యపక్త్యం యది పూర్ణకుంభం జయూదిదేవానపి తత్ర చారమ్ ।  
తాః పంచగవ్యాదిఘటాస్తదన్యానన్యాసు పుక్తిఃస్వభితో నిధాయ ॥  
సువర్ణకూర్చాక్షతపల్లవాదీః పుథక్సవస్త్రే కలశే నిధాయ ।  
తేష్విశసామాఖ్యమృచం యజ్ఞాంషి చాధర్వవేదం త్విహ కాశ్యపేంద్రా ॥

క్రమాన్వయసేత్తత్కలశాః ప్రధానాః తథోపకుంభాః ధమాధమం హి ।  
శ్రీంశ్రీసుపాంబూః ధ మధ్యమస్యాం అష్టోపకుంభాః ధమాధమం హి । 2  
ఏకద్వితాష్టాద్విగుణీకృతం చేత్తన్మధ్యపీలం చ తదభ్యుచయేత్ ।  
తత్పంచకం మధ్యమ ఉత్తమం ప్యాత్తత్సప్తమే చోత్తమసీచమధ్యమే ॥ 3  
తథోత్తరాశీతిసహస్రకుంభాః సర్వోత్తమం ప్యాన్వయైవ చోక్తమ్ ।  
తత్పంచవింశేష్వధిరోప్య మర్యాచ్ఛక్త్యానుగుణ్యం చ మరీచినోక్తమ్ ॥ 4

ఇతి శ్లోకచతుష్టయసన్నితమివాధికం వర్తతే ముత్రిచిత్.

మునీశ్వ విష్ణుం <sup>1</sup> త్వద మస్త్రమరు-మావాహ్య సర్వే కలశే ప్రధానే ।  
 దేవానుపాంబువ్యధ విశ్వమబ్ధం ప్రాణాంశ్చ రుద్రాశ్చిమరుద్గుహంశ్చ ॥  
 అనస్తకం తక్షకమర్చయిత్వా గర్భర్వవిద్యాధరమపురాశ్చ ।  
 భూమిం చ మృత్యువృష్టసు పర్వతేశు వహ్నిం చ ధాన్యేష్యభిపూజ్య  
 వాయుమ్ ॥ 26

బీజేశు తాక్షక్యం వసు మంగలేశు సుదర్శనం తాక్ష క్రమశః ప్రపూజ్య ।  
 విధిం చ పుష్పేశు సుదర్శనం చ చూర్ణే కమాయే వరుణం సమర్చ్య ॥  
 గుహం చ తీర్థే చ వనాషధీశు రుద్రం సినివాలిమతో హరిద్రే ।  
 చంద్రం చ గర్భవ్యధ మూలకేజం త్వష్టా ప్లుతే ధాతుశు  
 దుర్ధిడేవీమ్ ॥ 28

ఆవాహ్య తేషూదితదైవతాని మధ్యేంబుకుంభే యది తత్ర విష్ణుమ్ ।  
 పంక్తిశశాంతాదిజయూదికాంశ్చ పక్షైః తృణైర్వాప్యవటం పిథాయ ॥ 29  
 దత్వాబలేదానమధాగ్నికుండే తత్సావకే వహ్నిముఖం చ హాత్రమ్ ।  
 విష్ణాదికాక్ష ద్రవ్యగుణాధిదేవానాహూనాద్యం పరివారమన్త్రా ॥  
 షడైష్ట్యవాస్తే పురుషస్య విష్ణోః సూక్తే హునేచ్ఛ్రిక్షితిసూక్తమన్త్రా ।  
 ఋగాదివేదాధ్యయనాని దిక్షు హోమం మహాశాన్తి ముశన్తి కేచిత్ ॥  
 ప్రాతస్తదా వా శయనస్థదేవం గ్రామం పరీత్య స్నపనావతు తమ్ ।  
 వసాః సవిత్రేతి చ పంచగవ్యైః తమగ్న ఆహూహిముదీర్యచాన్త్యైః ॥  
 జప్త్యైగ్నిమిత్రేతి మధూదక్షైస్తదిషే త్వమన్త్రాద్ధధివారిభిస్తమ్ ।  
 శన్నో మనోః క్షీరజలైశ్చ విష్ణుమభిత్వమస్త్రే చ గర్భతోయైః ॥ 33  
 ఇమేతి మస్త్రేణ తమక్షతోదైః జపకద మంత్రేణ ఫలాంబుభిస్తమ్ ।  
 చత్వారి వాజ్ మస్త్రితరత్నతోయైః నారాయణాయేతి కుశోదక్షైస్తమ్ ॥  
 పూతస్తమస్త్రేణచజప్యతోయైః చత్వారి శృంగేత్యభితాషధీకైః ।  
 వారీశ్చతసీత్యభితోయైః తస్మస్త్రమావృత్య జపస్త వతే ॥ 35

సన్నాపకాస్తం క్రమశోఽభిషిచ్య ఏకాక్షరేత్యష్టమృదాఽభిషిచ్య ।  
విశ్వేతి శైలైశ్చ హరిం పరీత్య ప్రాణప్రసూతీత్యభిషిచ్య ధాన్యైః ॥ 36  
వితత్య బాణేత్యభిషిచ్య బీజైః త్వం వజ్రభృన్మంగలక్షైః పరీత్య ।  
ధాతేతి పుష్పైస్తమృతో యజాంష్యా చూర్ణైః స ఏషేతి

కమాయత్రోయైః ॥ 37

శ్చిరైః ససర్వేతి పనాపధీభిః సామైశ్చ తాంగేతి హరిద్రచూర్ణైః ।  
త్వం స్త్రీతి గన్ధైస్తవీక వైష్ణవేన త్వం భూర్భువః ప్రోచ్య

చ మూలగన్ధైః ॥ 38

కృత్వా యథాహం తమిషాదిమన్తైః ఉష్ణాద్భిరాస్నాప్య చ  
మిత్రచన్ద్రాత్ ।

ప్రోతేన సమ్మృజ్య స ఏషమన్తాద్ధాత్వాదినా భూష్య దదేత్ప్రభూతమ్ ॥  
దద్యాత్ప్రతిష్ఠోదితదక్షిణాం చ తత్సన్నాపకాదేశ్చ తదర్థమర్థమ్ ।  
సహస్రకుంభస్స పనం య ఏవం కుర్యాత్ప్రతిష్ఠాఫలమాపుయాత్సః ॥ 40

ఇతి శ్రీమాధవాచార్యసూనునా సర్వవేదసాగ్నిచితా నారసింహ  
వాజపేయయాజునా వైఖానసమతేన ప్రణితే సకలాగమసారసంగ్రహే  
ప్రతిష్ఠావిధిదర్పణే స్తుపసద్రవ్యమండపహోమర్చిగర్వరణ స్తుపసప్రయో  
గవిధిర్నామ పంచదశం ప్రకరణమ్.

ఇతి పంచదశం ప్రకరణమ్.

## అథ పోడశం ప్రకరణమ్.



చతుర్వింశతికలశస్స పనమ్:—

స్నానాలయే తత్త్వపదేషు మధ్యే స్నానావటం చాహవసీయవత్తత్ ।  
ద్వితాలనిమ్నం పతితోఽస్య పీతావ్యాధాధికం తత్సరిఽశోష్టచారమ్ ॥ 1

ద్వారాథమేకం ప్రతిదిగ్విహాయం స్తీర్య శాలీనితరేషు బాహ్యే ।  
 ఇద్వాది శేషాది జయాదికానాం పీఠాని కృత్వా పరితోఽర్చయేత్తాన్ ॥  
 మృతైః చలదాన్యాంకురముంగలాని సుపుష్పచూర్ణాఖ్యకషాయతీర్థమ్ ।  
 వనోషధిద్రవ్యహరిత్రచూర్ణం ససర్వగర్భాన్ ఖలు మూలగర్భమ్ ॥ 3  
 ప్లోతాది ధాత్వాది తదీయమన్తైః సారాయణాయేత్యభిరః ప్రదక్షిణమ్ ।  
 సపంచగవ్యం ఘృతమాక్షీకాంబు దధ్యంబుమగ్ధోదకగర్భతోయమ్ ॥ 4  
 శ్యస్తాక్షతోదం ఫలరత్నదర్భజప్యోషధీర్ద్వాదశశుద్ధతోయమ్ ।  
 సద్రవ్యపూర్ణాన్ కలశాన్ శినాదాగవ్యానుపన్నానయుతాన్ నిధాయ ॥  
 తేష్వీకసామూఖ్యమృచం యజ్ఞాంషి చాధర్వవేదం

త్వత్తుకాశ్యపేన్దూన్ ।

మునీంశ్చ విష్ణుం <sup>1</sup> త్వగ్మ-త్రమర్కమావాహ్య సర్వే కలశే ప్రధానే ॥  
 దేవానుపాంబుష్యధ విశ్వమబ్ధం ప్రాణంశ్చ రుద్రాశ్వమరుద్ధహంశ్చ ।  
 అనంతకం తక్షకమర్చయిత్వా గర్భర్వవిద్యాధరమపురాశ్చ ॥ 7  
 మృదాదికేషు క్షితిసహ్నవాయాన్ తాక్ష్యం చ చక్రం చ విధిం  
 సుదర్శనమ్ ।

ఆవాహ్య దేవాన్ వరుణం గుహం చ రుద్రం సినివాలిమతః సచన్ద్రమ్ ॥  
 అజం చ దుగ్ధాం క్రమశో హునేయురౌపాసనాగ్నావపరే తు సభ్యే ।  
 కేచిద్విదా హూయముశన్తి హత్రం ... ॥ 9  
 విష్ణోదికాన్ ద్రవ్యగుణాధిదేవానావాహనాద్యం పరివారమన్త్రాన్ ।  
 షడ్వైష్ణవాస్తే పురుషస్య విష్ణోః సూక్తే హునేచ్ఛీక్షితిసూక్తమన్త్రాన్ ॥  
 వసోః పవిత్రేతి తతోఽగ్న ఆయాహ్యధాగ్నిమీలేతి జపన్నిషేత్వా ।  
 శన్నేత్యభి త్వేతి ఇమా జపన్ ద చత్వారి సారాయణ పూత చత్వాః ॥  
 మన్తైః ప్రధానైరభిషిచ్య కుంభైః వారీశ్చ తస్రేత్యుపవారికుంభైః ।  
 ఏకాక్షరాద్యైర్వరనువాకమన్తైః మృదాదిభిస్తం తుచరేద్యధాహమ్ ॥  
 ఉష్ణోదకైః విష్ణుమిషాదిమన్తైః గర్భాద్భిరాన్నావ్య చ మిత్రమన్త్రాత్

ప్లోతేన సమ్మృజ్య య ఏష మన్తాగ్రధాత్వాదినాభూష్య దదేత్ప్రభుతమ్ ||  
అయం చతుర్వింశతుటాభిషేకోఽధమాధమః ప్రాగనుభిద్విస్తే కే |

తత్రోత్తమోత్తమాది నవభేదః—

ఏకప్రధానస్య గుణోపకుశ్చూః షడష్ట సంఖ్యాస్తు కచిష్టమధ్యాః || 14  
ద్విద్విప్రధానస్య రిపూపకుంభాః కేచిత్త్రనిష్ఠోత్తమమాహురేకే |  
ఏకప్రధానస్య ససప్తసోపకాశ్చేతే షణ్ణవత్వంబుఘటాధమోత్తమాః ||  
తీర్థాంబుపూర్ణాశ్చ సహోపకుంభాః హరిద్రచూర్ణాః చతురష్టకుంభాః |  
చేత్ప్రాగనుద్రవ్యముతాశ్చతాష్టే వా షణ్ణవత్వా చ  
సహాధమోత్తమాః || 16

శతాష్టకుంభద్విగుణాదివృద్ధ్యా మధ్యాధమాద్యాః స్నపనా భవన్తి |  
షడష్టకుంభాధికమాహ చాపరః సహస్రమేకే త్విదముత్తమోత్తమమ్ ||  
కేచిత్ప్రధానాంశ్చతురస్తథోపా త్రింశ్త్రీప్రధానానుపకాంశ్చపంచ |  
ద్వా ద్వా ప్రధానా షడుపాంబుకుంభాః స్యుః శ్రేష్ఠమధ్యోత్తమతః  
త్రిధామః || 18

అశక్తస్య స్నపనమ్—

ఉక్త్యాధ్యమార్గం నవధాధమాద్యం వత్స్యామ్యశక్తస్నపనం నవైవమ్ |  
ప్రీహ్యదినాగ్రే చతురశ్రపంక్తిం కృత్వాస్య మధ్యే యది పంచగవ్యమ్ ||  
తస్యోపకుంభం తు తమత్తరేంధ్రా గంధోదకం దక్షిణతోఽథ పూర్వే |  
తస్యోపకుంభం త్వథ పశ్చిమాంధ్రా హరిద్రచూర్ణం  
త్వధమాధమం స్యాత్ || 20

సామ్యే కుశోదం త్వితరం చ తద్వత్సూర్వాంఘ్రిపూపాంబుఘటాంశ్చ  
సప్త |  
తస్మధ్యదక్షిణోత్తరదిక్షు పంచగవ్యాంబుగంధాంబుకుశోదకాని || 21  
తత్తత్సరస్తాదుపవారి కుంభాః స్యస్తాక్షతోదం పురతోఽథ వాయూ |

తస్యోపకరణం త్వచ నైకముతే ఘటం హరిద్రచూర్ణం

సవధాధమోత్తమమ్ ॥ 22

సస్మ్యస్య కుంభాసథ పూర్వవత్తత్త్వాశ్చేష్టింబుజవ్యం దశమధ్యమధ్యమం ।  
తథానవేద్యే మధుచోపతోయం సామ్యే జపోదం త్వితరేఽర్కసంఖ్యమ్ ॥

చేద్యండపంక్త్యాముదగస్తమేతద్గవ్యం ఘృతోదం మధు గన్ధతోయమ్ ।

స్యస్తాప్తితోదం కుశవారితత్తత్త్వాశ్చే తదీయానుపవారికుంభా ॥ 28

హరిద్రచూర్ణం త్వచిగిద్వితోఽస్య జపోదమేతాని చతుర్దశ స్మయః ।

క్షీరం త్వచాదం సచతుర్దశాంబు స్యాత్ పోడశశ్రేష్ఠకనిష్ఠమాహుః ॥

దధ్నా సహస్థాదశ సోపకరణం ప్రాక్పోడశం చోత్తమమధ్యమం చ ।

సర్వావధీతోయముపోదకం ఘటం సాప్తాదశం వింశతిరుత్తమోత్తమః ॥

బాహుల్యమల్పం తు ఘటస్య సర్వం విచింత్య కుర్యాత్ స్నపనం

తదుత్తమమ్ ।

శ్రేష్ఠం త్విదం మధ్యమసాస్య హోమం వినా మృదాదీనధమం వదన్తి ॥

శాస్త్రాదిచిత్త్యామయనాదికాలే గ్రహే సశాస్త్రై స్నపనాని

కుర్యాత్ ।

కుర్యాద్య ఏవం స్నపనం హరేః స సుఖి త్వరోగీ త్వనఘ్నీ కృతీ స్యాత్ ॥

ఇతి శ్రీమాధవాచార్యసూనునా సర్వవేదసాగ్నిచితా నార

సింహవాజపేయయాజునా వైఖానసమతేన ప్రణీతే సకలాగమసార

సంగ్రహే ప్రతిష్ఠావిధిదర్పణే సహస్రకలశనవవిధస్నపనప్రయోగవిధి

ర్నామ పోడశం ప్రకరణమ్.

ఇతి పోడశం ప్రకరణమ్.



# అథ సప్తదశం ప్రకరణమ్.



నిత్యార్చనావిధిః —

సాత్వా ప్రతిష్ఠిష్ఠుముదీర్య కేహం క్రవక్షిణీకృత్య నిరస్తమస్తాత్ ।  
 ముక్త్యా కవాటం దివమావృణేతి గత్వాస్తనానమ్య చ వైష్ణవేన ॥ 1  
 ఉద్దీప్య దీపాన్ ప్రణవైః విభాద్య శామ్నస్తు ఘోరేతి కరాత్రితాద్య ।  
 సంప్రార్థ్య దేవం భగవేతి కీష్యే గత్వాంబుతిరం సంహతాం దివేతి ॥ 2  
 జలం గృహీత్వాద్యమభీతి సోమం గాజామిత్యాలయమావిశేత్సః ।  
 విమృశ్య తోయం త్వదమాక ఉక్త్యా వధూతమస్త్రేణ విమృజ్య కేహమ్  
 ఆశాసు మస్త్రేణ జలైరహత్యైమావాజమస్త్రేణ విశోధ్య శాస్త్రైశ్చ ।  
 సవాణి పాత్రాణి హవీంషి శాకాన్ సుపాచయేద్దక్షిణతోఽస్య పీఠే ॥  
 సస్వస్తికాసీన ఉదబ్దుఖః సక ధృతోర్ద్వపుండ్రః ఖలు మాతృకాం చ ।  
 న్యస్తాన్వ వడంగం హృది బ్రహ్మమస్త్రం ద్యౌర్గాన్త్యః శిరస్యత్ర శిఖాం  
 శిఖేతి ॥ 5

కృత్వా సకృద్దేవముదీర్య ఐర్మ నారాయణాయేతి దిశః ప్రబద్ధ్య ।  
 సూర్యోసి చంద్రోసి మచుద్వయేన దృశోశ్చ బీజేన హృది న్యసిత్వా ॥ 6  
 చక్రంచ దక్షేతు సుదర్శనేతి గంఖం భుజేఽన్యే రవిపామసుస్తాత్ ।  
 క్రమేణ సన్న్యస్య తతోఽభరణ్యమస్త్రాదినా యుగ్మకరాంగులీఘ ॥ 7  
 బ్రహ్మణమాధ్యాయ తథాస్తరస్మిన్ ద్రవ్యాధిదేవానభిపూజయేయః ।  
 పీఠేఘ ధర్మం వరుణం జలేఘ పుష్పేఘ దేవం హరితం ప్రపూజ్య ॥ 8  
 గంధేఘ భూమిం గురుమేవ ధూపే దీపే శ్రియం పాత్రయుగే రవిం చ ।  
 సపానపాత్రేష్వఖలేఘ సోమం భోజ్యాదిపాత్రేష్వితరేఘ సూర్యమ్ ॥ 9  
 స్తోతాంశుకే త్వష్ట్రాధిదేవమన్యనస్త్రీ రవిం సోమమిహాత్మరీయే ।  
 సభూషణే స్కందమథోపవీతే ఐహ్నిం చ వాయుం వ్యజనే చ చామరే ॥  
 ఛత్రేఘ ఖట్వాసు చ శేషమేవం హద్యేఘ నస్తీశమథాఖలేఘ ।

యానేషు తాక్ష్యం చతురంగ ఏనం సుపాదకాయాంగరుడం సమర్చ్య ||  
 శంఖస్య కుక్షౌ వరుణం చ మూలే కృధ్వం తదగ్రేఖిలర్థతోయమ్ |  
 చేద్ధంతికాయాం శివమస్య నాదే వేదం చ జహ్వసు వడాననం చ || 12  
 ద్రవ్యేషు చాన్యేషు విచిన్త్య దేవానుక్తా ప్రపూజ్యైవ  
 తమర్చయేత్తైః |

నిర్మాల్యమాదాయ సమర్చ్య శాస్త్రం తతః ప్రపద్యేతి హరిః  
 ప్రణమ్య || 13

స్యస్తావ్వి వరం రంహ ముదీర్యగేహం సంయుక్తకూర్చం ధ్రువకాతుకస్య |  
 నారాయణాయేతి జలం ప్రసిచ్య న్యాసం చ పుష్పం ధ్రువవిష్ణవేచ || 14

పుష్పన్యాసః —

స్యాత్పూర్వసత్యాచ్యుతకానిరుద్ధమగ్నాద్విదికం కాపిలయజ్ఞదేవః |  
 నారాయణపుణ్యో ప్రథమం విధేయా వారాహభద్రా నరసింహ ఈశే ||  
 సర్వోద్వహా వామనచాత్ర సర్వే ఇంద్రాదిదేవావరణే నమోస్తైః |  
 సుభద్రహయాత్మకరామదేవపుణ్యాయ సర్వాయ సుఖావహాయ || 16  
 సువాస్య వారప్తభిరేవ కృత్వా ప్రాగాదికం కాతుఃపీఠదేవా |  
 మిత్రం తమత్రిం శివవిశ్వమూర్తిం సనాతనానందసత్సనాతకః || 17

బహిర్ముఖాః స్వయః పురుషాదికాస్తే బ్రహ్మేశ్వరాద్యా ధ్రువజేర  
 ఈశీతాః |

ధ్రువస్య దక్షో తరభిత్తి మూలే మృకండుపుత్రం భృగుమజ్జజం చ || 18  
 స్యాత్పార్వతీశం ఖలు ద్వారదేవా శిష్యేణ పూర్వం

విధినార్చయేయః |

సస్వస్తికే చాసనరేచపూరకం కుంభం చ కృత్వాత్మకసూక్తమేవమ్ ||  
 తద్ధ్యానమూర్ధ్ని హృదయం చ పాదౌ సువర్ణవర్ణభరిత తం స్యసిత్వా |  
 సప్రాణవైశ్వస్య అకారయిత్యాహృద్దేశమేవాంఘ్రితలే యకారమ్ ||  
 ఉదుత్య మస్త్రేణ చ సోమ ఏవ అగ్నిస్తుమన్త్రాద్రవిమిస్తుమగ్నిమ్ |

త్రీ మండలః ధ్యానమనోః ప్రణీధ్యాం సాధావకూర్చేచద్రువాత్తు  
కాతుకే ॥

దీపాత్తుపీపేషవచాత్మశక్తిమిదం విష్ణురామూర్తితిచాహ్వాయేత్తత్ ।  
విష్ణుంచప్రాగాదిషు పూరుషాదీ సర్వాంస్తథా చాత్మవబింబమాదీ ॥  
ఆవాహ్యతేషాంసమశాదిభిస్తత్ ప్రతద్విమస్త్రేణ సపుష్పమాసకమ్ ॥  
తత్త్రీణి మస్త్రేణ సపాద్యవిశ్వా సస్వాతం చైవ మనోభిమన్తతః ।  
యాచేమపానానితి మంత్రపాదుఃం దేవస్య మస్త్రేణ చ దర్శణంచ ॥ 22  
అన్నాద్యమస్త్రేణ తు దస్తథావశం స్వర్ణేన కాప్యేణ చ పూతకేన ।  
ప్రతౌల్య యస్మేతి ముఖం చ శన్నో దేవీతిదత్వాచమనం చ హస్తే ॥  
తం వీజయేద్వాయుపరీతి వృన్తైః నారాయణాయేత్యభిషిచ్య తైలాత్ ।  
సంశోధ్య దేవం పరివీతి మన్త్రాదామ్లాదినా లోహజముష్ణవారిణా ॥ 24  
నారీశ్చత్రసేత్యభిషిచ్య శుద్ధైః సహస్రశీషా పురుషాదిభిశ్చ ।  
క్షీరాది నామోపరుణేతి మన్త్రాదిషే త్వమన్త్రాదిభిరంబునైవ ॥ 24  
హరిద్రచూర్ణైస్తు సిసీతి మన్త్రామ్భారానిలా ప్రోచ్య సగన్ధతోయైః ।  
సోమస్య తస్వేతి తథోత్తరీయమగ్నిం దుమన్త్రాంకుపవీతమస్మై ॥ 25  
దత్వా పవిత్రేతి పవిత్రమస్య సహస్రధారాం శతధారమన్త్రాత్ ।  
ధృత్వోర్ధ్వపుండ్రాణ్యభిషిచ్య దేవం శుభ్రేతి నీరాజనమానివేద్య ॥ 26  
మిత్రస్సుపర్ణేతి విమృజ్య వస్త్రైః తం భూరసీత్యాసన ఆసయిత్వా ।  
శంఖాదిదేవా పరితః ప్రపూజ్య సుధూప్య కేశాని తు కంకతేన ॥  
విష్ణుస్త్యమస్త్రేణ విమృజ్య బద్ధా భూతేతి మస్త్రేణ విభూషణాని ।  
దత్వోత్తరీయూద్యుపవీతమస్మై తద్విష్ణు చేమా ఇతి పుష్పదానమ్ ॥ 28  
యదాంజనం ప్రోచ్య దృశౌ సమజ్య దేవస్య మస్త్రేణ చ దర్శణంచ ।  
తద్విప్ర చేమే యుగతేన గన్తం దత్వా పరో మాత్ర ఇమేతి ధూపమ్ ॥  
విష్ణోః క శుభ్రేతి యుగేన దీపం యో మేతి ఖడ్గానభిదృశ్య

పార్శ్వయోః ।

తాంధారముత్వాగణికాదినాలయం నారాయణాయేతి పరీత్య పృథ్వః ||  
 యూథాధిపస్యైవ విసృజ్య దీపాః సందిగ్భయేతం వివిధం చ సృత్తమ్ |  
 దత్తైవైవ వాక్యచమనాని చాక్రేష్వభావసేదేతి చ మండలాని || 31  
 దేవస్య మస్త్రాదిభిర్భూయ కుప్తిం క్రక్షిప్య పాత్రేష్వహమస్మి మస్త్రైః |  
 స్పృహ్యై తదస్యేతి సుభూః స్వయేతి హవిర్ని వేద్యాధ దదేష్వలీంశ్చ || 32  
 హిరణ్యగర్భత్యపమాయ చాగ్ధృయస్థేతి సత్యాయ తితాదనం చ |  
 సమావవస్త్యై కులమచ్యుతాయ త్రిణీతి యావత్స్వనికుద్ధమూర్త్యై || 33  
 దత్వాధ పానియమిదంవిమస్త్రాద్విచక్రమస్త్రాన్ముఖవాసదానమ్ |  
 కర్పూరయుక్తం చ మృతాత్పరీతి సమర్చ్య సర్వం పృథగేకదా వా |  
 నిత్యాగ్నికుండే త్వవరణాలయస్థా విష్ణవదిమూర్తీ సహ

వైష్ణవేన |

మస్త్రా త్ర ఘల్ల్యామపి వోత్తనూద్యాః త్రిద్యౌకకాలాహుతయో

భవన్తి || 35

ధాత్రాదిభూతాన్తగణాయ దత్వా బలిం బలీశం సదనం పరీత్య |  
 సత్వా స్తుమాతైః పురుషాదిసూక్తైరప్తాక్షరాద్యైః కుసుమాంజలీంశ్చ  
 సూర్యస్వమస్త్రైః కవాటయుగ్మం బద్ధోపతిష్ఠేద్రవిముద్వహేచ్ఛ |  
 మధ్యాహ్నకాలే పునరర్చ్యద్వారం న్యస్తం చ పుష్పం స చ

ఉద్ధృతం చ |

ఉత్కీర్య పుష్పం విసృజేచ్ఛ మాల్యాంస్తత్పితపార్శ్వే చ నిధాయ

పుష్పమ్ |

పాద్యాదిరచ్చాహవిరస్తపూర్వం బలిం చ హిమామంచతథైవరాత్రౌ ||  
 తదర్థయామే హవిరస్తపూజా బలిం వినా హిమామసకౌతుకాదీః |  
 ఆవాహనోద్వాససమర్చయిత్వా విష్ణవదిమూర్త్యైవ శయానకే వా |  
 స్నాత్వా క్రతద్విష్ణుముదీర్య గేహం వ్రదక్షిణీకృత్య నిరస్తమస్త్రాత్ |  
 ముత్త్యా కవాటం దివమాన్వజేతి గత్వాస్తరాసమ్య చ వైష్ణవేన || 40  
 శిష్యేణ దీపం చ సముజ్జ్వలంశ్చ ధారాసుమస్త్రైః జలం గృహీత్వా |

నిర్మల్యమాదాయ సమర్చ్య శాస్త్రం సమ్మూజానం

చాలయపాత్రశుద్ధిః || 41

హమీపి. పుష్పాణి సుగంధద్రవ్యంసర్వాణి సంగృహ్య క్రతద్విమన్త్రాత్ |

అస్తాస్వసనం త్రీణి పడేతి పాద్యం శన్నేతి దత్వాచమనం చ హస్తే || 42

ఇమే త్వమన్త్రేణ ధ్రువస్య స్నానం విష్ణోర్ముకం వస్తువిభూషణదైయః |

సమర్చ్య ప్రాగాపి సవిష్ణుమూర్తిం పూర్వోక్త (?) తద్విష్ణు

సపుష్పగన్ధైః || 43

ధూపం పరో మాత్రయయైవ విష్ణోః కర్మాణి దీపం త్వత ఇంద్రియాణి |

అర్ఘ్యం తదస్య ప్రియమితి మన్తార్ధవిష్ణి వేద్యం బలిమూర్తిహారామమ్ ||

హిమాంబు తత్కేతకముత్పలాద్యైః సువాస్య పానీయమిదం

విమన్త్రాత్ |

శన్నోద ఇత్యాచమనం విచక్రాత్రాంబూలమావేద్య తదాలయం చ || 45

పదక్షిణీకృత్య బలిం బలీశం చాష్టాక్షరాద్యైః కుసుమాంజలిం చ |

ఆవాహనోద్వాసనవర్జమత్ర పంచపాణిమానితి కర్మ కుర్యాత్ || 46

సహస్రశీమాః పురుషాదిమన్తైః సర్వోపచారైరపి వార్చయేయుః |

దశావతారస్య చ కేశవాదేరేవ సమర్చా స తదీయమన్తైః || 47

తత్కల్పమన్త్రేణ తథార్చనం వా తన్న నైకలోపీక్షవిధానతో వా |

ఏవం జలస్థండిలమండలాగ్నా పూజాః స్యురుద్వాసనకర్మ బింబే || 48

స్యాన్యానసార్చా పరికల్ప్య సర్వమేవం హారేః తం యది భావయేయుః |

గృహార్చనానాం తు హృదోర్గుబింబాదావాహనోద్వాసనమన్యదేవం ||

ఆవాహనోద్వాసనవర్జమేకే ధ్రువోక్తవద్వాచరణం తదీయమ్ |

ఆవాహ్య లక్ష్మీం చ హిరణ్యవర్ణామిత్యాసనం తాం మ ఉదీర్య దత్వా ||

స్యాదశ్వపూర్వేతి పదోః సుపాద్యం కాంసోఽస్మితేత్యాచమనం చ

దత్వా |

చంద్రాం పృథా సేత్యభిషిచ్య లక్ష్మీచూడిత్యవర్ణేతి విమృజ్య వస్త్రాత్ ||

ఉపైతు మేత్వాభరణైః విభూష్య తాం తుత్తిపాసేతి దదేత్సుపుష్పమ్ ।  
 గర్భద్వనుస్త్రీణ సుగర్భనుస్త్ర్య దత్వా సుభూషం మనసః క మన్తాత్ ॥  
 తాం కర్దమేనేత్యభిశృత్య దీపమాపః సృజం ప్రోచ్య తథాఘృతమస్త్ర్య ।  
 ఆద్దోతి మస్త్రీణ హవిర్ని వేద్య చంద్రోతి పాసీయమపి పదద్యాత్ ॥ 53  
 తాం మేతి తాంబూల సపద్మప్రియే మస్త్రీణ చోద్వాస్త్య విధానమర్చ్య  
 భూదేవిమర్చ్యసనభూమిర్భూమ్న ఆయుగు మస్త్రోనుపాద్యతింశత్ ॥  
 మస్త్రీణ చాఘృతం పరిదృశ్య దేవీహిరణ్యమస్త్రీణ హవిర్ని వేద్య ।  
 సముద్రోపాసీయసశ్మృగయత్రో చాచమ్య వాయూపరి మస్త్రోయేయుః ॥  
 తాంబూలనై వేద్యదదేత్సదేవ్యా శ్రీభూమిమర్చేత్ససుఖం బభూవ ।

ఇతి శ్రీమాధవాచార్యసూనునా సర్వవేదసాగ్నిచితా నార  
 సింహవాజపేయయాజనా ప్రణీతే సకలాగమసారసంగ్రహే పత్రిష్ఠా  
 విధిదర్శనే బహుభేరైకచేర శ్రీభూమ్యర్చన విధిర్నామ సప్తదశం  
 ప్రకరణమ్.

ఇతి సప్తదశం ప్రకరణమ్.

## అథాష్టాదశం ప్రకరణమ్.

సచైత్రోపాశ్లే దమనం విధేయమలంకృతం గేహసమాలమేరుమ్ ।

మూర్ధన్యస్త్య విశ్వస్త్య కులాప్తశైలమగ్రేషు గంధాంబుఘటాన్

స్యసేత్తత్ ॥ 1

బహిః పదే షోడశకం విధేయం ప్రాగ్ది చ త్వారి పదం విస్మజ్య ।

సపంచగవ్యాదిసమర్కదేశే సన్న్యస్త్య పూర్వే తు సపాండరికే ॥ 2

ఆఘారమగ్నిం విధివత్స శాయయేద్ద్రవ్యాదినాభ్యర్చ్య వసంతకావశా ।

సవైష్ణవం విష్ణుసపారుషం చ శ్రీభూమిరూఢ్యాంజనయాదినూక్తాన్ ॥ 3

ఆజ్యం చరుం వై సమిధః పలాశాః షష్ట్యాదిమూర్తిః పరివారమన్త్రాన్ ।

హుత్వా ప్రభాతే కలశైః సగస్తాః సుసాహ్య విష్ణుః దమనసృజశ్చ ॥ 4

విష్ణోర్ముకాదైత్యః ప్రదదేచ్ఛ దేవ్యోః తదీయమజ్ఞైః పరిషద్గణస్య ।  
 గ్రామం పరీత్యాలయమేవ యద్వా చాస్థానమావిశ్య సగన్ధోయైః ॥ 5  
 సంస్నాప్య దుగ్ధాన్నహరిషివేద్య నిత్యాగ్నిమారోప్య సమర్చయేత్తమ్ ।  
 బ్రహ్మేవ్యైరాదేస్తు తదీయమజ్ఞైః కేవం గృహార్చాదమనార్పణం స్యాత్ ॥  
 పుణ్యక్షౌరకాలేషు తథాంకురాణి సమర్చ్య బద్ధ్వా నిశి కాతుకం చ ।  
 కృత్వాశివానం చ పరేహ్ని హుత్వా నిత్యాసలే తీర్థానోక్తమంత్రాన్ ॥  
 దత్వా బలిం చోత్సవమత్ర తీర్థం కృత్వాన సంస్నాప్య తథార్చయేత్తమ్ ।  
 ధానైః సవైరాగ్రయణం చ కుర్యాద్ధాన్యేషు వాయుం యది

తండులే శ్రియమ్ ॥ 8

శ్రియేతి పక్వాన్యహవిర్నికేద్య తత్తండుతైః మూర్తిభిరేవ హుత్వా ।  
 నిత్యాసలే వైష్ణవమూర్తిమేవ దద్యాద్బలీన్వై పరిషద్గణాయ ॥ 9  
 ఏకాదశీం కార్తికా ముహూర్త్య తద్ద్వాదశీప్రాతరినోదయాత్పాక్ ।  
 ఆస్థానమావేశ్య హరిం సమర్చ్య సుకారయేత్తైశికగానమగ్రే ॥ 10  
 దీపావళిం కార్తికపూర్ణిమాస్యాం నిత్యం చ రాత్యామిధిరోప్య  
 దీపాన్ ।

ఉద్దీప్య మన్తాత్పరితోస్య ధాన్యే స్యస్తా శ్రియే జాత ఇతి శ్రియం చ ॥  
 దండాగ్రతః సర్వత ఏవ దీపాన్ నివేదయేత్తం పృథుకాది భక్ష్యమ్ ।  
 ఏకాదశీం మార్గశిరాముహూర్త్య చాస్థానమావేశ్య హరిం సమర్చ్య ॥ 12  
 ప్రాగాద్యృగాద్యధ్యయనాని దిక్షు పురాణభాషాధ్యయనాని కుర్యాత్ ।  
 పక్షం దశాహం దినపంచకం వా తదాది నిత్యం చ తథా విదధ్యాత్ ॥  
 ధనుఃస్థితేఽరేః పుష్యపసి ప్రకుర్యాన్నిత్యం హరేః పూజనముత్సవం వా ।  
 వా శ్రావణే భాద్రపదే సరోహిణీం కృష్ణాష్టమీం తాం సముహూర్త్య  
 కృష్ణమ్ ॥ 14

తత్రార్ధరాత్రే యది కల్పమార్గాచ్చంద్రాఘృణ్యముఖ్యాద్యఖిలాని  
 కుర్యాత్ ।  
 మాఘేఽథ వా చైత్రిసితే నవమ్యాం మధ్యాహ్నకాలే సపునర్వసా చ ॥

అభ్యర్చ్య రామం ఖలు కల్పమార్గం విచార్య కుర్యాదఖిలం చ

తన్త్రమ్ ।

సహార్జమాస్యామపి ఫాల్గునస్య విష్ణుం సమర్చ్యగ్రత ఏవ ధాన్యే ॥  
కామం వసంతం పరిపూజ్య విష్ణుం కుర్యాద్వసంతోత్సవమంబుముఖ్యైః ।  
వైశాఖమాసే హరిమర్చయేత్తైః గంధాదిభిస్తైః శిశిరోపచారైః ॥ 17

ఇతి శ్రీమాధవాచార్యసూనునా సర్వవేదసాగ్నిచితా నార  
సింహవాజపేయయాజినా వైఖానసమతేన ప్రణీతే సకలాగమ సార  
సంగ్రహే పతిష్ఠావిధిదర్శనే పవిత్రారోపణ దమనారోపణపుణ్య కాలో  
త్సవాగ్రయణకార్తకదీక్షమార్గశ్చిరై కాదశీధనుర్మాసార్చన కృష్ణాష్టమీ  
శ్రీరామనవమీ ఫాల్గునవసంతోత్సవ వైశాఖశిశిరోపచారాదిమాస  
పూజా లక్షణం నామాఽష్టాదశం ప్రకరణమ్.

ఉత్పాదకం ప్రకరణమ్.

## అధైకోనవింశం ప్రకరణమ్.

పునః ప్రతిష్ఠా యది పూర్వవత్సాత్కర్తవ్య మణిన్యాస

మథాక్షిమోక్షమ్ ।

వినాధివాసత్రయమత్ర హాత్రమావాహనాద్యం సకలామరార్చామ్ ॥

అగ్నింశ్చ సర్వానథ సభ్యకుండే స్యాత్సర్వదైవాద్యఖిలం చ పద్మే ।

శ్రీసారమాత్మ్యం సహ శాన్తిమస్త్రైః యజేదిహాస్యద్యది

పూర్వవత్సాత్కర్త ॥ 2

వినాక్షిమోక్షం త్రివిధావాసం న్యాసం మణినామపి కేచిదాహుః ।

పూర్వం ప్రతిష్ఠాపిత ఏవ విష్ణౌ చేత్పుంజరస్థే సతి పూజితే చ ॥ 3

కృత్వాలయం తత్ర చ వాస్తుహూమం కృత్వాభిషేకం కలశైశ్చ పద్మే ।

హుత్వా మహాశాన్తిమతః ప్రతిష్ఠాం కృత్వా విమానస్య

తథార్చయేత్తమ్ ॥ 4



గాష్ట్రాస్తరాసీహలేస్తు హుత్వా నారాయణాయేతి శతాష్టమజ్ఞే ।  
 వక్ష్యేష్టమం బ్రాహ్మకవిష్ణుసూక్తం శ్రీపాదునం విశ్వజితం చ గాత్రిమ్ ॥  
 ఆజ్యేన హుత్యైవ పునః క్షత్రిహం కుర్యాత్సహస్రద్విజభోజనం చ !  
 బేరస్థశక్తిం త్వవరోశ్య పద్మే హైమేర్చయేత్తం సునిధాయ భూమా ॥  
 స్వస్థే తదుద్ధృత్య యజేచ్ఛతాష్టాహాసాసనే వైష్ణవవిష్ణుసూక్తే ।  
 ససర్వదైవ్యం త్వథ సక్షకుంభైః సంస్నాప్య చాచమ్య సమర్చయేత్తమ్ ॥  
 మాసాస్తమేవం ద్విగుణాదివృద్ధ్యా మాసద్వయే పూర్వయుతం చ

పద్మే ।

కూశ్మాండమింకారమశీతిమస్త్రాశ్ శతాష్టకృత్వః కలశాభిషేకమ్ ॥ 8  
 సహస్రసదోభజనమాబ్జమేవం ద్విత్రాదివృద్ధ్యా పునరబ్జవహ్నా ।  
 పూర్వోక్తమేవం సహపారమాత్మ్యం ససర్వదైవ్యం

జహుయాచ్ఛతాష్టమ్ ॥ 9

సమిద్ధృతానైశ్చ పునఃక్షత్రిహ ద్వాత్రిశతిగ్గాః గురవేద్రదద్యాత్ ।  
 శతాష్టకుంభస్థపనం చ కృత్వా దశాబ్జమేవం ద్విగుణాదివృద్ధ్యా ॥ 10  
 శతాబ్జమేవం సజలాధినాసః పూర్వోక్తహోమశ్చ గవాం శతాష్టైః

తథా సహస్రాబ్జమతో న బింబు చేగుక్తమేవం ద్విగుణాదివృద్ధ్యా ॥ 11

శక్తిం త్వథారోశ్య హిరణ్మయాదా భూవాదిగుప్తస్య పునఃక్షత్రిహ ।  
 జీర్ణేజలే కుంభజలేవరోశ్య శక్తిం ద్రువే తాం యది కౌతుకాచా ॥ 12

బాలాలయే స్థాపనకర్మ కృత్వా తమర్చయేత్తం చ నవీకరోతి ।

చేద్యర్ణజం పూర్వవదేవ యోజ్యం స్ఫోటాదియుక్తం తు పటోపరిష్ఠమ్ ॥

త్యక్త్వా పటాస్తం పునరంశుకాద్యం శూలోర్ధ్వమాశూలమిదం విశోధ్య ।

తథైవ మృద్దారుశిలామయేషు స్యాచ్ఛర్కరాలేపనకాదిసర్వమ్ ॥ 14

జీర్ణం శిలామృణ్మయశూలదారవం స్వాం సముద్రాదిజలే విస్పృజ్య తత్ ।

పునః ప్రమాణాది తథా న హీనం 1 కార్మం పరేలోహజలైలజే తు ॥ 15

మహాంగహీనం యది వర్జసియం ప్రత్యంగకోపాంగవిహీనమేనమ్ ।

సన్ధానయోగ్యం యది కారయేత్తథా యద్వా చతుష్పంచ యవాధికం  
త్యజేత్ ॥ 16

సన్ధానయోగ్యం యది నో భవేత్తం వస్త్రాదినాబద్ధ్య జలం నిసీయ ।  
జలే స్యసేద్వారుణమస్త్రీఘోషైః తత్తీర లబ్జే జహుయాచ్ఛచిత్తిమ్ ॥  
శాస్త్ర్యజిహ్వామా సహ వైష్ణవేన తాం కారయిత్వా తు  
మహాప్రతిష్ఠామ్ ।

సన్ధానమస్త్రీస్తు పునఃప్రతిష్ఠాం కృత్వాచ్చయేత్తత్రహరిం యథోక్తమ్ ॥  
యద్వాలయాదా స్ఫుటితే విభిన్నే చాపాసనే చాలయపాదుకాదేః ।  
హుత్వా మనూః బింబగతాం చ శక్తిం ధ్రువే నివేశ్యాథ  
నవీకృతేఽస్మిన్ ॥ 19

పాద్మే మహాశాస్త్రసహస్రహూమా కుర్యాత్పునః స్థాపనమాలయాదేః ।  
స్వేదాదిచిత్రైః సహ దృశ్యనూనే బింబే త్వకాలే శశిసఃకుయాదాః 20  
యజేన్మహాశాస్త్రమిహబ్జకుండే శతాష్టకుంభస్సపనం చ కుర్యాత్ ।  
సౌరం ప్రతీనే దహనే దిగీశం పాషాణవర్షే యది వారుణం చ ॥ 21  
తృణాదివర్షే యది వాయుమస్త్రాన్ చేద్రక్షవర్షే యది  
నైర్ఋతాఘ్నాన్ ।

చేత్పాంసువర్షే యది భూమిదైవ్యం భూకంపజంబూకరుతేఽన్తి  
శాస్త్రమ్ ॥ 22

ఉల్కానిపాతే యది తద్దినేభతద్దైవతే వైష్ణవపూర్వమేతాన్ ।  
వల్మీకసన్మాక్షికలయే చేచ్ఛాన్తిం హునేచ్ఛేచ్ఛిధిలేషు శాస్త్రమ్ ॥ 23  
యద్వాలయాదావశనిప్రకాతే పాద్మే మహాశాస్త్రమతస్తు శాస్త్రమ్ ।  
బింబేఽగ్నిదాహే త్రిదినం హునేత్తాం కుర్యాన్మహాశాస్త్రపునఃప్రతిష్ఠే ।  
యద్వాలయాస్త్రః ప్రవిశే దుదక్యా వా సూతికా శ్వా  
పతితోఽస్త్ర్యహరిః ।

స్వాద్యాస్తుహోమః స్నపనేన శుద్ధిః శాస్త్ర్యా చ పాద్యే తు హరిం  
స్మృతేచ్చేత్ ॥ 25

తస్యాంబువాసశ్చ పునః ప్రతిష్ఠా తూద్రాదినా చేత్స్నపనాంబువాసా ।  
శతాష్టకుంభన్నపరం చ కుర్యాత్సకౌచవిప్రదిభి రేవమేవ ॥ 26

అన్యద్విజైః శుద్ధజలాభిషేకః స్యాత్ క్షత్రియైశ్చేత్రలశాభిషేకః ।  
వైశ్యైః శతాష్టా కలశాభిషేకః శూద్రైశ్శతాష్టా కలశాంబువాసా ॥  
స్మృష్టే హరాచేత్ప్రతిలోమహనులోమశ్చ కుర్యాత్పునఃప్రతిష్ఠామ్ ।  
చేతాకఘూకా (లూకా?) దిశ్వభిః స్మృతే త్తం సుస్నాప్య శక్త్యా  
కలశైర్నిరేద్య ॥ 28

యద్యాలయే మూత్రపురీషయుక్తే సంకోధ్య పున్యాహకవాస్తుహోమా ।  
రక్తే తు శక్త్యా స్నపనం మృతే తు స్వాద్యాస్తుహోమః  
పఠిత్తోబ్జవహ్న్నా ॥ 29

వేద్యా తమావాహ్య ఘటే సగంధైరీంకారవృద్ధైః స్వప్లవహటానాని ।  
నారాయణాయేతి శతాష్టపద్మైః బిలైః హునేద్వా కలశాభిషేకః ॥  
శుచీతి కుంభాద్భిరభాభిషేంచదన్యత్ర గేహేద్యది వాస్తుహోమః ।  
అర్చావిహీనేఽపి తు వైష్ణవం స్యాత్ శ్రీవిష్ణుసూక్తం పురుషస్య  
సూక్తమ్ ॥ 31

శ్రీఘృమిదేవ్యం ద్విగుణాదివృద్ధ్యా వా ద్వాదశాహదశ  
పూర్వహోమః ।

ఔపాసనాగ్నోపరివారమస్తైః సహాయస్తైః కలాశాభిషేకః ॥ 37  
మాసాంతమేవం త్వథ సభ్యకుండే పూర్వోక్తహోమం చ  
ససర్వదేవ్యమ్ ।

అర్హాంతమేవం ద్విగుణాదివృద్ధ్యా తతో మహాశాంతిహోబ్జవహ్న్నా ॥ 38  
సప్తాహమేతత్కలశాభిషేకః పునః ప్రతిష్ఠా తత ఏవమేవమ్ ।

అద్వాదశశాబ్దం ద్విగుణాదివృద్ధ్యా నాతః పరం వాథ మహాప్రతిష్ఠా ॥ 39  
కామ్యూని నక్షే పుసుద్ధదే శే కృత్వాత్మశారా యః పాఠకరికమ్ ।

కృత్యాక్రియాదావపి విష్ణుపూజామాఘారమస్తే ఘృతసక్తుపద్యైః ॥ 35

శ్రీవిష్ణుగాయత్రిముదీర్య హోమం కృత్యైర్గృత్యైస్తదనుప్రవృత్తిః ।

వినాప్రయత్నాదపి దీప్యమానః ప్రదక్షిణావర్తశిఖాదియుక్తః ॥ 36

తాక్ష్యాదిరూపః సుమనోరమోగ్నిః సదాజ్యగంధో యది సిద్ధికృతస్య ।

దుర్గస్తత్ప్రవృత్తి సవిస్ఫులింగోఽప్రదక్షిణార్చిస్త్యశుభః సభూమః ॥ 37

చేత్సందనం దక్షిణవామకాదేః శుభాశుభాన్యేవ మనూహ్యకుర్యాత్ ।

చేచ్ఛానికామస్తు సహాదశచ్ఛదే కుండే సితాజైరపి బిల్వపత్రైః ॥ 38

యద్దేవముఖ్యానపి పారమాత్మ్యమీకకారమన్త్రానపి వైష్ణవం చ ।

బ్రాహ్మం ప్రజాపత్యకదార్గవిష్ణుగాయత్రిమంత్రైః జహుయాద్

ఘృతేన ॥ 39

అపాపకామో యది పాండరీకే వత్ప్రింశపత్యేఽపి చ రాత్రిసూక్తమ్ ।

ఉక్త్వా తిలైః ద్వాదశకృత్వ ఏవం హుత్వానఘః స్యాద్భవశో

మహచ్ఛేత్ ॥ 40

విద్యార్థినా వణ్ణవతిచ్ఛదాన్వితే కుండే సమిద్భిః మఘనాప్లుతాభిః ।

అశ్వద్ధకాభిః జహుయాత్సతాం స్మరన్ బ్రాహ్మప్రజాపత్యకవైఘ్న

వైష్ణవాన్ ॥ 41

ధ్యాత్వా త్రిణేత్రీం తటిదుజ్జ్వలంగీం పద్మాసనస్థాం ద్విభుజాం

ధృతాబ్జామ్ ।

సారస్వతం ద్వాదశకృత్వ ఏవ తన్మంత్రతో ద్వాదశరాత్రమేవమ్ ॥ 42

త్రయోదశాహే నిశి సన్నిధిభః వేత్తామిష్టమీషేంద్రతభీర్దదాతి సా ।

బ్రహ్మశ్రీయం కామ్యతి యోఽబ్జవహ్నా శతదన్వయాబ్జచ్ఛదమన్వితేతు ॥

పద్మాసనస్థాం శ్రియమబ్జహస్తాం పద్మప్రభాం చేతసి చిన్త్యమానః ।

శ్రీసూక్తః ప్రత్యేచమబ్జపుష్పైః ఘృతప్లుతైః లక్షమితాచ్ఛ

హూమాత్ ॥ 44

దృష్టా భవేచ్ఛీరథ తాం నిరీక్య యథేష్టమర్థం వరయేద్దదాతి ।

\*రాజశ్రియం కామ్యతి యస్తదైవ బైలై వ్యః ఫలైః హేమామత  
ఆపున్నయాత్నమ్ || 45

దేవ్యాస్తు మస్త్రేణహునేద్య ఏవం న్యాద్ధ్యవ్యవా తస్మినునాసహైవ |  
శ్రియం సమర్చ్యోత్తరఫణుసిది నే యో హేమామయేత్తస్య  
దరిద్రవాశనమ్ || 46

అష్టాధికైరజసహస్రపత్నైః యత్త్వజ్జకుండేఽగ్నిముఖే కృతే తు |  
ఆజ్యపుత్రైః లక్షబకాఖ్యపుష్పైః శ్రీహరుషం సూక్తముదీర్య హుత్వా ||  
అనుష్టుబఘ్నే ధృతిపత్రయుక్తే మస్త్రాజ్యసిక్తైశ్చ పలాశపుష్పైః |  
ద్విషట్ సహస్రం జహుయాద్య ఏవం సుబ్రహ్మవర్చసః  
మవాప్నుయాత్నః || 48

దిసద్వయాతీతపురాణపుష్పైః వా పుష్పఖండైః స  
హునేత్కరాభ్యామ్ |  
సుకాపిలాజైర్విరిహ నాటకాద్యైః సువాగ్యతః తద్గతమానసో హునేత్ |  
అశీతిపత్రాన్వితిమబ్జకుండం కృత్వాత్ర చాశ్వద్ధసమిచ్ఛి శేవ |  
ప్రవాచ్య వక్ష్యేష్టవరాత్రిసూక్తే హుత్వా త్రిలింగం  
పరమానురాపున్నయాత్ || 50

చేద్వింశలక్షం జహుయాద్య ఏవం బ్రహ్మయురత్యస్తమవాపున్నయాత్నః |

\* రాజ శ్రియం కామ్యతి యః పునా త్ స సంస్థాపయేద్విష్ణుగృహేఽష్టలక్ష్మీః |  
శ్రియస్తథా భేదమథాత్ర వక్ష్యే శ్రీకృష్ణహున్యస్త్యపాయసిం చ || 1  
భోగశ్రియాపార్శ్వయుగే చ మార్వాన్య వీరాస్వతంత్రా విజయా చ గోదా |  
భోగాఖ్యవీరావిజయాభిధానా చతుర్క్రియామేవ చ పంచబేమ్ || 2  
తత్సాక దేవే తు సుపాకలక్ష్మీః వీరవ మూలం న తు కాకుకాదిః |  
నీలా తు మూలప్రకృతిస్తథోక్తా తైకుంతమాగేత తు సులక్ష్మితా స్యాత్ || 3  
ద్వారోర్ధ్వదేశే తు గజాఖ్యలక్ష్మీః గజద్యయాసిక్తసుచిత్రయాపా |  
ఇత్యష్టలక్ష్మీర్విభవానుసారం సంస్థాప్య బిలైర్విరథపద్మకుండే || 4  
పద్మోతిమస్త్రేణ హునేద్య ఏవం స్యాద్ధ్యవ్యవాంస్తస్మినునా సహైవ |  
ఇతిగ్రంథభాగః ముత్రచిత్ అధిక ఉపలభ్యతే . || 5

సంతానకామీ తు సదార ఏవ పూర్వం తదహ్ని ద్విదినం హ్యుపోష్య ||  
 స్నాత్వాఽగ్నిశాలామపి సుచవహ్నిం పద్మానలం విశతిపత్రయుక్తమ్ |  
 కృత్వా తదాఘోరమతోబ్జకుండాత్ ప్రాచ్యాం తు

విష్ణోద్వికపంచమోర్వాన్య || 52

బ్రహ్మోశ్వకా దక్షిణసాయమౌశ్చ దేవ్యాప్రదక్ష ప్రముషీంశ్చ సామ్యే |  
 సూర్యాంశ్చ రుద్రాంశ్చ వసూనథాశ్వినౌ గణాః క్రమేణ ప్రతి

తండులాద్భిః || 53

ప్రాగుత్తరాంతం కృతదండవేద్యామరత్నిమాత్రోన్నతవిస్తృతాయామ్ |  
 శక్త్యా హిరణ్యాదిమసూంశ్చ దేవానారోహ్య పద్మోపరి తత్ర తత్ర || 54

రత్నం సువర్ణం యది వా నిధాయ శ్రివత్సచిహ్నం చ సహస్రనేత్రమ్ |

విష్ణుం జగద్భిజమతశ్చ విష్ణుం నారాయణం శ్రిపతిపుణ్యమూర్తిమ్ || 55

విష్ణుం తదన్యానభిపూజ్య నామభిః తైః సప్తవిశైరుపచారకైస్తాః |

విఘ్నేశ్వరం దక్షిణతోఽస్య రాద్రం సరస్వతిముత్తరతోఽ

ఘ్నకాన్తైః || 56

అభ్యర్చ్య పత్నీసహితః సగవైత్యః స్నాత్వా చ పీత్యా

సవపస్త్రభూషణైః |

అలంకృతం దక్షిణతోఽసలస్య పుణ్యాహముచ్చార్య చ దంపతీ తౌ ||

విశ్వా ఉతేత్యగ్నిగణం ప్రదక్షిణమఘోరచక్షుః సముదీర్య చాసనమ్ |

మయి గృహ్లానున్త్రాదభివర్జనం చ కృత్వాఽశవహ్నిం పరిషిచ్య పద్మే ||

హుత్వాగ్నిహోమ్యం చ బృహస్పతీయం బ్రాహ్మప్రజాపత్యకవైష్ణవాని |

సారస్వతం చాహవనీయకుండే వైఘ్నం హునేద్దక్షిణవహ్నికుండే || 59

సౌగం హునేద్ధాహాకపత్యకుండే తద్వైశ్వదేవం త్వపి చావసభ్యే |

సభ్యే హునేదార్షమమన్తానాజ్యేన సర్వత్ర సవైష్ణవం చ || 60

శ్రిపాండరీకే కుముదా ఘృతాక్తం సహస్రసంఖ్యం దశకృత్వ హుత్వా |

ఆగ్నేయవత్ స్థాల్యభిమర్శనాది కృత్వాత్ర శాశ్వోదనమాభిఘ్నాన్య || 61

ప్రక్షిప్య పాత్రే తు కుశాగ్రసంక్షాపయవాంస్తిలనాద్యవధీని కుగ్ధమ్ |

సమేత్య పిండికృతత్రభాగ్మోద్వద్యం త్వతో దేవమనం వదేత్సః ॥ 62

శ్రీబ్రహ్మజ్ఞాతి చ మధ్యమం చ శ్రీరుద్రమస్యేత్యవరం సమర్చ్య ।  
విష్ణోదికేభ్యో వినివేద్య భర్తా కట్నీహృదం తద్ధృదయాభ్యమన్త్రాత్ ॥  
సమ్మృశ్య చాచార్యకరాచ్చ పిండమామయ విక్షేప్తభిగృహ్య

వైష్ణవమ్ ।

తాం ప్రాశయేద్బ్రాహ్మమపి స్వయం తత్ప్రాశ్యాచమేచ్ఛేద్భువనభార్య  
ఏవః ॥ 64

విభజ్య దద్యాత్ప్రతిపక్షి విష్ణుర్యోనిం సమీర్యాభిమృక్షేత్సుహృత్కమ్ ।  
రాద్రం తు పిండం జలమధ్యతః యీషేద్దద్యాత్సృశక్త్యా గురుఃక్షిణాదీమ్ ॥  
గోభూహిరణ్యాదిసమస్తదానం కృత్వాస్తహిమామం చ విస్మజ్య  
దేవామ్ ।

ఉద్దిశ్య విష్ణోదిసమస్తదేవామ్ కుర్యాత్తదా బ్రాహ్మణభోజనాని ॥ 65  
భుక్త్వా స్వయం స్వస్య గృహం ప్రవిశ్య రాత్యాం  
చతుర్థక్రియాయోగఃచ్ఛేత్ ।

ఏవం స్వశక్త్యా యది భక్తిమత్యా కృత్వా లభేత్పుత్రమనామమం సా ॥

ఇతి శ్రీమాధవాచార్యసూనునా సర్వవేదసాగ్నిచితా నార  
సింహవాజపేయయాజినా వైఖానసమతేన ప్రణితే సులూగమసార  
సంగ్రహే ప్రతిష్ఠావిధిదర్పణే పునఃప్రతిష్ఠా పంజరస్థదేవప్రాయశ్చిత్తం  
రాష్ట్రాన్తరాసీత బింబప్రాయశ్చిత్తం భూగుప్తబింబప్రాయశ్చిత్తం జీర్ణ  
బేరళరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమాలయనవీరణప్రాయశ్చిత్తం స్వేదాది  
చిత్రదర్శనప్రాయశ్చిత్తమకాలే చస్త్రీక్షయే ప్రాయశ్చిత్తం ప్రతిసూర్య  
దిగ్దాహపాపాణవర్ష భూకంప దివాజంబూకవిరుత ఉల్కాపాతాలయే  
ముక్షికాదిదర్శన శిథిలీదర్శన ఆలయాదావకనిపాత వజ్రభిన్నాలయాంతః  
ప్రవిష్టరజస్వలాసూతికాశునక కతితః చండాలాది బింబస్పర్శన సాశౌ  
చాది విప్రస్పర్శన క్షత్రియ వైశ్య శూద్ర ప్రతిలోమానులోమాది బింబ  
స్పర్శన కాకసూకాది (?) స్పర్శన ఆలయాన్తర్యాత్రీ పురీషరక్తదర్శనః

మనుష్యాది చరణాప్రాయశ్చిత్త మేకకాలార్చనా హీనప్రాయశ్చిత్త  
లక్షణం రోగాది శాన్తికామవిద్యాకామ సర్వసంపత్కామాయుష్కా  
మపుత్రకామాదిలక్షణం నామైకోనమిశం ప్రకరణమ్.

ఇత్యైకోనమిశం ప్రకరణమ్.

## అథ వింశం ప్రకరణమ్.

పత్యే ప్రతిష్ఠాదిషు చిత్తిముక్తాం భూవీక్షణాకర్షణవర్జితాదా ।  
భూసూక్తభూదైవ్యమనూ హునేఽథాద్యేష్టకా న్యేష్టకయోశ్చ హీనే ॥  
విమానచాలాప్తదిశమస్త్రా సూక్తాని విష్ణోః పురుషస్యవైష్ణవమ్ ।  
చేద్యభావేలాదినిధానహీనే తద్దైవ్యదైవ్యం పురుషాదిసూక్తమ్ ॥ 2  
సూత్నాలయే స్థాపనకే విహీనే తద్దేవతానాం చ ససర్వదైవ్యమ్ ।  
హుత్వాప్తకృత్వః పునరేవ కృత్వా తదభూపరీక్షాది తతః ప్రతిష్ఠా ॥ 3  
బాలాలయస్థాపనకర్మహీనే హుత్వా మహాశాన్తిమహాబ్రతుండే ।  
బీజార్పణే తత్తదభీమస్త్రా సవైష్ణవం చేద్యవిరాదిహీనే ॥ 4  
హీనేంకురే వైష్ణవవిష్ణుసూక్తే శ్రీపారుషం బ్రాహ్మమతశ్చ సామ్యమ్ ।  
సవ్యాహృతిస్తత్సంరంకురాది కృత్వా స కుర్యాద్యది కర్మకాలే ॥ 5  
శాంతిర్మహాత్స్యా త్సంరంకురాది పీఠే స రత్నాస్యదివిష్ణుసూక్తమ్ ।  
గవాదిసర్వసంరంకురహీనే గోదానతద్దైవ్యగణేశమస్త్రా ॥ 6  
హీనేఽఽపిమోక్షే యది వైష్ణవం చ శ్రీవిషుసూక్తం గ్రహదైవతాని ।  
హుత్వా పునః స్యాద్యది పంచగవ్యక్షీరాధివాసాద్యధివాసహీనే ॥ 7  
రాద్రాష్టమే వైష్ణవవిష్ణుసూక్తే జలాధివాసం త్రియహాది కుర్యాత్ ।  
హీనే గృహే యాగగృహాది సర్వే చేదభూమిదైవత్యకవైష్ణవే చ ॥ 8  
శ్రీభూమిదైవత్యమతో ధ్రువస్య శుద్ధిక్రియాయా విపరీతహీనే ।  
సూక్తే చ విష్ణోః పురుషస్య రాద్రం వజ్రైష్టవాషా వరుణం  
క్రమాత్సాన్త్యత్ ॥ 9



హీనేఁగ్నికుండేవ్యవేకే యజేత్తద్బాహ్మౌ చ సామ్యౌ

త్వీసలాధికత్యమ్ ।

కూర్చప్రణీతిసువముఖ్యసాత్రే హీనేఁధికే వ్యాహృతిమస్తోతశ్చ । 10

సావిత్రిమిందాహుతికే హునేతు మంధాగ్న్యలాభే యది వైష్ణవం చ ।

సశూమిదైవత్యమిహాగ్నిమస్తాన్ శ్రౌత్రానలం తన్నమనా ప్రణీయ ॥

తస్మస్తోహీనే విపరీతే చేదై వైష్ణవాగ్నేయమనూశ్చ హుత్వా ।

బ్రాహ్మం చ సామ్యం యది వా సమాప్తేః గచ్ఛేద్దిశం యాం

శిఖిన్ దిగీశమ్ ॥ 12

షడై వైష్ణవాగ్నేయమథాజ్యచర్వోచ్ఛేద్యపీ కాడికా పరిహృత్య చాన్యమ్ ।

ప్రజాపతీయద్వయమూగ్నివైష్ణవౌ దర్భల్కయోద్దీప్య యజేత

వై తయోః ॥ 13

కుర్యాద్విసాశాదిషు చేత్సనస్తాన్ శ్యస్తాన్ మహావ్యాహృతిమిందవహీన్ ।

సాత్రేత్వనుక్తే సువహోమమాజ్యం హవిష్యనుక్తే సుఘృతే త్వలాభే ॥

సాజ్యం చరుద్రవ్యహీన ఉక్తే షడై వైష్ణవం విశతికృత్వ ఏవ ।

చిత్త్యగ్న్యనుక్తే యది నిత్యవహ్నా ఛుల్లాగ్నిం మనూనాం విపరీతహీనే ॥

క్రియావిహీనేవ్యనువైష్ణవం చ సవ్యాహృతిశ్చిత్తివిభావకుక్తా

నూక్తం చ విష్ణోః పురుషస్య వైష్ణవం చేదత్సథాత్వంకురహీన

ఏవ తత్ ॥ 16

స్వర్ణం ప్రతిః పారదకో యవాశ్చ స్యాద్విష్ణునూక్తం చ దిగీశమస్తాన్ ।

వాయవ్యమేర్తా సహ వైష్ణవం చ పృథకువింశత్రమశో హునేచ్చ ॥

సవైష్ణవం శ్రీద్వయమప్యలాభే స్యాత్త్వండతే వస్త్రసవైష్ణవం చ ।

ధారాసు వా తోరణ ఉక్తహీనే ధాత్రాదిదైవత్యసవిశతిశ్చ ॥ 18

కుంభేవ్యయుక్తే సరనూక్తవిష్ణూ సవైష్ణవం బ్రాహ్మమృషీంశ్చ

హుత్వా ।

చేద్దక్షిణాహీనఘటాదిభిగ్నే సవైష్ణవం వైష్ణవపౌరుషం చ । 19

బ్రాహ్మేంద్రియాగ్నేయ సమిశ్కృత్యః శ్వకాకమాజ్ఞార  
సకుక్కుటాదైత్యః ।

స్పృష్టేచకుంభే స్నువనం విధేయం బింబే తథా వైష్ణవమూర్తి  
హూమమ్ ॥ 20

సంపూజ్య విప్రా సహభోజనం చ స్రువాద్యలాభే సహ విష్ణుమస్త్రాః ।  
సమిత్కుశేహీనసవారుణం చ సవైష్ణవం బ్రాహ్మసహమ్యమగ్నిః ॥  
ఆదిత్యమంత్రానజమాహివం దధి క్షీరం గృహేదైవైష్ణవ  
బ్రాహ్మమగ్నిః ।

సారం హునేద్వాహృతిమత్ర కుండే మృదాదిదోషే వరుణం చ  
వైష్ణవమ్ ॥ 22

ఇధ్మే కృమిః పావకవ్యాహృతిం చ హుత్వా సవస్త్రాః  
కుశద్రవ్యపాత్రమ్ ।

ప్రపా చ దగ్ధా సహ వైష్ణవం చ బ్రాహ్మం చ సారం చ మమాగ్ని  
ముక్త్యా ॥ 23

సకాతుకాది స్నువనే విపర్యా వైష్ణవ్యపంక్తిశసవారుణం చ ।  
షడైవైష్ణవాంతం క్రమశో హునేచ్ఛ శయ్యావిపర్యా సహ వైష్ణవంశ్రీః ।  
సభూమిదైవ్యంతుహునేచ్ఛ హాత్రమతోదిమస్త్రాః సహ విష్ణుసూక్తమ్ ॥  
బ్రాహ్మం చ రాద్రం త్రయస్త్రింశద్ధుత్వా యథోక్తహూమే సహ  
చాబకుండే ॥ 25

సవిష్ణుసూక్తం చ సపారుషం చ హునేత్తముద్ధృత్య శయానదేవమ్ ।  
శ్రీభూమిదైవత్యసవైష్ణవం చ తథైవ శయ్యాధ్యయనాదిహీనే ॥ 26  
సారస్వతం వ్యాహృతిమస్త్రహోమః సదక్షిణాకాలవిహీనకాదా ।  
సవైష్ణవం స్యాన్మృనిమస్త్రహోమః రత్నాద్యలాభే యది విష్ణుసూక్త ॥  
ససారుషంవైష్ణవమస్త్రహోమం సభ్యాగ్నికుండే సహ శేషహోమమ్ ।  
ఆగ్నేయవ్యాహృత్యపివైష్ణవేన ధ్రువం చ దైవ్యం చ సకాతుకం చ ॥  
కుంభే జలావాహనమస్త్రదోషే శీఘ్రంతుశుద్ధోదకస్నానమస్త్రాః ।

సపారుషం విష్ణుసవైష్ణవం చ హుత్వా ధ్రువం బేరముపాహ్వాయేత్తమ్ ||  
కాలోత్సవాదిత్రివిధే విహీనే ద్వితీయమాసేషి తద్మక్షతీర్థమ్ |

స్వాద్దోషనాశే త్వం చాబ్జకుంఢే సవైష్ణవం విష్ణుసపారుషం చ || 30

ధ్వజం చ వీశం త్వమితం సుదర్శనం దినోత్సవం న్యాయృతిమత్ర హుత్వా |  
స్వాత్తీర్థనక్షత్రతిథింశ్చ వారాణాం ఉత్తేష్యచక్రే తిథిదైవహోమః || 31

ధ్వజే చ వీశే సహ చేద్విహీనే సవైష్ణవం విష్ణుధ్వజం చ గారుడా |  
సపంక్తిసంఖ్యేన హునేచ్ఛ భేరిపూజావిహీనే త్వస్థిదేవవైష్ణవమ్ || 32

సంతాడ్యహీనే సహ రుద్రమస్త్రుతం న్యాయృతివై సహభేరితాడనమ్ |  
దండాగ్రవీశం సహ యోజయిత్వా వీశస్య నైవేద్యవిహీనవైష్ణవమ్ ||

ధ్వజం చ వింశాయృతివ్యాహుతీశ్చ  
హవిష్యలాభేగరుడాయ ముద్గే చేద్వైష్ణవం ధ్వజకగారుడాని || 34

చోరాదినా చాపహృతే ధ్వజే చేద్వాతేన భిన్నే త్వశనిప్రసాతే |  
వాయవ్యమాగ్నం గరుడధ్వజోక్తా స్వాదైష్ణవం పూర్వవదేవ కేతుః ||

చేగుత్సవాదా స్నపనే విహీనే వక్షాద్వైష్ణవం హరుణముంబుభీస్తమ్ |  
రక్షావిహీనే యది విష్ణుశాస్త్రవీశాదిమస్త్రా ప్రతిబద్ధ్య రక్షామ్ || 36

దత్వా బలిం ప్రాతరిహూత్సవాదా హీనే హునే  
దైష్ణవవిష్ణుసూక్తే |

శాస్త్రం చ తస్మాత్సవవాసరేశం హుత్వాఽథ సాయే ద్విగుణోత్సవః  
స్వాత్ || 37

సాయే విహీనే ద్విగుణం ప్రభాతే హీనే బతా చేద్ద్విగుణం బలిః  
స్వాత్ |

పాత్రేఽన్య హీనే పతితే వినష్టే సవైష్ణవం తద్బలిరక్ష కేశమ్ || 38  
పునర్బలిః స్వాద్బలిపీతమధ్యే శేషం స దద్యాద్ద్యది వైష్ణవం చ |

హుత్వాక్షహస్తామితగారుడాని సాదర్శనం చేద్ద్విగుణార్చనాదా || 39  
హీనం హవిరైష్ణవశాస్త్రహోమః చతుర్గుణం పూజ్య  
యథోక్తహూమే |

హీనే సవిష్ణుం పురుషస్య వైష్ణవమ్ | త్రయశ్చ త్రిశద్భృతచక్రవీశౌ || 40

మితానతుంభార్చనహీనదేవాః సవైష్ణవమ్ విష్ణుసపారుషమ్ చ |

సాదర్శనమ్ శాస్త్రసమీకాహూమమలంకృతౌ చైవ సవైష్ణవశ్శ్రీః || 41

చేన్నృత్తగేయేరహితే సవైష్ణవమరాద్రమ్ హునేత్ స్తోత్రధ్వనా విహీనే |

బ్రాహ్మణం చ సారస్వతమేవభక్తైః జనైశ్చ హీనేఽమితవైష్ణవమ్ చ ||

ధ్వజైః వృజైః చామరవైష్ణవమ్ చ వాయవ్యసాయమ్ చ సభూషదీపే |

హీనే చ వైష్ణవ్యశ్రియే చ వాయూవాగ్నేయహోమమ్ స్నపనే చ

హీనే || 43

సవారుణమ్ వైష్ణవమత్రహుత్వా తత్కాలేనైవేద్యవిహర్యవైష్ణవమ్ |

విష్ణుమ్ చ హుత్వా పతితే చ యానే ఉద్ధృత్య శుద్ధోదకవైష్ణవమ్ చ ||

దినాధిదైవత్యసవిష్ణుహుత్వా యథోత్సవమ్ చక్రవిశామితానామ్ |

బలిమ్ చ పుష్పాధిపతేశ్చ వైష్ణవమ్ తదాధిదైవమ్ చ పునర్బలిశ్చ || 45

బింబేగహీనే తు సపాండరికే కృత్వా మహాశాన్తిధ్రువే చ శక్తిమ్ |

నిత్యార్చనసానబలిమ్ చ బేరమలంకృతమ్ చోత్సవమూచరేయమ్ || 46

సన్ధానబేరమ్ చ పునః ప్రతిష్ఠా సదీపముద్రస్య జలస్య పార్శ్వమ్ |

భవేద్విమానంతుయతశ్చ భూమా విస్తీర్ణదేశే ధ్రువదండకృత్వా || 47

గానాదిసృతే పతనే శ్రియే చ వైష్ణవ్యవాదిత్రపతే చ బ్రాహ్మణమ్ |

రాద్రమ్ తథాచార్యపతేన చార్చనమ్ సవైష్ణవమ్ ఋత్విగధాపి

హోమమ్ || 48

రక్తస్రవే శాలగృహేచద్ధగే చాగ్నేయకంవైష్ణవబ్రాహ్మణారాద్రమ్ |

దినాధిదైవత్య హుతిశ్చ కౌతుకే శయానహీనే సహ వైష్ణవమ్ శ్రీః || 49

సాదర్శనమ్ భూమిమమమ్ తీర్థకాలే త్వతితే చ సవిష్ణువారుణమ్ |

స్కందమ్ చ హుత్వా ధ్వజముద్గహీనే ధ్వజమ్ చ వైష్ణవ్యఖగాదిహుత్వా ||

తరుత్సనాస్తే స్నపనే విహీనే సవైష్ణవమ్ విష్ణుజయూదియూర్తిమ్ |

యథోక్తహీనే న్నవనాలయే వా నవైష్ణవం విష్ణుసవారుణం చ ॥ 51

ఇద్వాదిదైవంతుహునేచ్చ కౌతుకం శయ్యాం చ విష్ణుం

శ్రీయముర్ధ్వచక్రమ్ ।

ధ్రువస్యచైకే శయనం వినాకురం వైషవ్యసామ్యం శ్రీయవైష్ణు

హోమః ॥

శ్వశ్రే ప్రమాణేవ్యధికే చ హీనే వైష్ణవ్యశ్రిభూమిసపంక్తిహుత్వా :

హారార్చనాహీనసశాస్త్రవైష్ణవం పంక్త్యర్చనాహీనజయాస్తదేవా ॥

ఇద్వాదిపీఠార్చనహీన ఏవ దిద్ధివైష్ణవ్యయజ్ఞేష్కమేణ ।

ప్రధానకుంభేత్వధికే చ హీనే వైష్ణవ్యమగ్నిం జవనం చ హుత్వా ॥ 54

అప్తాచలేవర్ణప్రమాణహీనే వైష్ణవ్యమాగ్నేయకమేవహుత్వా ।

ధాన్యేషు వైష్ణవ్యసవాయమం చ న్యాదుకురే గారుడచ్యాహృతీశ్చ ॥

చేత్తుచగవ్యాదిప్రయోగహీనే క్రమేణ ద్రవ్యైః కలశాః ప్రపూర్య ।

చేత్సంకరాదావధిదేవపూజాహీనే మనూనామపి సుకరే వా ॥ 56

శతం హునేదైష్ణవమస్త్రీత్యే చేత్సుణ్యపుష్పాదివిహీన ఏవ ।

ప్రసాధితే చేత్కలశే విభిన్నే నాశే హునేదైష్ణవమప్తకృత్వః ॥ 57

క్రమం వినోద్ధృత్య కృతేభిషేకే చేదైష్ణవం ద్రవ్యఘటేశమన్త్రాః ।

స్ఫుల్పశ్చ కాక్షైః కలశోన్యమేవం సంసాధ్య హోమో యది

శాన్తివైష్ణవా ॥ 58

ద్రవ్యాణి కీటాదియుతాని హిత్వా ద్రవ్యేశమన్త్రాః సహ వైష్ణవేన ।

మణిరలాభే యది వైష్ణవం చ స్వర్ణం న్యసేద్వాదశ వస్త్రహీనే ॥ 59

షడైష్ణవంశ్రీక్షితిదైవతాని హుత్వాష్టచత్వాశ్చపవాంశుకాని ।

గుర్వత్స్వగాదే మరణేతు మధ్యే శాన్తిం హునేదస్యసుతాదినాతత్ ॥ 60

కుర్యాత్ప్రయత్నేన చ చిత్తిముక్తా నోచేత్స పాపీ ఫలమస్య

నామ్నయాత్ ।

సుసూక్ష్మదృష్ట్యాత్ర మయోదితాని విచార్య కుర్యాదఖిలాని విద్వాత్ ॥

ఇతిశ్రీమాధవాచార్యనూననా సర్వవేదసాగ్నిచితా నారసింహ  
వాజపేయయాజ్ఞనా వై ఖానసమతేన ప్రణీతే సకలాగమసారసంగ్రహే  
ప్రతిష్ఠావిధిదర్పణే భూపరీక్షాదిమహాప్రతిష్ఠాప్రాయశ్చిత్తం మహాత్మనః  
ప్రాయశ్చిత్తం మహాన్నపనప్రాయశ్చిత్తలక్షణం నామవింశం ప్రకరణమ్.  
శ్రీమాధవాగ్యాత్మజవాజపేయకృదగ్నిచిత్సన్నరసింహయజ్ఞనా ।  
కృతుః ప్రతిష్ఠావిధిదర్పణః చ జీయాద్భిరం విష్ణుమునిప్రసాదాత్ ॥

ఇతి వింశం ప్రకరణమ్.

౧౦ థ శ్చ సమాప్తః



శ్రీమద్భర్గవగోత్రవార్ధికశినం శ్రీపత్రపుర్యాం స్థితం  
శ్రీకృష్ణార్జ్యతనూభవం విఖనసోమూర్తిం కతా మానుషమ్ ।  
సర్వేషామపి బోధయంతమఖిలం చౌభేయధర్మం సదా  
వందేనుష్ఠితపాకయజ్ఞమనిశం కోదండరామాహ్వయమ్ ॥

జయత్యాత్మేశ్వరోన్నిద్రధ్యానసాధప్రియాతిథిః  
శ్రీమత్పుత్రః శ్రీరామస్సీతయాగృహీ ॥



